UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Mgr. Vlastimil Jandásek

Právní úprava střelných zbraní a střeliva ve světle práva Evropské unie

Rigorózní práce

Pověřený akademický pracovník: JUDr. Ing. Josef Staša, CSc.

Tematický okruh: Správní právo

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 31. 12. 2023

SIGILLVM · VNIVERSITATIS · STVDII · PRAGENSIS

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Prohlašuji, že základem předloženého textu je rigorózní práce, která byla publikována dne 3. 8. 2021 v archivu závěrečných prací is.muni.cz (https://is.muni.cz/th/m3wyo/Pravni_uprava_zbrani_a_streliva_ve_svetle_prava_Evropske_unie.pdf?kod=e008;lang=cs), a která byla dne 22. 2. 2022 obhájena na Právnické fakultě Masarykovy univerzity. Státní rigorózní zkouška však následně nebyla složena a práce tak nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu. Předložený text byl následně dopracován, a to zejména s ohledem na připravovaný nový zákon o zbraních a střelivu, v kontextu posledního znění směrnice.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 270 140 znaků včetně mezer.

V Praze, dne 31. 12. 2023 .....

Mgr. Vlastimil Jandásek

Poděkování

Děkuji mé rodině za podporu a poskytnuté zázemí, bez nichž by tato práce nemohla vzniknout.

Obsah

Úvod **13**

1 Vymezení základních definic a pojmů **17**

1.1 Zbraň v obecné rovině ... 17

1.1.1 Střelná zbraň ... 18

1.2 Střela a střelivo ... 20

1.3 Držení a nošení zbraně ... 22

1.4 Okolnosti vylučující protiprávnost ... 25

1.4.1 Nutná obrana ... 27

1.4.2 Krajní nouze ... 30

2 Evropské zbraňové směrnice **34**

2.1 Historické konotace evropské zbraňové regulace ... 34

2.2 Evropská zbraňová regulace – právní či politická otázka? ... 38

2.3 Právní základ zbraňové směrnice ... 40

2.4 Zbraňová směrnice a její právní východiska ... 44

3 Současná základní systematika střelných zbraní v České republice **49**

3.1 Zbraně kategorie A ... 49

3.2 Zbraně kategorie B ... 57

3.3 Zbraně kategorie C ... 59

3.4 Zbraně kategorie D ... 61

4 Dopady zbraňové směrnice na podobu právní úpravy zbraní a střeliva v České republice **63**

4.1 Zbraně kategorie A-I ... 63

4.1.1 Samonabíjecí, původně samočinné, zbraně ... 64

4.1.2 Nadlimitní zásobníky ... 67

4.1.3 Dlouhé samonabíjecí zbraně zkrátitelné pod 600 mm ... 70

4.1.4 Plynové nebo expanzní zbraně, nejde-li o dovolené výrobní provedení ... 71

4.1.5 Střelivo se střelou šokovou a střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku ... 72

4.2 Výjimka na zbraň kategorie A-I ... 74

4.2.1 Postup k udělení výjimky na zbraň kategorie A-I ... 79

4.3 Zbraně kategorie C-I ... 82

4.3.1 Podmínky nabývání vlastnictví zbraně kategorie C-I ... 87

4.4 Tlumiče hluku výstřelu ... 90

4.5 Další významné dílčí změny ... 94

4.5.1 Změny u zbraní kategorie D ... 94

4.5.2 Likvidace zbraní uživatelsky přívětivější ... 97

4.5.3 Doba platnosti zbrojních průkazů ... 98

5 Návrh nového zákona o zbraních a střelivu 100

5.1 Elektronizace a digitalizace ... 101

5.2 Rozvolnění místní příslušnosti ... 105

5.3 Kategorie zbraní a střeliva ... 106

5.4 Zbrojní oprávnění a licence ... 109

5.5 Problematická místa nově navrhované legislativy ... 111

6 Exkurz do zahraničních právních úprav 116

6.1 Některé aspekty právní úpravy zbraní ve Spolkové republice Německo ... 116

6.2 Některé aspekty právní úpravy zbraní na Slovensku ... 120

6.3 Některé aspekty právní úpravy zbraní v Polsku ... 122

6.4 Zhodnocení zahraničních právních úprav ... 124

Závěr 126

Použité zdroje 129

Monografie ... 129

Časopisecké články ... 129

Elektronické prameny 130
Kvalifikační práce 137
Komentářová literatura 137
Judikatura 137
Právní předpisy 139
Zákony, vyhlášky a nařízení 139
Právní předpisy EU 140
Mezinárodní smlouvy 141
Ostatní 141

Abstrakt **143**

Seznam pojmů a zkratek

CRZ	–	Centrální registr zbraní
ČMMJ	–	Českomoravská myslivecká jednota
DEPO	–	Návrh zákona o změně zákonů související s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci
EP	–	Evropský parlament
ES	–	Evropské společenství
EU	–	Evropská unie
FMJ	–	Full Metal Jacket
JHP	–	Jacked Hollow Point
LZPS	–	Listina základních práv a svobod
NS	–	Nejvyšší soud
NSS	–	Nejvyšší správní soud
OSN	–	Organizace spojených národů
QR kód	–	Kód pro rychlou odpověď
REFIT	–	Regulatory fitness and performance programme
RFID	–	Radiofrekvenční identifikace
SDEU	–	Soudní dvůr Evropské unie
SFEU	–	Smlouva o fungování Evropské unie
UNTOC	–	Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu

Úvod

Námětem k sepsání této práce je setrvale vzrůstající tendence Evropské unie k unifikaci právní úpravy zbraní a střeliva napříč členskými státy, jakož i její restriktivní snahy v této oblasti. Tento trend zřetelně pramení ze zkušeností s teroristickými útoky, které v minulosti proběhly zejména v západní Evropě.[1] Ostatně zmíněný narativ evropský zákonodárce sám přiznává v bodě 2 preambule směrnice Evropského parlamentu a Rady 2017/853 ze dne 17. 5. 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní, v němž uvádí, že *„některé aspekty směrnice 91/477/EHS je třeba přiměřeným způsobem dále zlepšit s cílem zamezit zneužívání palných zbraní pro trestnou činnost a s ohledem na nedávné teroristické činy.“* Byť se jedná o jev poměrně řídký, každý jednotlivý útok na civilní obyvatelstvo provedený rukou radikála za pomoci palné zbraně vyvolává silné emoce a podněcuje k otázkám a plamenné diskusi. Tato diskuse se mezi zákonodárci nezřídka stáčí směrem ke zvýšení regulace a ztížení přístupu fyzických osob ke střelným zbraním obecně. Hmatatelným výstupem této diskuse je zejména výše uvedená zbraňová směrnice Rady 91/477/EHS. Tato směrnice byla následně několikrát podstatně změněna, a proto z důvodu přehlednosti a srozumitelnosti právní regulace bylo dne 24. 3. 2021 přijato tzv. konsolidované znění směrnice týkající se zbraní a střeliva, a to směrnice Evropského parlamentu a Rady 2021/555, o kontrole nabývání a držení zbraní (dále také jen „zbraňová směrnice“).

Mnohdy se setkávám s názorem, že Evropský parlament a Rada by měli zastávat v harmonizační aktivitě týkající se zbraní a střeliva zdrženlivější přístup, neboť se jedná o specifickou oblast, s vysokou mírou subjektivně vnímané autonomie jednotlivých států. Autoritativní směrnicové restrikce bez předchozích či nedostatečných konzultací s členskými státy proto mohou být veřejností přijímány dokonce s odporem. Na kodifikační tendence Evropské unie však nelze pohlížet *a priori* negativně. Obecně lze konstatovat, že právní regulace přináší do právních vztahů v právním státě tolik potřebnou legitimitu a větší či menší míru právní jistoty. Je však bezpodmínečně nutné, aby právní regulace sledovala předem definovaný a vytyčený cíl a na cestě

[1] Např. Vídeň, Rakousko, 2. 11. 2020; Halle, Německo, 9. 10. 2019; Brusel, Belgie, 22. 3. 2016; Paříž, Francie, 13. 11. 2015; Kodaň, Dánsko, 14. – 15. 2. 2015; Paříž, Francie, 7. 1. 2015.

k publikaci obrazně řečeno neztratila směr. Musí být prováděna tak, aby měla schopnost postihnout definovaný problém a současně aby co nejméně zasahovala do oblastí společensky bezproblémových. Jestliže je snahou omezit přístup radikálních skupin a jednotlivců k nelegálně drženým zbraním a střelivu, případně zamezit zneužívání palných zbraní pro trestnou činnost, je diskutabilní, zda je možné tohoto cíle dosáhnout právní regulací držby zbraní ke sběratelským účelům, výkonu myslivosti, sportu, povolání nebo zaměstnání, či v neposlední řadě také k ochraně života, zdraví a majetku, tj. legálně držených zbraní.

V České republice existuje poměrně početná základna držitelů zbrojních průkazů[2] a s ní se pojící celkový počet registrovaných střelných zbraní,[3] přičemž počty u obou sledovaných ukazatelů mají v posledních letech lineárně vzrůstající tendenci. Zřejmě i proto se Česká republika silně vymezila proti navržené zbraňové směrnici, prostřednictvím žaloby[4] k Soudnímu dvoru Evropské unie. Mimo dalších žalobních důvodů bylo stěžejním bodem žaloby namítané porušení zásady proporcionality. Žalobou se spolu s podporou Polska a Maďarska domáhala zrušení celého novelizovaného znění zbraňové směrnice. Soud nicméně neshledal uplatněné žalobní námitky jako důvodné a žalobu jako celek zamítl[5] (k tomu podrobněji viz podkapitola 2.2 této práce), čímž byla otevřena cesta k postupné novelizaci a případně až rekodifikaci zbraňové legislativy členských států Evropské unie.

Právní úprava týkající se zbraní a střeliva by každopádně měla odrážet rozumný bezpečnostní kompromis a rovnováhu mezi riziky, které se pojí s obstaráním, držením a nošením zbraní občany na straně jedné, a s právem občana podniknout dle svého uvážení kroky ke zvýšení vlastní bezpečnosti či pocitu bezpečnosti, případně v mezích zákona a intencích nutné obrany či krajní nouze k zásahu proti útoku či hrozícímu nebezpečí na straně druhé. Každopádně by však právo občana na svoji obranu se zbraní v ruce nemělo být v demokratickém právním státě potlačováno. Naopak má být umožněno a je nanejvýš namístě, aby zákon stanovil rozumné meze, jež svým občanům umožní obstarání zbraně k legitimním účelům.

[2] Počet držitelů zbrojních průkazů bez ohledu na skupiny: 305 452 v roce 2019.

[3] Počet legálně držených střelných zbraní: 900 556 v roce 2019.

[4] Žaloba na neplatnost podle článku 263 SFEU, podaná dne 9. 8. 2017.

[5] Rozsudek SDEU (velkého senátu) ze dne 3. 12. 2019, ve věci C-482/17, Česká republika v. Evropský parlament a Rada Evropské unie.

Cílem této práce je v rámci jednotlivých kapitol poskytnout aktuální přehled právní úpravy, doplněný o zkoumání účelu a systematiky právní úpravy, jakožto přehled změn v nadcházející právní úpravě vynucené novou zbraňovou směrnicí, včetně jejich kritického zhodnocení. Pod tímto pojmem však nelze spatřovat toliko negativní hodnocení či odsouzení, nýbrž svobodný soud, který si legitimně vybírá volně dostupné prostředky, s jejichž pomocí lze o takovém cíli vědecky uvažovat. Svým zaměřením míří práce jednoznačně směrem k právní úpravě držení střelných zbraní v civilním sektoru, převážně v kontextu správního práva. Nebude se proto zabývat ozbrojenými silami a bezpečnostními sbory státu, jejichž členové drží a nosí zbraň na základě zvláštních zákonů. Stejně tak tato práce pomíjí problematiku chladných zbraní, byť nelze vyloučit, že se jim alespoň velmi okrajově nevyhne.

Práce je strukturována do 6 kapitol, které jsou dále členěny na podkapitoly a oddíly. První kapitola seznamuje čtenáře s elementárními zbraňovými pojmy a jejich definicemi, které jsou nezbytné pro pochopení a správnou orientaci nejen v české zbraňové legislativě.

Druhá kapitola seznamuje čtenáře s evropskou právní regulací, jejím historickým vývojem, právním základem a právními východisky z ní plynoucí. To je nezbytné k pochopení podoby a důvodu změn v tuzemské právní úpravě.

Třetí kapitola pojednává o systematice zbraní v České republice a rozdělení zbraní do jednotlivých skupin.

Čtvrtá kapitola této práce je nejobsáhlejší a mapuje dopady zbraňové směrnice na podobu právní úpravy zbraní a střeliva v České republice.

Pátá kapitola se věnuje návrhu nového zákona o zbraních a střelivu, jenž ačkoli zachovává stěžejní koncepční prvky dosavadního předpisu, lze jej označit za výrazný modernizační prvek dotčené právní úpravy a završení celkové reformy právní úpravy nakládání se zbraněmi v civilní sféře, ať už z důvodu elektronizace a digitalizace agend, či rekategorizace zbraní a střeliva dle evropského názvosloví.

Závěrečná šestá kapitola průřezovým způsobem provádí čtenáře podobou zahraničních právních úprav zbraňové regulace. Zvoleny byly právní úpravy ve Spolkové republice Německo, v Polsku a na Slovensku, a to s ohledem na geografickou blízkost k České republice.

V rigorózní práci se prolínají části popisné, analytické, normativní a empirické tak, jak to u právního výzkumu navrhl Michal Bobek.[6] Tato struktura je však aplikována volným stylem, neboť není žádoucí, aby výše uvedené působilo na čtenáře příliš rušivě.

[6] Bobek, M. Výzkum v Právu: Reklama na Nike anebo kvantová fyzika?. *Jurisprudence*. 2016, č. 6 s. 3-10.

1 Vymezení základních definic a pojmů

Na začátku práce je nezbytné vymezit některé základní pojmy, které se jako pomyslná stříbrná nit prolínají celou problematikou střelných zbraní, a jejichž uchopení je důležité pro chápání celé řady souvislostí. V prvé řadě je nutné vyjasnit si ústřední pojem, a to „zbraň". Pro právní úpravu je dále zásadní rozlišování mezi pojmem držení zbraně a pojmem nošení zbraně, neboť právě od těchto dvou pojmů jsou odvozovány základní povinnosti a oprávnění držitelů zbraní. Tato kapitola proto bude věnována esenciálním definicím obsaženým v českém právním řádu.

1.1 Zbraň v obecné rovině

Přestože se definice pojmu zbraň může zdát na první pohled triviální, v právním řádu toto vymezení poměrně dlouho absentovalo. Takový stav kladl na příslušné orgány určité zvýšené nároky, neboť se jednoduše nebylo možné opřít o legální pojem. Až do roku 1984 tak právní praxi nezbylo než si zbraň charakterizovat svépomocí. Již v rozsudku ze třicátých let minulého století dospěl Nejvyšší soud k závěru, že zbraní může být i věc, jež obecně pokládána za zbraň není, či se jedná o věc, která slouží ke zcela jinému účelu: *„Pod pojem „zbraně" ve smyslu zákona, spadá i (malý) kámen, neboť zbraní po rozumu zákona jest každý předmět, který je způsobilý k sesílení útoku neb obrany proti osobě* [sic]*."*[7] Květnatost justiční praxe dokládá ještě dřívější rozhodnutí prvorepublikového Nejvyššího soudu, jenž dovodil, že *„i hůl jest zbraní, ježto se hodí k útoku na člověka a k ohrožení bezpečnosti jeho těla."*[8] Z dnešního pohledu úsměvné se jeví odůvodnění tohoto závěru, zejména s ohledem na kritérium jeho ne/přezkoumatelnosti. Soud tehdy dovodil, že holí asi na prst tlustou jest pokládati za zbraň „po rozumu". Jak stručné a výstižné.

Dnes patrně nejpoužívanější obecná legální definice zbraně napříč odbornou literaturou pochází ze zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník") a popisuje zbraň jako *„cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu*

[7] Rozsudek NS ze dne 4. 3. 1931, sp. zn. Zm I 445/30.

[8] Rozsudek NS ze dne 12. 9. 1919, sp. zn. Kr I 435/19.

důraznějším."[9] Je to jistě dobrý základ, avšak samo o sobě, bez znalosti dalších souvislostí, je to vymezení příliš bazální. Zbraní lze totiž nepochybně útočit nejen proti tělu člověka, nýbrž i věci. Lze tak konstatovat, že za zbraň lze ve vhodné situaci považovat téměř cokoli – psa, motorové vozidlo, nebo také obyčejnou propisovací tužku. Výstižněji lze zbraň chápat tak, jak ji popisuje Kovárník, tj. jako nástroj, popřípadě zařízení, kterým lze docílit ranivého účinku na živý organismus nebo ničivého účinku na neživý objekt.[10]

Zajímavým (avšak nikoli nesprávným) se jeví rozhodnutí, podle nějž lze za zbraň považovat i předmět, který nejen že zbraní primárně není, ale *de facto* jej jako zbraň nelze vůbec použít. Ani při nejlepší vůli jím nelze jiného fyzicky ohrozit či jím útok zesílit. Jedná se o situaci, kdy pachatel použije v úmyslu vyvolat v poškozeném obavu z hrozícího fyzického násilí, je-li užit za takových okolností, kdy se poškozený může důvodně domnívat, že hrozba zbraní je reálná a že se násilí uskuteční, jestliže se poškozený nepodřídí vůli pachatele. V takovém případě může být za zbraň považována i napodobenina střelné zbraně (např. pistole), která je ve skutečnosti jen hračkou nebo maketou.[11] Atrapa střelné zbraně nemůže jiného zranit, přesto tedy může být v určité situaci považována za zbraň, neboť má tytéž účinky na psychiku poškozeného, jako pohrůžka zbraní skutečnou.

Výše uvedené jen dokládá, jak široký pojem zbraň může být. Další část práce se však zaměří na zbraně v klasickém pojetí, tedy ty, jež jsou objektem veřejnoprávní regulace. Tradičně lze zbraně dělit dle způsobu, jímž je ranivá energie předávána cíli. Jedná se tak o zbraně chladné, úderné a konečně střelné. Právě střelné zbraně představují těžiště této práce.

1.1.1 Střelná zbraň

Střelná zbraň je pojem, jenž výrazným způsobem vymezuje výseč v obecném pojmu zbraň. Střelná zbraň je zařízení, které vysílá hmotné projektily na cíl. Její funkce je odvozena od okamžitého uvolnění energie při výstřelu, zkonstruovaná pro požadovaný účinek na určitou vzdálenost. Jejím smyslem je předání střele (projektilu) kinetickou

[9] § 118 *in fine* trestního zákoníku.

[10] Kovárník, L. Otázky a odpovědi – vymezení pojmu zbraň. [online]. *bezpecnostni-sbory.wbs.cz.* [cit. 27. 9. 2020].

[11] Usnesení NS ze dne 17. 3. 2004, sp. zn. 5 Tdo 253/2004.

energii, potřebnou k její dopravě a silovému působení na cíl. Silové působení může, ale nemusí, být hlavním účinkem projektilu.[12]

Český právní řád pracuje v současnosti se střelnou zbraní na několika místech. Kromě již zmíněného nástinu v trestním zákoníku lze uvést zákon o ověřování střelných zbraní a střeliva,[13] zákon o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů[14] nebo zákon o zahraničním obchodu s vojenským materiálem.[15] Pro účely této práce je nicméně daleko nejvýznamnější definice uvedená v příloze č. 1 k zákonu č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (dále jen „zákon o zbraních"), jež střelnou zbraň vymezuje jako *„zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie při výstřelu, zkonstruovaná pro požadovaný účinek na definovanou vzdálenost."*[16]

Přísně formálním pohledem lze ze střelných zbraní dále vyčleňovat palné zbraně. Jedná se o takovou zbraň, *„u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění chemické energie."*[17] Prakticky se jedná o zbraně, u nichž je projektil vystřelován prostřednictvím zahoření výmetné slože, typicky umístěné v náboji. Tím se má na mysli právě ty zbraně, které jsou těžištěm právní regulace zbraňové směrnice, resp. tuzemského zákona o zbraních. Naproti tomu typickými zástupci střelných zbraní jsou plynové zbraně vystřelující střely se značkovací látkou (tj. paintballové zbraně zařazené v kategorii D zákona o zbraních), u nichž jsou kuličky vystřelovány za pomoci uvolnění stlačeného plynu natlakovaného v nádobě (obdobně airsoftové a jim podobné zbraně).

Pro větší přehlednost budou v této práci pojmy střelná a palná zbraň vzájemně zaměnitelné. Ostatně ani legislativa není v tomto směru jednotná,[18] přičemž v praxi to nečiní žádné potíže.

---

[12] Macura, E., Repka, P. *Pracovní sešit střelecké přípravy – právní normy, teorie střelby, nauka o zbrani.* Praha: MV ČR, 2004.

[13] Zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní a střeliva.

[14] Zákon č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů.

[15] Zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem.

[16] Bod 1. Přílohy 1 zákona o zbraních.

[17] Kovárník, L., tamtéž.

[18] Ať už na úrovni evropské zbraňové směrnice vs. tuzemského zákona o zbraních, či přímo v rámci zákona o zbraních (srov. např. § 2 odst. 1 vs. § 3 odst. 5).

1.2 Střela a střelivo

Se zbraněmi velmi úzce souvisí střelivo, jež představuje zásadní složku pro předpokládanou funkci zbraně. Principiálně se dá za střelu nepochybně považovat i již zmíněný kámen, je-li vržen či hozen jako lovecký pokus nebo vlastní obrana před zvěří či útočníkem. Hodem kamene se totiž uskutečňuje přenos energie na větší vzdálenost. Tento princip se stejně tak uplatní v podobě střeliva. Účelem vypálené střely je přenos energie na určitou vzdálenost a její využití k vyvolání destruktivního účinku v cíli. Část kinetické energie střely se při jejím pohybu přemění na práci, potřebnou k překonání odporu vzduchu a zemské přitažlivosti. Střela proto musí mít při výstřelu dostatek energie na překonání vzdálenosti a způsobení požadovaného účinku.[19]

Podle systematiky zákona o zbraních spadá střelivo v zásadě do množiny zbraní samotných, neboť podle § 3 odst. 1 písm. e) zákona o zbraních je zavedenou legislativní zkratkou. V obecném jazyce se střelivo nezřídka zaměňuje s pojmem munice, případně jsou obě skupiny používány souznačně jako synonyma. Zákon o zbraních však tyto pojmy jednoznačně odlišuje. Jako střelivo[20] se označují náboje, nábojky a střely do střelných zbraní, nejedná-li se o munici. Munice[21] je pak podle zákona o zbraních souhrnné označení pro ruční a jiné granáty, střely do pancéřovek a tarasnic, dělostřelecké střelivo, pumy, torpéda, řízené a neřízené rakety, kazetovou (kontejnerovou) munici, náložky trhavin, miny, pyropatrony, výmetné klamné cíle, pyrotechnické imitační prostředky, signální a osvětlovací prostředky, nástražná výbušná zařízení včetně zařízení pro dálkový odpal; za munici se považují též její hlavní části, kterými jsou dělostřelecké střely a nábojky, rozněcovače, zapalovače a iniciátory. Konkrétní parametr pro vymezení, zda kulové náboje a střely spadají do té či oné skupiny tkví v jejich ráži. Je-li jejich ráže menší nebo rovna 12,7 mm, jedná se o střelivo, v opačném případě hovoříme o munici.

Takové rozdělení samozřejmě není samoúčelné a má své praktické dopady. Munice spadala podle zákona o zbraních, ve znění účinném do 31. 7. 2017 mezi zbraně kategorie A, tedy mezi zakázané zbraně, resp. střelivo, s možností jejího nabytí fyzickou osobou, avšak pouze

[19] Sellier, K. G., Kneubüehl, B. P. *Wound Ballistics and the Scientific Background*. Amsterdam: Elsevier, 1994. s 107.

[20] Příloha č. 1, část druhá zákona o zbraních.

[21] Příloha č. 2 zákona o zbraních.

na výjimku Policie ČR (viz podkapitola 3.1). Po přijetí zákona č. 229/2016 Sb., kterým se změnil zákon o zbraních, však již munice není výslovně kategorizována a ze zákona vypadla. Došlo k tomu patrně proto, že v případě munice existuje úzká návaznost (avšak též částečná kolize a překryv v některých otázkách, a naopak mezerovitost v jiných ohledech) mezi právní úpravou na úseku zbraní a střeliva a právní úpravou v oblasti nakládání s (civilními) výbušninami a eventuálně (např. v případě pyropatron) též blízkost s právní úpravou nakládání s pyrotechnickými výrobky. Na nakládání s výbušninami v civilním sektoru v souvislosti s výrobou (laborací), nebo následným zpracováním (delaborací) munice a na nakládání s pyrotechnickými výrobky se pak vztahují různé zákonné a podzákonné normy. Munice je považována rovněž za „nebezpečnou látku" ve smyslu právních předpisů upravujících prevenci závažných havárií a rovněž v této oblasti byla patrně identifikována nedostatečná provázanost s právními předpisy upravujícími nakládání s municí coby se zbrojním materiálem, resp. upravujícími zpracování munice, při němž dochází k nakládání s výbušninami.

Podle důvodové zprávy[22] bylo cílem novelizace sjednotit vymezení munice v právních předpisech na úseku nakládání s výbušninami s pojmem munice dle zákona o zbraních a stanovit jednoznačný mechanismus rozhodování o povaze určitého předmětu coby munice s maximálním důrazem na vyloučení potenciálních kompetenčních sporů. S municí tak nyní smí nakládat jen držitel muniční licence, prostřednictvím držitele muničního průkazu a běžným fyzickým osobám – držitelům zbrojních průkazů, je možnost nabývání a držení munice zcela zakázána.

Nutno podotknout, že se i do nabytí předmětné novely jednalo o možnost ryze teoretickou, neboť v praxi se nakládá s udělováním výjimek na zakázané zbraně a střelivo fyzickým osobám velmi střídmě (viz statistika v podkapitole 3.1). Dle informace Policie ČR[23] dochází k udělení výjimky prakticky pouze ke sběratelským účelům (vyjma kategorie A-I, o níž bude pojednáváno dále v podkapitole 4.1) a v případě držitelů zbrojního průkazu skupiny C a platného loveckého lístku též

[22] Důvodová zpráva k zákonu o zbraních ze dne 7. 12. 2015, [online]. Dostupné z: ASPI. [cit. 18. 11. 2020]

[23] Zbraně podléhající zákonu o zbraních a podmínky jejich nabývání a držení. [online]. *mvcr.cz*. 17. 2. 2021. [cit. 17. 2. 2021].

konkrétně k nabytí vlastnictví, držení a nošení noktovizního zaměřovače.

Lze se domnívat, že je to zcela správná cesta, neboť jde o zbraně, resp. munici, která má nejen v návaznosti na mezinárodněprávní dokumenty specifickou povahu, ale i s ohledem na svoji zcela specifickou povahu vyžadují zvláštní režim zacházení, diametrálně odlišný od regulace běžných (konvenčních, resp. nevojenských) zbraní. Pro případ civilního využití (např. k ochraně zdraví, života a majetku, sportovním účelům či k výkonu práva myslivosti) lze jednoznačně využít alternativy v podobě běžně dostupného a zákonem aprobovaného střeliva.

1.3 Držení a nošení zbraně

Z judikatury obecných soudů[24] vyplývá, že nabývání a držení zbraní je z legitimních důvodů přísně regulovanou oblastí. Zbraň má na rozdíl od běžné věci zvláštní postavení. Nemůže být součástí ani příslušenstvím nemovité věci – pozemku, jehož součástí je dům určený k bydlení, neboť povaha nemovité věci vylučuje, aby její součástí byla střelná zbraň. Zbraň se nemůže stát ani věcí opuštěnou ve smyslu § 1045 odst. 1 občanského zákoníku, neboť to vylučuje speciální ustanovení zákona o zbraních (§ 68 odst. 4), podle kterého opuštěná zbraň připadá do vlastnictví státu. Stejně tak nelze na zbraň aplikovat ustanovení občanského zákoníku o nálezu věci skryté – zakopané, zazděné nebo jinak skryté (§ 1063), neboť se též přednostně uplatní § 68 odst. 3 zákona o zbraních. Jde stále o nález zbraně a nepřihlásí-li se ve lhůtě její vlastník, připadne skrytá věc (zbraň) podle jiných právních předpisů (zákon o zbraních) do vlastnictví státu. *„Zákon o zbraních tedy na rozdíl od občanského zákoníku jako lex specialis vylučuje, aby se poctivým držitelem, případně vlastníkem stal nálezce zbraně, resp. vlastník pozemku (stavby, která je jeho součástí), na kterém byla skrytá zbraň nalezena.“*[25]

Zákon o zbraních definuje některé základní pojmy v oblasti zbraní a střeliva co se týče jejich nabývání do vlastnictví. Nabývat do vlastnictví a následně držet nebo nosit zbraň nebo střelivo může zpravidla jen ten, kdo je držitelem zbrojního průkazu či zbrojní licence. V kontextu této

[24] Např. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 7. 8. 2023, čj. 43 A 97/2022-50.

[25] Tamtéž, bod 58.

práce je nezbytné vyjasnit pojmy držení a nošení, neboť představují zásadní kvalitativní rozdíly.

Držením zbraně nebo střeliva rozumí zákon o zbraních *„mít zbraň nebo střelivo uvnitř bytových nebo provozních prostor nebo uvnitř zřetelně ohraničených nemovitostí se souhlasem vlastníka nebo nájemce uvedených prostor nebo nemovitostí,* [nebo] *mít zbraň nenabitou náboji v zásobníku, nábojové schránce, nábojové komoře hlavně nebo nábojových komorách válce revolveru a uloženou v uzavřeném obalu za účelem jejího přemístění z místa na místo.“*[26] V případě nošení zvolil zákonodárce definici metodou negativního výčtu pojmu držení, neboť zákon o zbraních uvádí, že nošením zbraně nebo střeliva se rozumí mít zbraň nebo střelivo u sebe, s výjimkou případů, kdy se jedná o držení zbraně.[27] Legální definice čtenáři příliš neusnadňuje orientaci v uvedených pojmech, je proto vhodné přistoupit k jejich výkladu.

Režim držení zbraně se uplatní v situaci, kdy je zbraň přemísťována z místa A do místa B v nenabitém stavu, tj. nelze ji okamžitě použít. Drobná výjimka z tohoto pravidla platí pro držitele zbrojního průkazu skupiny C (tj. oprávnění k loveckým účelům), neboť pro výkon myslivosti se používají specifické zbraně. Kulové či brokové zbraně zpravidla nedisponují zásobníkem či prostorem pro uložení více nábojů. Jednotlivý náboj je uložen v nábojové komoře, jež je obvykle přímo součástí hlavně zbraně. Zákon o zbraních tak reflektuje technické řešení zbraní kategorie C a pro přepravu postačí jejich „zlomení“ – *„pokud je přepravovaná zbraň vybitá s otevřeným závěrem, případně vyjmutým, u zbraní s lůžkovým závěrem zlomená a otevřená, je podmínka zákona o přepravě lovecké zbraně splněna.“*[28] Zbraň tedy v každém případě nesmí být bez dalšího připravena ke střelbě. Jak uvádí Lorenčík, *„jde o záměrně navozený stav s cílem znemožnit připravenost zbraně pro okamžité použití a tím mimo jiné umožnit například přepravu zbraní, jejichž nošení je omezeno pouze na určitá místa nebo objekty.“*[29]

Kromě přepravy se režim držení uplatňuje v druhé situaci, tj. když se zbraň nachází uvnitř bytových nebo provozních prostor nebo uvnitř zřetelně ohraničených nemovitostí se souhlasem vlastníka nebo nájemce uvedených prostor nebo nemovitosti. Podmínky obou situací nejsou

[26] § 2 odst. 2 písm. a) zákona o zbraních.

[27] § 2 odst. 2 písm. b) tamtéž.

[28] Hanák, J. Přeprava zbraně. [online]. *myslivost.cz.* [cit. 2. 4. 2021].

[29] Lorenčík, J. *Právní úprava výkonu práva myslivosti a použití zbraní při lovu*. 2009, rigorózní práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, s. 47.

podmínkami kumulativními, tedy v případě druhé alternativy je možné držet zbraň i nabitou.[30] Držitelem zbraně je již ten, kdo má nad zbraní faktickou kontrolu. Nemusí se nutně jednat o kontrolu fyzickou, stěžejní je fakticita stavu. Pro názorný příklad lze uvést situaci, kdy legální vlastník střelné zbraně odjede na dovolenou, přičemž svoji zbraň zanechá uschovanou doma, bezpečně v trezorové schránce. V nastíněné situaci nelze dovodit, že vlastník zbraně přestal být držitelem zbraně, neboť faktický přístup ke zbrani (klíče od domu a od schránky) má stále pouze on. Je tedy lhostejno, že aktuálně nad svou zbraní nemá přímou fyzickou kontrolu.

Co se týče nošení zbraně, zjednodušeně se dá říct, že jakýkoli další stav, který není držením, a vlastník/disponent má zbraň či střelivo na dosah, je považován za nošení zbraně. V režimu nošení má střelec možnost mít zbraň a střelivo u sebe nebo je jinak přechovávat ve stavu umožňujícím jejich okamžité použití. Okamžitě lze zbraň použít právě v případě, kdy jsou náboje napáskované v zásobníku, jenž je vložen do zbraně, v případě revolveru jsou náboje vloženy do jeho válce. Na rozdíl od držení zbraně je podmínkou u jejího nošení nutnost mít ji fyzicky u sebe, tj. v přímém dosahu, např. v pouzdře na opasku, v kapse, v ledvince či v příručním zavazadle. Ze srovnání obou režimů vyplývá, že režim nošení znamená vyšší stupeň oprávnění vlastníka zbraně.[31]

Za podkategorii k nošení, a v zásadě jeho rigorózní podmínku, můžeme považovat skryté nošení. Byť pojem skryté nošení nemá výslovnou definici dle zákona o zbraních, jako legální rámec lze uvažovat § 28 odst. 3 písm. b), resp. odst. 4 písm. c) zákona o zbraních, podle nichž držitel zbrojního průkazu skupiny D a E nesmí zbraň nosit viditelně. Ze zbraně nesmí být vidět odhalená ani její část. Požadavek skrytého nošení zbraně na veřejně přístupných místech je požadavkem nesporně logickým, jež míří k zachování veřejného pořádku. U střelců-držitelů zbrojního průkazu, jež jsou s bezpečnou manipulací se zbraní dostatečně seznámeni (a v rámci zkoušek k získání zbrojního průkazů také prozkoušeni), nevyvolává přítomnost zbraně na veřejnosti zvláštní pocit ohrožení. Jinak tomu však bývá u nestřelců, což potvrzuje policejní praxe. U některých občanů vzbuzuje pohled na střelnou zbraň nepříjemné pocity, u dalších obavy o jejich bezpečí.[32] Nemusí se samozřejmě jednat

[30] Kreml, A. a kol. *Zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních: komentář.* 1. vydání Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, s. 7.

[31] Komenda, J. *Zákon o zbraních v praxi.* Brno: Dataprint Brno, 2005, s. 185.

[32] Nošení krátkých zbraní na veřejnosti vyvolalo v některých občanech obavy o jejich bezpečí. [online]. *policie.cz*. 30. 1. 2020. [cit. 17. 3. 2021].

pouze o velké prostranství s mnoha lidmi. *„Jako příklad uvedeme nákup v malém obchodě. Zaměstnanec či zaměstnanci obchodu mohou po zaregistrování zbraně znervóznět a budou se obávat krádeže* [loupeže; pozn. autora] *a svého zdraví."*[33]

Zákon o zbraních však v tomto ohledu není nijak kauzalistický a ponechává prostor pro zdravý rozum držitelů zbrojních průkazů. Je rozdíl mezi skrytým a tajným nošením zbraně. Např. zbraňová pouzdra mají zpravidla charakteristický tvar a velikost. Je-li v takovém zbraň nošena, přičemž pouzdro je nošeno viditelně, paradoxně je legální požadavek skrytého nošení naplněn, byť je v takovém případě ostatním osobám zřejmá přítomnost zbraně. Záleží už pak pouze na každém konkrétním střelci, do jaké míry hodlá nosit zbraň také tajně. Netřeba připomínat obecně známý fakt, že (případný) moment překvapení může poskytnout zúčastněné osobě v nebezpečné situaci značnou taktickou výhodu. O ni se však může držitel zbraně při jejím zřetelném (byť skrytém) nošení připravit.

Pojmy držení a nošení zbraně mají úzkou souvislost s trestněprávními pojmy nutná obrana a krajní nouze, je proto nutné s nimi čtenáře také nejprve seznámit.

1.4 Okolnosti vylučující protiprávnost

Úvodem této podkapitoly je nutné předeslat, že problematika okolností vylučujících protiprávnost je klasickým trestněprávním, nikoli správněprávním institutem. Na druhou stranu je však nutné akcentovat, že se jedná o téma, které je již tradičně spjato se zbraněmi a střelivem. Dle autora je nepředstavitelné, aby zde nebylo alespoň rámcově uchopeno, a proto je také do této práce zařazeno.

Nutnou obranou a krajní nouzí rozumíme jednání, jež je charakteristické okolností vylučující protiprávnost činu. Takovou okolností rozumíme podmínku, která jestliže v konkrétním případě nastane, způsobuje, že čin, který by za normálních či jiných okolností byl trestným činem, trestným činem není. V základních rysech se sice podobá trestnému činu, ale není společensky závažný, nemůže proto být trestným činem. Lze jej proto označit jako tzv. čin jinak trestný. Toto jednání tedy není trestným činem *ex tunc*. Jinými slovy jde o určité výjimky z jinak nedovoleného jednání.

[33] Sojčák, L. Skryté nošení zbraní. [online]. *colosus.cz.* [26. 6. 2018], [cit. 2. 4. 2021].

V některých publikacích se lze v souvislosti s nutnou obranou či krajní nouzí setkat s názorem, že čin jinak trestný *„není tak společensky závažný, aby byl trestným činem."*[34] Z takového tvrzení lze implikovat závěr, že autor u činů jinak trestných spatřuje byť malou, avšak stále nezanedbatelnou míru škodlivosti pro společnost, která pouze nedosahuje takové míry intenzity, aby upoutala pozornost trestního práva.

Tvrzení výše uvedené by se dalo, zejména v kontextu nutné obrany, považovat za minimálně nepřesné, z pohledu autora této práce však přímo mylné a je třeba jej korigovat. Nejen že toto jednání není společensky škodlivé, naopak se lze domnívat, že je přímo žádoucí. Čím více osob ve společnosti bude aktivně uplatňovat jednání v nutné obraně, tím častěji se bude útočník potýkat s komplikací v podobě úspěšného dokonání svého protiprávního jednání. Snižování procentuální úspěšnosti protiprávních útoků nepřímo úměrně zvyšuje preventivní funkci ochrany poskytované zákonem (potažmo státem) chráněných hodnot a zájmů. Pouze kultivací společnosti se lze přiblížit ideálnímu stavu minimalizace škod, ať už na majetku, na zdraví v kombinaci s majetkem (např. eliminace loupežných přepadení) či konečně na zdraví a životě (násilná trestná činnost). Předestřené jednání je nepochybně nežádoucí formálně trestně stíhat a současně nelze mluvit ani o minimální společenské škodlivosti takového jednání.

Pouze na okraj a pro úplnost lze uvést, že taxativní výčet okolnostní vylučujících protiprávnost v české legislativě neexistuje. Jak uvádí Jelínek,[35] trestní zákoník obsahuje demonstrativní výčet pěti okolností vylučující protiprávnost, jimiž kromě nutné obrany a krajní nouze jsou také svolení poškozeného (§ 30), přípustné riziko (§ 31) a oprávněné použití zbraně (§ 32). Na tomto místě je vhodné připomenout, že oprávněné použití zbraně je samostatná komplexní problematika. Předpisy opravňující užití zbraně se týkají takřka výlučně činnosti ozbrojených sil a bezpečnostních sborů. Jedná se zejména o § 42 zákona o ozbrojených silách ČR[36], § 56 zákona o policii ČR[37], § 20 zákona

[34] Fryšták, M. a kol.: *Trestní právo hmotné – obecná část*, 2. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2009, s. 85.

[35] Jelínek, J. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 4. vyd. Praha: Leges, 2014, s. 256.

[36] Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky.

[37] Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

o obecní policii[38] či § 18 zákona o vězeňské a justiční stráži ČR[39]. V souladu s avízem uvedeným v Úvodu, předmětem této práce není obsáhnout problematiku oprávněného použití zbraně, neboť se jedná o odlišnou a relativně komplexní oblast, která by si zasloužila prostor v rámci samostatné práce. Nyní již ale ke konkrétním okolnostem vylučujících protiprávnost.

1.4.1 Nutná obrana

Není vždy v moci státu zabránit veškerým protiprávním útokům za všech okolností, které se na jeho území odehrají. Zákon proto dává do rukou občanům možnost zakročit na ochranu svých zájmů vlastními silami a prostředky. Takový zákrok přitom nahrazuje zásah orgánů veřejné moci. Napomáhá naplňovat ideály právního státu a upevňuje právní jistotu adresátů veřejné moci v tom smyslu, že když zrovna nejsou na blízku policejní složky, je legální zakročit proti páchanému bezpráví.

Ustanovení § 29 trestního zákoníku definuje nutnou obranu jako *„čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.“* Zájem chráněný trestním zákonem spočívá zpravidla v útoku proti životu, zdraví nebo majetku. Podstatným rysem nutné obrany je podmínka odvracení přímo hrozícího nebo trvajícího útoku na zájem chráněný trestním zákonem. Legální definici pojmu útok bychom v zákoně hledali marně, z obecné teorie však lze dovodit, že musí splňovat dva základní předpoklady. Prvním z nich je protiprávní jednání, ať už komisivní, či omisivní[40] (nečinnost či opomenutí lze demonstrovat např. na neopuštění cizího bytu a setrvání v něm). Druhým předpokladem pak je škodlivost jednání, jež musí být naplněna měrou nikoli nepatrnou.

Protiprávní jednání má zpravidla charakter aktivního konání spočívajícím ve fyzickém útoku na tělesnou integritu člověka či proti majetkovým právům, útok na domovní svobodu, případně jiný nefyzický charakter.[41] Nutná obrana tak akcentuje situaci obránce, včetně překvapivosti či brutality útoku, strachu, zmatku či leknutí obránce, které se v praxi posuzují v rámci reakce obránce na způsob útoku,

[38] Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii.

[39] Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky.

[40] Jelínek, J. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2014, s. 267.

[41] Burda, E. Útok, proti ktorému je prípustná nutná obrana. *Trestněprávní revue*. 2010, č. 2, s. 43.

při pozitivním řešení problematiky omylu (§ 18 trestního zákoníku). Právní úprava nutné obrany na rozdíl od některých zahraničních úprav výslovně nezdůrazňuje protiprávnost útoku (srov. např. *rechtswidrig* podle § 32 odst. 2 německého trestního zákoníku, nebo § 3 odst. 1 rakouského trestního zákoníku). Z teorie i praxe však vyplývá, že subjekt jednající v nutné obraně neuplatňuje své právo proti právu jiného, nýbrž proti bezpráví.[42]

A vice versa nelze za nutnou obranu považovat jednání směřující proti jednáním dovoleným. Není nutnou obranou počínání směřující proti jinému jednání v nutné obraně či krajní nouzi, popř. proti jednáním, kterými někdo vykonával své právo či povinnost.[43] Tento závěr dovodila i relevantní judikatura, z níž vyplývá, že proti jednání v nutné obraně není nutná obrana přípustná a jednání útočníka namířené proti osobě, která jedná v nutné obraně, je třeba považovat za pokračování v útoku, bez ohledu na to, zda útok byl od počátku namířený proti osobě, která jedná v nutné obraně.[44]

Útok tedy musí bezprostředně hrozit. Přímo hrozícím útokem je stav, kdy lze na podkladě dosavadního průběhu událostí důvodně očekávat, že k útoku vzápětí nepochybně dojde. Nejvyšší soud dovodil, že vyplývá-li z okolností situace vysoká pravděpodobnost, že porušení chráněného zájmu nastane v úzké časové a místní souvislosti, není třeba čekat, až útočník opravdu zaútočí.[45] Ostatně, to by bylo v mnoha případech příliš pozdě a nutná obrana by pozbyla žádoucí účinnosti. Na druhé straně musí útok bezprostředně hrozit nebo trvat. Ve stručnosti lze uvést, že útok trvá, dokud není ukončen.

Přípustnost nutné obrany lze proto vymezit z obou stran. Jinými slovy, o nutnou obranu se jedná, směřuje-li proti útoku, který již bezprostředně hrozí, avšak který naopak ještě nebyl ukončen. Spočívá-li jednání proti útočníku, který již útok subjektivně dokončil, či od útoku upustil, nebude na takové jednání pohlíženou optikou nutné obrany, nýbrž o pouhou odvetu vůči útočníkovi. Z judikatury vyplývá, že *„nutná obrana nemá místa, jestliže v době jednání, které se z hlediska podmínek nutné obrany posuzuje, chybí přímo hrozící nebo trvající útok. O nutnou*

[42] Jílek, J. Vybrané aspekty limitů nutné obrany. [online]. *epravo.cz*. [cit. 12. 2. 2021].

[43] Šámal, P. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 330.

[44] Rozhodnutí NS Slovenské socialistické republiky ze dne 29. 6. 1978, sp. zn. 4 Tz 40/78, č. 9/1980 Sb. NS, nebo usnesení NS ze dne 17. 12. 2014, čj. 8 Tdo 1417/2014-20.

[45] Usnesení NS ze dne 28. 11. 2002, sp. zn. 6 Tdo 851/2002.

obranu nejde, jestliže posuzované jednání je reakcí na útok, který již byl zastaven či odvrácen."[46]

Poslední charakteristiku nutné obrany představuje způsob obrany proti útoku. Útok se skládá z celého komplexu proměnných veličin, jež je třeba posuzovat ve vzájemné souvislosti a v rámci jednoho celku. Útok v sobě zahrnuje nejen způsob provedení útoku, nýbrž i konkrétní osobu útočníka, jeho úmysl a vlastnosti, prostředky použité k tomuto útoku apod. Jedním ze základních zákonných požadavků (které vyvodila i judikatura NS) k vyvození závěru o existenci nutné obrany je, aby obrana nebyla útoku zcela zjevně nepřiměřená.[47] Obrana musí být přirozeně ze své podstaty důraznější než bezprostředně hrozící či trvající útok (ostatně v opačném případě by ani nebyla dostatečně účinná), nesmí však překročit únosnou mez. Jinak by se jednalo o vybočení z mezí nutné obrany a tzv. *exces*. Jak zhodnotil Nejvyšší soud, podmínkou nutné obrany není proporcionalita[48] (týká se pouze krajní nouze, viz následující oddíl), ale hledisko přiměřenosti, tedy vztahu intenzity útoku k intenzitě obrany, jež nesmí dosáhnout míry zcela zjevné nepřiměřenosti.

Příkladem excesu vůči útoku budiž hypotetický příklad opilce, jenž se v deliriu s pomocí náhodně nalezeného klacíku rozhodne zaútočit na skupinku zjevně dobře trénovaných mužů, přičemž se k nim již z dálky hlasitě (bez momentu překvapení) a s nepevnou až vrávoravou chůzí přibližuje. Bezprostřední střelba z palné zbraně na tohoto opilce, bez předchozího varování, by v takové situaci byla zcela jistě posuzována za *exces intenzivní*. Takovému útoku by bylo možné zabránit i podstatně mírnějšími prostředky (pouhým odstrčením útočníka či uhnutím), přičemž lze předpokládat, že útok samotný mohl vyústit nanejvýš v drobné oděrky. Komentářová literatura uvádí jako příklad obrany zcela zjevně nepřiměřené způsobu útoku např. „*střelba na děti, které jsou v cizí zahradě na třešních, střelba po vetřelci, který vnikl z neznámého důvodu přes plot na zahradu vily, aniž tu byly okolnosti svědčící o bezprostředně*

[46] Usnesení NS ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 7 Tdo 855/2002.

[47] Usnesení NS ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. 5 Tdo 162/2007, č. 28/2008 Sb. NS.

[48] Zhodnocení NS ze dne 2. 7. 1965, sp. zn. Pls 5/65, č. II /1965 Sb. NS.

hrozící závažné agresi."[49] Samostatnou studnicí příkladů nepřiměřené obrany z praxe budiž judikatura obecných či Ústavního soudu.[50]

Institut nutné obrany lze shrnout tak, že důsledky způsobené obranou zpravidla postihují toho, kdo útok či nebezpečí vyvolal. Má však z judikatury vyplývající jasné teoretické meze, z nichž nesmí obránce vybočit. O nutnou obranu nepůjde tam, kde útok již fakticky skončil, nebo kde pachatel reaguje na útok takovým způsobem, že útok ve skutečnosti oplácí, a nikoliv odvrací. Nutná obrana také nesmí být zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.

1.4.2 Krajní nouze

Druhou, neméně významnou okolností vylučující protiprávnost, je krajní nouze. *„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem."* Legální definice pojmu krajní nouze dle § 28 trestního zákoníku předpokládá pouze odvracení přímo hrozícího nebezpečí, ovšem právní teorie a zejména judikatura dovodila celý soubor dalších podmínek. Nutno podotknout, že krajní nouze není problematikou vlastní výlučně trestněprávní, její principy a východiska vyvěrají také např. ze správněprávní judikatury, jak bude nastíněno v následujících odstavcích.

Při krajní nouzi dochází ke střetu dvou zájmů chráněných trestním právem. Jednomu z těchto zájmů hrozí porucha, která může být odvrácena pouze poruchou druhého zájmu. Zásahy do sféry třetích, nezúčastněných osob jsou přitom přípustné.[51] Nejvyšší správní soud dovodil, že *„krajní nouze je stav nebezpečí pro dva zákonem chráněné zájmy, kdy je možné chránit jeden z těchto zájmů jen tím, že se poruší nebo ohrozí zájem druhý. Střetnutí zájmů spočívá v tom, že jednomu zájmu hrozí porucha, která může být odvrácena pouze poruchou druhého zájmu. Podmínky krajní nouze jsou vázány přísnými omezeními. Smyslem krajní nouze je ochrana významnějšího zájmu obětováním zájmu méně významného."*[52] Krajní nouze tak vylučuje protiprávnost jednání pachatele za situace, kdy hrozbu bezprostředního nebezpečí zájmu

[49] Jelínek, J. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2014, s. 271.

[50] Např. usnesení ÚS ze dne 7. 11. 2017, sp. zn. II. ÚS 3122/17, usnesení NS ze dne 21. 4. 2016, sp. zn. 4 Tdo 443/2016 nebo usnesení NS ze dne 24. 3. 2008, sp. zn. Tdo 188/2020.

[51] Jelínek, J. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část.* 2014, s. 259.

[52] Rozsudek NSS ze dne 23. 6. 2011, čj. 5 As 10/2011-111.

chráněného zákonem je možné odvrátit obětováním jiného, méně významného zájmu.

V zásadě je možné uvažovat o dovolenosti jinak protiprávního jednání pouze za předpokladu, že je s ohledem na individuální okolnosti případu jeho cílem odvracení nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem. Teprve pokud je tato podmínka splněna, lze dále posuzovat, zda jednání splňovalo rovněž požadavek proporcionality a subsidiarity. Tedy že jím nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak. Mezní limit jednání v krajní nouzi proto představuje aplikace principu proporcionality.

Princip proporcionality reprezentuje evropský právní standard využívaný při kolizi dvou či více chráněných subjektivních práv.[53] Soudní dvůr Evropské unie pracuje se třemi rovinami přezkumu dodržení zásady proporcionality. První z nich představuje zkoumání vhodnosti či efektivnosti použití určitého prostředku s ohledem k zamýšlenému cíli, jehož má být dosaženo. Prostředek podle tohoto principu má jednoznačně vést k cíli bezprostředně, přímo, nikoli oklikou. Druhou rovinu představuje zkoumání potřebnosti prostředku ve vztahu k ostatním možným prostředkům. Aprobované je použití takového prostředku, který je nezbytný k dosažení stanoveného cíle. Současně musí představovat co nejmenší zásah do subjektivních práv dotčených osob.

Třetí rovinou je zkoumání přiměřenosti prostředku ve vztahu k nákladům a užitkům použitých prostředků. Dopad každého jednání je nutno zkoumat jak z hlediska jeho přínosů, tak z hlediska jeho negativ. Jestliže negativa převáží, není tato složka splněna. U krajní nouze nesmí být následek jednání stejně závažný, nebo závažnější než ten, který původně hrozil.

Neméně významnou otázkou pro posouzení krajní nouze je to, zda vyvolání nebezpečné situace osobou, která následně jedná v krajní nouzi za účelem odvrácení jí vyvolaného nebezpečí, vylučuje protiprávnost jejího jednání, či nikoli. Některá komentářová trestněprávní literatura svědčí tomu názoru, že i kdyby si riziko nebezpečné situace přivodila ta sama osoba, která nebezpečí odvrací, není to na rozdíl od občanského práva překážkou vyvinění se z důvodu jednání v krajní nouzi. Šámal totiž uvádí, že *„nebezpečí muže být*

[53] Sauter, W. Proportionality in EU Law: A Balancing Act? *Cambridge Yearbook of European Legal Studies*. 2013, č. 15, s. 439-466.

způsobeno i tou osobou, která je sama ohrožena (např. ohrožen je ten, kdo sám rozdráždil psa, který na něj poté zaútočil, nebo ten, kdo vlastní neopatrností způsobil požár své chaty).“[54] Tento předestřený závěr však má, podle mého názoru, velmi omezenou platnost. V žádném případě jej nelze aplikovat vždy a bylo by proto chybou jej generalizovat. Beztrestnost jednání v krajní nouzi totiž představuje výjimku z odpovědnosti, a proto se musí vycházet z jejího smyslu. Zřejmě není sporu v tom, že krajní nouze se nelze dovolávat v situaci, kdy osoba vyvolá nebezpečnou situaci úmyslně. Jestliže jednající osoba se vznikem nebezpečné situace výslovně počítá a chce ji vyvolat (úmysl přímý), případně je vznik nebezpečné situace vysoce pravděpodobný a jednající je srozuměn s tím, že tato situace nastane (byť o tom nevěděl, ač z podstaty věci či ze své pozice vědět mohl a měl), pak se s odvoláním na krajní nouzi nelze dovolávat vyloučení protiprávnosti jednání, jež vedlo k odvrácení nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem.

Příčinou vzniku nebezpečí jednoduše nemůže být úmyslné jednání toho, kdo následně takové nebezpečí odvrací. V této situaci má autor práce za to, že lze hovořit o tzv. putativním jednání v krajní nouzi. Jak velmi trefně zkonstatoval osmý senát NSS, „i*nstitut krajní nouze je dobrodiním pro toho, kdo se při odvracení nebezpečí dopustí jinak protiprávného činu. Bylo by proti smyslu a účelu krajní nouze a v rozporu se zásadou, dle které nikdo nemůže těžit ze svého úmyslného protiprávního jednání, aby se vyloučení protiprávnosti jednání mohl dovolávat ten, kdo jednal přinejmenším v nepřímém úmyslu, že nebezpečná situace nastat může.“*[55] Současně k tomu pro ilustraci a lepší pochopení uvedl názorné příklady, s nimiž se lze bez výhrad ztotožnit: *„Privilegia jednání v krajní nouzi může požívat jen vydráždění jinak klidného psa nepřiměřeným jednáním dané osoby, jestliže jednající nepřiměřeně spoléhá na to, že pes nezaútočí. Naopak je evidentní, že by bylo zcela proti smyslu beztrestnosti jednání v krajní nouzi, pokud by psa pachatel vydráždil jen z toho důvodu, aby jej pak mohl v krajní nouzi beztrestně zastřelit. Podobně je třeba nahlížet na situaci, kdy pachatel bude dráždit psa, o kterém je známo, že je agresivní a lehce se nechá vydráždit, a pro případ, že se tak stane, bude pachatel počítat s tím, že ho zastřelí a připraví si za tím účelem zbraň.“*[56] Obdobně se k nastíněné problematice staví aktuální trestněprávní komentářová literatura, jež dospívá k závěru, že nemůže jít o krajní nouzi, jestliže daná osoba záměrně vyvolá určité nebezpečí, aby pak

[54] Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 388.

[55] Rozsudek NSS ze dne 11. 2. 2021, čj. 8 As 380/2018-31.

[56] Tamtéž.

mohla při jeho odvracení zdánlivě beztrestně poškodit zákonem chráněný zájem. Jinými slovy že vyvolává nebezpečí jen proto, aby se vyhnula trestní odpovědnosti a trestu za jednání, které hodlá uskutečnit.[57]

Česká judikatura nadto dovodila, že pokud je možné nebezpečí odvrátit jinak, bez ohrožení či porušení zájmů jednotlivců, kteří nebezpečí nezapříčinili a nezavinili, je nutné takovému způsobu odvrácení nebezpečí dát přednost (přivolání rychlé záchranné služby či využití taxi služby namísto usednutí za volant vozidla v situaci platně vysloveného zákazu činnosti, spočívajícím právě v zákazu řízení motorových vozidel). Lze-li přímo hrozící nebezpečí včas a spolehlivě odvrátit jinak, nicméně ohrožený takový způsob neužije a místo toho nebezpečí odvrátí činem nesoucím znaky trestného činu, o krajní nouzi se nejedná a jednající může být trestně odpovědný za trestný čin, jehož znaky takto naplnil.[58]

Pouze na okraj lze zmínit, že existence okolností vylučujících protiprávnost v právním řádu není sobě vlastní pouze evropskému kontinentálnímu právu. To dokládá jeden z prvních právně závazných precedentů v rámci práva *common law* v této oblasti, kdy se britský soud ve věci *Regina v. Dudley and Stephens*[59] (v některých pramenech uváděno jako *Queen v. Dudley and Stephens*), patrně poprvé v historii v případu z roku 1884, zabýval otázkou vyvinění se *[exculpation]* z jinak trestného jednání. V tomto případě dospěl soud k závěru, že nutnost či vlastní potřeba není důvodem k vyvinění se z obvinění z vraždy *[necessity is not a defence to a charge of murder]*.

Závěrem lze shrnout, že krajní nouzi je možné poměrně spolehlivě identifikovat a odlišit od nutné obrany tak, že nehrozí-li nebezpečí od fyzické osoby, jedná se vždy o krajní nouzi. Je však třeba zdůraznit, že u každého případu musí být posuzováno individuálně, *ad hoc*, zda se jedná či nejedná o krajní nouzi. Musí být také naplněny všechny podmínky krajní nouze kumulativně, tj. přímo hrozící nebezpečí, subsidiarita a proporcionalita. Absence byť jen jedné z těchto podmínek by znamenala, že nejde o jednání, které spadá pod okolnosti vylučující protiprávnost.

---

[57] Ščerba, F. a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2020, s. 497.

[58] Usnesení NS ze dne 14. 2. 2018, čj. 3 Tdo 59/2018-17.

[59] Caron, S. Regina v. Dudley and Stephens. [online]. *casebriefs.com*. [cit. 7. 1. 2021].

2 Evropské zbraňové směrnice

Jelikož je Česká republika součástí Evropské unie, je nezbytné se zaměřit také na evropské právo. Jak již bylo řečeno v úvodu, primárním účelem přijetí evropských zbraňových regulací bylo podchytit a zabránit bezpečnostním hrozbám v Evropě. Fundamentálním základem pro jejich vydání byl zvolen článek 114 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU"). Ten mimo jiné stanoví, že *„není-li ve Smlouvách stanoveno jinak, použijí se k dosažení cílů uvedených v článku 26 následující ustanovení. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijímají opatření ke sbližování ustanovení právních a správních předpisů členských států, jejichž účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu."* Jedná se tedy o nástroj, prostřednictvím něhož dochází k unifikaci právních předpisů v jednotlivých členských státech v rámci jednotného trhu. Má za cíl stanovit soubor společných minimálních pravidel pro kontrolu nabývání a držení střelných zbraní v Evropské unii, jakož i převod střelných zbraní do jiné země Evropské unie.

Směrnice o střelných zbraních by měla rovněž posilovat spolupráci mezi zeměmi Evropské unie zlepšením výměny informací mezi zeměmi Evropské unie a přinášet podstatně zvýšené možnosti sledovatelnosti střelných zbraní, tj. trasování legálně držených střelných zbraní s cílem snížení rizika odklonu střelných zbraní na nelegální trhy. V současnosti poslední zbraňová směrnice ukládá omezení oběhu civilních střelných zbraní a stanovuje práva a povinnosti soukromým osobám, obchodníkům, makléřům, sběratelům a muzeím, jež se střelnými zbraněmi přicházejí do kontaktu.

Evropská zbraňová regulace byla původně navržena jako opatření k vyvážení cílů vnitřního trhu a bezpečnostních požadavků týkajících se civilních střelných zbraní. Jejich historický vývoj popisuje následující podkapitola.

2.1 Historické konotace evropské zbraňové regulace

Na legislativní historii regulace střelných zbraní je třeba pohlížet optikou rozšiřování pravomocí Evropské unie prostřednictvím postupných revizí zakládajících smluv. Historie vývoje regulace střelných zbraní je proto historií evropské integrace. První legislativní akt, jehož cílem bylo sbližování právních předpisů v oblasti právních

předpisů o střelných zbraních, byla směrnice z roku 1991,[60] což byl v podstatě následek zavedeného jednotného trhu[61] a přijaté Schengenské smlouvy[62] v roce 1985. Počátek společné evropské zbraňové legislativy tak sahá až do devadesátých let 20. století. Jednotný vnitřní trh a cestování bez hranic vedly k potřebě najít společnou řeč o režimu střelných zbraní minimálně v schengenském prostoru. S tím počítala i Schengenská smlouva v článcích 77–90, jež se konkrétně zabývaly harmonizací vnitrostátních právních předpisů o střelných zbraních a střelivu. Jak ovšem uvádí Niels F. Kirst, byla takto nastíněná regulace právně velmi subtilní, neboť Schengenská dohoda představovala smlouvu mimo Evropská společenství, a teprve až později byla implementována pod záštitou Evropské unie. Bylo proto nutné tuto legislativu nejprve reflektovat v rámci Evropských společenství.[63]

Významným krokem na tomto poli bylo přijetí dokumentu zvaného *Firearms Protocol*[64] na úrovni Valného shromáždění OSN v roce 2005. Jedná se o dokument na mezinárodní úrovni, přijat jako doplněk konvence UNTOC.[65] Přistoupila k němu i Evropská unie, v důsledku čehož se zavázala k přijetí předpisů regulujících nedovolenou výrobu a mezinárodní přepravu zbraní, jejich částí a munice, jakož i zavedení norem pro označování zbraní, což mělo umožnit trasování zbraní během jejich celého životního cyklu. Přijetí Firearms Protocolu tak fakticky vyústilo v přijetí evropské směrnice 2008/51/EC.[66] Současně se jednalo o další krok v evropské integraci, neboť byl přijat po podepsání Maastrichtské smlouvy z roku 1992. Tou byly reformovány a pozměněny zakládající smlouvy evropských společenství a současně poskytovala více pravomocí v oblastech, jako je občanské právo nebo vnější vztahy se třetími státy. Právě v důsledku Maastrichtské smlouvy došlo k tomu, že Komise mohla ratifikovat smlouvy OSN. Zajímavostí tedy je, že podnětem k přijetí výše uvedené zbraňové směrnice, a fakticky

[60] Směrnice Rady 91/477/EEC ze dne 18. 6. 1991, o kontrole nabývání a držení zbraní.

[61] Single European Act ze dne 29. 6. 1987.

[62] Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. 6. 1985. [online]. *eur-lex.europa.eu*. [cit. 17. 3. 2021].

[63] Kirst, F., N. Firearms regulation in the european union: Striking a delicate balance between single Market and security. *Fordham International Law Journal*. 2020, č. 43, s. 862.

[64] Rezoluce OSN č. 55/25 ze dne 15. 11. 2000, United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols Thereto.

[65] United Nations Convention against Transnational Organized Crime; tamtéž.

[66] Směrnice EP a Rady (EU) 2008/51/ES ze dne 21. 5. 2008.

k reformě právních předpisů o střelných zbraních v rámci Evropské unie, bylo primární přijetí předpisů vyvěrající mimo samotnou Evropskou unii.

Směrnice z roku 2008 také poprvé odhalila, o jak třaskavé téma se v Evropě jedná. Již proces přijímání směrnice v Radě byl poznamenán intenzivními diskusemi mezi členskými státy, zejména těmi s velkou střeleckou základnou. *„Rakousko a Finsko se zdržely hlasování v Radě při přijímání směrnice o střelných zbraních 2008/51/ES, protože dle nich až příliš zpřísňovala předpisy o kontrole zbraní a členským státům ukládala zavedení národních registrů střelných zbraní.“*[67] S ohledem na řádný legislativní postup zakotvený Maastrichtskou smlouvou bylo nutné pro přijetí směrnice také souhlasu Parlamentu. Někteří členové Parlamentu měli tendenci v regulaci střelných zbraní pokračovat dále směrem ke zpřísňování, avšak odpor v Radě a v Parlamentu (zejména ze strany Rakouska) tyto snahy usměrnil. Směrnice tak byla přijata pouze s drobnými modifikacemi již v prvním čtení.

Tato směrnice měla svoje deficity, zejména v podobě účinného potlačování nedovoleného obchodování se střelnými zbraněmi. Jak k tomu uvádí např. Tessman, *„toho času složitá politická povaha Evropské unie může způsobit jednotnou a efektivní legislativní reakci nedosažitelnou.“*[68] Směrnice každopádně významně zvýšila úroveň právních norem o střelných zbraních v Evropské unii. Došlo k významnějšímu sblížení právních předpisů členských států směrem k jednotnějšímu standardu, a tedy i položení základů ke zjednodušení obchodu se střelnými zbraněmi uvnitř EU.

Prozatím poslední harmonizační kroky evropské zbraňové legislativy započaly v roce 2015, tj. po přijetí Lisabonské smlouvy, jež fakticky založila Evropskou unii, jakou známe dnes. Evropská komise přijala soubor opatření, která měla do budoucna ztížit pořízení střelné zbraně v Evropské unii. Došlo k tomu v důsledku teroristických útoků, které proběhly téhož roku v Paříži a Kodani. Opatření sestávalo ze 3 základních bodů, tj. 1) návrh novelizace zbraňové směrnice s cílem zpřísnit kontroly nabývání a držení střelných zbraní; 2) přijetí

[67] Pircher, B. Member States' Opposition in the Council of the European Union and its Impacts on the Implementation of Directives. *OZP – Austrian Journal of Political Science.* 2017, č. 43, s. 5.

[68] Tessman, A., K. A Bright Day for the Black Market: Why Council Directive 2008/51/EC Will Lose the Battle against Illicit Firearm Trade in the European Union. *Georgia Journal of International and Comparative Law*. 2009, č. 38, s. 264.

implementačních pravidel (2015/2403, ze dne 15. 12. 2015) k zabezpečení společných minimálních procesních standardů a pravidel v otázce znehodnocování střelných zbraní; a 3) stanovení akčního plánu, který by se měl týkat nedovoleného obchodování se zbraněmi a výbušninami.

Po rok trvajících diskusích dosáhly Rada a Evropský parlament provizorní politické dohody o návrhu Komise ohledně změn týkajících se zbraňové směrnice. Původní návrh Komise se prosadil během nizozemského předsednictví Rady v roce 2016. Těžištěm návrhu byl úmysl ztížit legální dostupnost zbraní opatřených vysokokapacitním zásobníkem v Evropské unii a umožnit lepší sledování legálně držených střelných zbraní. Tím se mělo do budoucna snížit riziko odklonu takových zbraní na nelegální trhy, a posílit spolupráci mezi členskými státy. Evropský parlament schválil pozměněnou směrnici v březnu 2017 a Rada ji následovala v dubnu téhož roku, čímž byl řádný legislativní proces na zbraňové směrnici[69] završen. V jeho průběhu však zaznívaly kritické hlasy týkající se politické účasti a odpovědnosti a jak už zaznělo v úvodu, pocházely zejména z České republiky, Polska, Maďarska, ale třeba také z Lucemburska.

Tehdejší předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker k novele zbraňové směrnice uvedl: *„Tvrdě jsme bojovali za ambiciózní dohodu, která snižuje riziko střelby ve školách, na letních táborech či obecně teroristických útoků, které by byly prováděny legálně drženými střelnými zbraněmi. Samozřejmě bychom rádi šli ještě dále, ale věřím, že současná dohoda představuje milník v dohledu nad zbraněmi v EU.“*[70] [vlastní překlad]. Jean-Claude Juncker měl ve svém vyjádření nepopiratelně pravdu, dohoda ohledně směrnice má schopnost regulovat teroristické útoky prováděné legálně drženými střelnými zbraněmi. Je otázkou, zda šla dohoda, a tedy evropská regulace správným směrem. Beze sporu byl ztížen přístup teroristických skupin k legálně drženým zbraním. Autor práce se však domnívá, že tím nebyl vystihnut původně vytyčený cíl regulace. Je obecně známým faktem, že teroristické skupiny neoperují s legálně drženými zbraněmi. Z dostupné literatury není znám případ, kdy by byl teroristický čin proveden zbraní opatřenou dle práva.

Ostatně teroristické útoky, na které zbraňová směrnice bezprostředně reagovala, byly provedeny nedovolenou úpravou

[69] Tj. směrnice EP a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. 5. 2017.

[70] Firearms: Agreement on Commission proposal to increase citizens' security. [online]. *ec.europa.eu*. 20. 12. 2016. [cit. 14. 3. 2021].

na původně znehodnocených zbraních, resp. nelegálně nabytými zbraněmi.[71] Jednání Evropské komise tak vedlo k pomyslnému vylévání vaničky i s dítětem, kdy regulace na jednu stranu nezabrání zločincům v obstarání zbraně a na druhou stranu znepříjemní život myslivcům, sběratelům a jiným legálním držitelům zbraní v Evropské unii. K tomu však v praxi alespoň u nás v České republice prozatím nedošlo. Směrnice ve své stávající podobě totiž stále poskytuje poměrně velký manévrovací prostor, v němž se členské státy v rámci národních legislativ mohou pohybovat (jak bude ostatně nastíněno v kapitole 4, potažmo kapitole 5), což lze považovat za dílčí úspěch.

Formálně poslední evropskou směrnicí je Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2021/555 ze dne 24. března 2021 o kontrole nabývání a držení zbraní. V jejím případě však došlo pouze ke konsolidaci dosud platných ustanovení, neboť jak se také uvádí v preambuli této směrnice, směrnice Rady 91/477/EHS byla několikrát podstatně změněna a nová zbraňová směrnice (2021/555) byla kodifikována zejména z důvodu přispění k přehlednosti a srozumitelnosti evropské právní úpravy o zbraních. Žádné obsahové novum tato směrnice oproti svým předchůdcům nepřináší. Jedná se tedy o formální utříbení a přenesení stávajících práv či povinností do nového předpisu.

2.2 Evropská zbraňová regulace – právní či politická otázka?

Prostor svobody, bezpečnosti a práva upravuje hlava pátá SFEU. Článek 83 SFEU konkrétně k nedovolenému obchodu se zbraněmi stanoví, že *„Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem stanovit formou směrnic minimální pravidla tykající se vymezení trestných činů a sankcí v oblastech mimořádně závažné trestné činnosti s přeshraničním rozměrem z důvodu povahy nebo dopadu těchto trestných činů nebo kvůli zvláštní potřebě potírat ji na společném základě.“*[72] Toto ustanovení tak má alespoň nějakou vnitřní vazbu vztahující se k regulaci zbraní a střeliva. Jak ovšem již bylo zmíněno v úvodu 2. kapitoly, jako právní základ směrnice byl zvolen článek 114 SFEU (dříve článek 95 Smlouvy o ES). Jeho šíře vyplývá z primárního práva

[71] Witte, G., Adam, K. Getting a gun legally in Europe may be hard, but terrorists have little trouble. [online]. *washingtonpost.com*. 19. 2. 2015. [cit. 27. 9. 2018].

[72] Čl. 83 odst. 1 SFEU.

a jeho výkladu obsaženého v rozhodovací činnosti SDEU. Cílem bylo zjevně poskytnout prostředek pro sbližování právních předpisů k dosažení principu jednotného trhu.

Zbraňová směrnice vystavěná na základech jednotného trhu však znamená, že je jí propůjčeno široké pole působnosti možné regulace, což může vzbuzovat obavy v jednotlivých členských státech. To si uvědomovali i autoři směrnice, neboť přímo v preambuli uvádí, že „*v souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku* [čl. 5 Smlouvy o EU; pozn. autora] *nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.*"[73] Sebevědomé prohlášení však její kritiky příliš neobměkčilo a pro příklady nemusíme chodit příliš daleko. Jak uvádí Bočková, ohledně podoby zbraňové směrnice panoval v České republice podobný (negativní) názor napříč parlamentem, vládou i zájmovými skupinami, a k tomu nadto uvádí: *„Tato směrnice jasně narušuje současnou českou legislativu, která již nyní omezuje spotřebitele a výrobce zbraní. Přijetí této směrnice by významně snížilo právo našich občanů nosit zbraň a omezilo by vývoz výrobků našich výrobců zbraní."*[74] Česká republika je na tomto poli specifická (myšleno bez negativního zabarvení), což je dáno tím, jak uvádí Černý, že je u nás široká základna střelecké veřejnosti, významný strojírenský průmysl a bohatá historie co se týče legislativy držení zbraní.[75] To potvrzuje také Gawron, jenž uvádí, že civilní držení palných zbraní je od roku 1421 bytostně spjato s českou společností a kulturou, a to navzdory snahám o jeho vykořenění v průběhu německé okupace a komunistické diktatury.[76]

Současně lze říct, že jsou zde ryze objektivní důvody českého postoje. Požadavky tuzemského zákona o zbraních totiž jdou v mnoha směrech již nyní značně nad rámec požadavků směrnice. Například co se týče požadavku na držení platného zbrojního průkazu, pro jehož získání

---

[73] Bod 33 směrnice EP a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. 5. 2017.

[74] Bočková, K. a kol. *Lobbying Activities in Relation to the Implementation of EU Directive 91/477/EEC on Control and Acquisition of Weapons.* Forum Scientiae Oeconomia. 2018, č. 6, s. 100-101.

[75] Černý, W., D. a kol. Gun culture in the Czech republic. [online]. *reuters.com*. 9. 6. 2016. [cit. 27. 2. 2021].

[76] Gawron, T. Ochrana života zdraví nebo majetku v citlivých prostorách, resp. výjimka pro ochranu měkkých cílů dle novely zákona o zbraních. [online]. *zbrojnice.com*. 30. 1. 2021. [cit. 18. 3. 2021].

a udržení musí daný držitel splňovat výrazně širší okruh podmínek, než stanovuje směrnice v čl. 5 až 8, resp. v čl. 5 až 12 konsolidovaného znění zbraňové směrnice. Proto nepřekvapí, že Česká republika hlasovala v Radě proti přijetí zbraňové směrnice, avšak byla přehlasována, což otevřelo cestu k podání žaloby na neplatnost směrnice a v konečném důsledku také neméně významnému judiciálnímu zhodnocení její legality.

2.3 Právní základ zbraňové směrnice

Soudní dvůr Evropské unie se na základě této, již v úvodu zmíněné, žaloby zabýval otázkou, zda je článek 114 SFEU vhodným právním základem pro opatření, která z velké části zpřísňují bezpečnostní standardy držení střelných zbraní. Směrnice totiž rozhodně klade větší důraz na kvalitativní požadavky držitelů střelných zbraní a některé zbraně zapovídá. Zakazuje například držení poloautomatických střelných zbraní na jednotném evropském trhu civilními občany. Námitka České republiky se zaměřila na vnější limity článku 114 SFEU. Je tento článek vhodný ke zpřísnění držení střelných zbraní? Nespadá tato problematika spíše do oblasti soudní spolupráce v trestních věcech, a neměl by proto být uplatněn článek 83 (resp. článek 84 SFEU)? Toto ustanovení má totiž alespoň nějakou vnitřní vazbu vztahující se k regulaci zbraní a střeliva.

Proto první z námitek podané žaloby logicky směřovala k porušení zásady svěření pravomocí ve smyslu čl. 5 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii. Česká republika v žalobě namítala, že co se týče zbraní, nebyla cílem směrnice harmonizace na vnitřním trhu. Směrnice nesledovala cíl odstranění překážek vnitřního trhu, což vyplývá také z její důvodové zprávy, jež nezmiňuje žádné závažné existující či hrozící rozdíly v regulaci mezi členskými státy, které by v současnosti představovaly překážky vnitřního trhu. Skutečným cílem směrnice tak měla být výhradně prevence kriminality a terorismu v Evropě, což by spíše odpovídalo právě článku 84 SFEU. Ten však současně neumožňuje harmonizaci vnitrostátního práva, naopak ji výslovně vylučuje.

Soudní dvůr Evropské unie v této stěžejní otázce dovodil, že se „*volba právního základu unijního aktu musí zakládat na objektivních skutečnostech,* […], *mezi něž patří účel a obsah tohoto aktu.* [pozn. autora: objektivní skutečnosti musí přirozeně být soudně přezkoumatelné. Jejich případná nepřezkoumatelnost způsobuje natolik zásadní vadu, pro níž je třeba napadený akt zrušit.] *Pokud* […] *sleduje dvojí účel nebo má dvě*

složky, a pokud jeden z těchto účelů nebo jednu z těchto složek je možné označit za hlavní nebo převažující, zatímco druhý účel nebo složka je pouze vedlejší, musí být tento akt založen na jediném právním základě, a sice na tom, který je vyžadován hlavním nebo převažujícím účelem nebo složkou."[77] Evropský zákonodárce tedy musí definovat účel a obsah zamýšleného aktu a v návaznosti na to volit jeho právní základ. Nemělo by dojít k situaci, kdy je právní základ volen svévolně, podle toho, jak se to zákonodárci hodí, či jak je to pro něj z hlediska šíře kompetencí pohodlné.

V dané věci je účelem aktu bezpečnost, popř. život a zdraví občanů Evropské unie. Z judikatury Soudního dvora týkající se tabáku[78] vyplývá, že lze článek 114 SFEU vykládat široce. V obou těchto případech soud dovodil, že zdraví spotřebitele lze chránit na úrovni Evropské unie prostřednictvím právních předpisů, jejichž základem je článek 114 SFEU. Konkrétně z čl. 114 odst. 3 SFEU vyplývá, že při harmonizaci právních předpisů je třeba zohlednit otázky *„zdraví, bezpečnosti, ochrany životního prostředí a ochrany spotřebitele."*

V projednávané věci týkající se zbraňové směrnice se Soudní dvůr Evropské unie rovněž řídil touto úvahou, neboť dovodil, že požadavek bezpečnosti, jakožto cíl směrnice, je legitimně vytyčeným cílem. V bodě 40 konkrétně uvedl, že *„boj proti mezinárodnímu terorismu za účelem zachování mezinárodního míru a bezpečnosti je cílem obecného zájmu Unie. Posuzovanou směrnici nelze zkoumat izolovaně, nýbrž zvláště v případě, kdy se právní úprava mění, je nutno pro určení jejího právního základu zohlednit rovněž stávající právní úpravu, kterou mění, a zejména její cíl a obsah."*[79] Z úvah Soudního dvora Evropské unie také vyplynulo, že v případě zbraňové směrnice pokládá směrnici 91/477 a její další změny jako měřítko *(„benchmark")*, co se týče odpovídajícího právního základu finálního předpisu. Konstatoval, že převládajícím cílem opatření ve spojení s předchozími směrnicemi stále je *„sblížení právních a správních předpisů členských států ve vztahu k volnému pohybu zboží, při současné kontrole této volnosti prostřednictvím určitých bezpečnostních záruk uzpůsobených povaze daného zboží."* Závěrem vypořádání této námitky tak shrnul, že při přijímání zbraňové směrnice

[77] Rozsudek SDEU sp. zn. C-482/17, bod 31.

[78] Rozsudky SDEU ze dne 10. 12. 2002, ve věci C-491/01, British American Tobacco a ze dne 4. 5. 2016, ve věci C-547/14, Philip Morris Brands.

[79] Rozsudek SDEU sp. zn. C-482/17, bod 42.

v rámci řádného legislativního procesu bylo možné postupovat na základě článku 114 SFEU, tj. na podkladech jednotného trhu.

Druhou stěžejní námitkou České republiky bylo porušení zásady proporcionality, tj. nepřiměřenost přijatých opatření. Česká republika namítala, že evropský zákonodárce neměl dostatek informací při přípravě směrnice, což zapříčinilo následnou nemožnost zhodnocení její přiměřenosti. Ve věci vyšlo najevo, že Komise skutečně neposuzovala dopady před vypracováním směrnice a nahradila je závěry ze zhodnocení REFIT,[80] tj. obecné přezkumného mechanismu v rámci Evropské komise. Námitka směřovala do 3 oblastí a to: 1) zákazu některých druhů poloautomatických zbraní, které nejsou v Evropské unii užívány k páchání teroristických činů; 2) zpřísnění regulace některých minimálně nebezpečných zbraní (historické reprodukce či trvale znehodnocené zbraně); a 3) regulace držení nadlimitních zásobníků.

Soudní dvůr Evropské unie k této námitce dovodil, že hodnocení přiměřenosti přijímaného aktu podle čl. 295 SFEU není právně závazné, tudíž nedostatek posouzení dopadů přijímané směrnice nemohl automaticky vést k porušení zásady proporcionality. Na základě posouzení dílčích konkrétních námitek však z rozsudku vyplývá, že hranice principu proporcionality jsou poměrně mlhavé a nejasné. Osobně mám za to, že v případě soudního rozhodování je třeba, aby soudy (obecné i ústavní) postupovaly spíše zdrženlivě než aktivisticky. Již od dob Montesquieua platí trichotomické rozdělení moci, tento princip by měl být přísně respektován a soudy by tudíž neměly zasahovat do působnosti moci zákonodárné a naopak.

Nutno podotknout, že Soudní dvůr Evropské unie svého poslání v této věci dostál, ovšem na druhou stranu je třeba říct, že hranici principu proporcionality příliš nevyjasnil (byť je třeba ocenit, že se k ní přiblížil). Uvedl, že soudu přísluší ověřit, zda unijní normotvůrce *„zjevně překročil“*[81] svou širokou posuzovací pravomoc. Soudní dvůr mimo jiné uvedl, že *„zavedení regulace omezující přístup k palným zbraním může mít výrazný dopad na snížení počtu spáchaných zločinů i počtu úmrtí způsobených palnými zbraněmi“.*[82] Dospěl k závěru, že *„nic nenasvědčuje tomu, že by ony tři orgány* [tj. Evropský parlament, Rada, Komise;

[80] Regulatory fitness and performance programme. Refit scoreboard summary. [online]. *op.europa.eu*. 24. 10. 2017. [cit. 20. 4. 2021].

[81] Rozsudek SDEU sp. zn. C-482/17, bod 119.

[82] Tamtéž, bod 120.

pozn. autora] *překročily širokou posuzovací pravomoc, která jim náleží."*[83] Napadená směrnice ani nezasahuje do vlastnického práva držitelů zbraní, neboť vlastnictví zbraně není absolutním právem. Zejména co se týče zákazu poloautomatických střelných zbraní, může obecný zájem převážit z bezpečnostních důvodů.

Soudní dvůr Evropské unie současně potvrdil legislativní mandát Evropské unie ke zpřísňování držení střelných zbraní na celoevropské úrovni. Střelné zbraně jsou zbožím, s nímž se obchoduje na vnitřním trhu. Evropská unie je proto vhodným orgánem pro přijetí regulace v oblasti vnitřního trhu, přičemž tyto jsou dostatečné pro harmonizaci předpisů týkajících se držení střelných zbraní v Evropské unii. Důsledkem toho je, že i ve vysoce politických oblastech, jako je právě regulace střelných zbraní, se členské státy musí řídit kvalifikovaným konsensem na úrovni Rady. Soudní dvůr Evropské unie tak dospěl k závěru, že směrnice nezasahuje do národní suverenity členských států. Je také zjevné, proč Evropský parlament a Rada postupovali prostřednictvím čl. 114 SFEU. Článek 83 SFEU by totiž umožňoval přijmout prostřednictvím směrnice pouze minimální pravidla pro kriminalizaci určitého jednání, rozhodně by však nebylo možné přijmout pravidla společné regulace v takovém rozsahu, jako je známe dnes.

Spor tedy nakonec dopadl pro Českou republiku formálně neúspěšně, avšak nebyl to spor vůbec zbytečný. Rozsudek se dotýká základních principů práva Evropské unie, které v mnoha ohledech upřesňuje a pomohl k jejich dotvarování. Pro Českou republiku má spor také velkou symbolickou hodnotu. Čeští zástupci Evropského parlamentu, zejm. místopředsedkyně Dita Charanzová, či europoslanec Tomáš Zdechovský, byli při přípravě zbraňové směrnice velmi aktivní. Proto poté, když české připomínky nebyli vyslyšeny v Evropském parlamentu[84] a došlo k přehlasování v Radě, byla v zásadě jediným demokratickým východiskem soudní cesta. Sebevědomý postup České republiky je sympatickým gestem, jež se časem nevytratí, a je dobrou známkou toho, že Česká republika má schopnost fakticky spoluvytvářet evropskou právní kulturu.

[83] Tamtéž, bod 131.

[84] Srov. např. Gavron, T., Rozhovor – Dita Charanzová: Nerozumím, jak se Evropská komise vyhnula odpovědnosti za selhání při nevydání pravidel pro znehodnocování zbraní. [online]. *zbrojnice.com.* 18. 3. 2019. [cit. 18. 3. 2020].

Otázka regulace střelných zbraní je nicméně vysoce politická a je zřejmé, že Česká republika má v této oblasti (zejm. politický lobbing) stále co zlepšovat. Praktický důsledek tohoto stavu budiž skutečnost, že také ve vysoce politických oblastech, jakou je legislativa týkající se střelných zbraní, se musí členské státy chtě nechtě řídit evropskou regulací, jež vzešla z kvalifikovaného konsenzu na úrovni Evropské unie.

2.4 Zbraňová směrnice a její právní východiska

Zbraňová směrnice stanoví minimální standard úpravy, kterou členské státy musí transponovat a implementovat v rámci svých právních řádů. Materii mohou pojmout tak, že bude zajištěna pouze nezbytná míra regulace daná směrnicí, nebo jít cestou přísnější a směrnici pojmout jako pomyslný odrazový můstek. Jak ovšem vyplývá z evropských tradic a zvyklostí, právní úprava v jednotlivých státech bývá v realitě spíše přísnější.

Optimismus střelecké veřejnosti však v České republice navodila Vláda prostřednictvím usnesení č. 740 ze dne 23. 10. 2017, v němž se zavázala zajistit implementaci revidující směrnice pouze v nezbytném rozsahu. Téměř současně s tím se také začalo hovořit o možné změně na ústavní úrovni, s cílem upevnit legitimitu zbraní v rukou občanů a samozřejmě se také nepřímo vymezit proti zbraňové směrnici. Dne 18. 1. 2018 vznikla prostřednictvím lidskoprávní a bezpečnostní organizace LIGA LIBE petice „Za zachování práv bezúhonných českých občanů v oblasti legálních zbraní“, kterou ve finále podepsalo více než 110 000 osob.[85] V Senátu se proto zrodil návrh ústavního zákona, který mění zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. Konkrétní změna spočívá v doplnění čl. 6 odst. 4 LZPS o větu: *„Právo bránit život svůj či život jiného člověka i se zbraní je zaručeno za podmínek, které stanoví zákon.“* Tento návrh byl následně 18. 6. 2021 na 104. schůzi Poslanecké sněmovny poměrně jednoznačně[86] schválen. S vysokou mírou jistoty lze proto předpokládat, že norma bude následně Senátem definitivně potvrzena.

V tento moment je důležité si uvědomit, jak výrazný postoj napříč politickým spektrem z toho vyplývá ve vztahu k evropské zbraňové regulaci, a postoj ke zbraním v České republice obecně. Předně, jen

[85] Zbraňová petice předána ve Sněmovně. [online]. *myslivost.cz*. 8. 7. 2020 [cit. 18. 6. 2020].

[86] Pro 141 ze 159 přítomných poslanců. [online]. *psp.cz*. [cit. 18. 6. 2021].

málokdy se stane, aby se senátorům podařilo prosadit svůj vlastní návrh změny zákona, natož aby byla prosazena přímo změna v ústavním pořádku. Za další, jedná se o změnu v Listině základních práv a svobod, která doznala změny naposledy v roce 1999. Ústavní změna má tak na tomto poli také výrazný symbolický význam, což ostatně vyplývá také důvodové zprávy senátního návrhu (č. 135 z roku 2019): *„Právo na obranu náš právní řád obsahuje jen na zákonné úrovni. Vzhledem k významu práv na život, které je právo nejzákladnější, protože bez života ostatní práva člověka nemohou být naplněna, návrh považuje za správné symbolicky povýšit toto právo na úroveň ústavní, což má i význam v tom, že lidé se mohou ochrany základních práv dovolávat v rámci ústavní stížnosti u Ústavního soudu."*[87] Vedlejším efektem zbraňové směrnice tak bylo to, že dokázala názorově stmelit Senát a Poslaneckou sněmovnu, a to průřezově napříč politickým spektrem. V reáliích tuzemské politické scény se jedná o událost běžně nevídanou.

Zbraňová směrnice se každopádně dotýká několika důležitých oblastí. Změny jsou významné jak z kvalitativního, tak kvantitativního hlediska, a v obecnosti jsou popsány níže. Jejich konkrétní promítnutí v českém právním řádu bude rozebráno dále v kapitole 4. Implementační lhůta podle revidující směrnice pro zpracování a předložení návrhu změny tuzemského zákona o zbraních byla původně stanovena na 14. 9. 2018.

První z dopadů představuje zákaz některých samonabíjecích střelných zbraní, tj. takových, u níž se opětovné nabití a napnutí bicího mechanismu děje v důsledku předchozího výstřelu a u kterých konstrukce neumožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště[88] (střelba probíhá jednotlivými ranami). Patří mezi ně původně samočinné[89] střelné zbraně, které byly následně přeměněny a upraveny na samonabíjecí variantu. Dále se jedná o dlouhé samonabíjecí střelné zbraně o délce menší než 60 cm, popř. dlouhé zbraně, které lze zkrátit na tuto délku pomocí skládací nebo teleskopické pažby nebo pomocí pažby, kterou lze vyjmout bez použití nástrojů. V neposlední řadě směrnice zakazuje dlouhé samonabíjecí střelné zbraně se zásobovacím ústrojím s kapacitou více než 10 nábojů a krátké samonabíjecí střelné zbraně se zásobovacím ústrojím s kapacitou více než 20 nábojů.

[87] Důvodová zpráva Návrhu senátního návrhu ústavního zákona č. 135/2019. [online]. *Senat.cz*. [cit. 18. 6. 2021].

[88] Střelecký slovník. [online]. *gunlex.cz*. [cit. 30. 4. 2021].

[89] Laicky označované jako automatické střelné zbraně.

Regulace se také dotýká tzv. poplašných a signálních zbraní. Poplašnou a signální zbraní se rozumí *„zařízení s držákem nábojnic, která jsou určena pouze ke střelbě s využitím nábojek nebo cvičných nábojů, dráždivých látek, jiných účinných látek nebo pyrotechnických signálních nábojů a nemohou být přeměněna tak, aby vystřelovala hromadnou nebo jednotnou střelu nebo jiný projektil působením okamžitého uvolnění chemické energie.“*[90] Tato zařízení musí být schopna střelby pouze s využitím cvičných nábojů, dráždivých látek, jiných účinných látek nebo pyrotechnického střeliva. Nemělo by být možné přeměnit takové zbraně na vystřelení střely či nějakého projektilu. Pokud je možné tyto zbraně takto přestavět, mělo by se s nimi zacházet jako se střelnými zbraněmi se všemi důsledky pro jejich držení a pořízení. V lednu 2019 přijala Komise prováděcí směrnici,[91] která stanoví soubor technických kritérií pro navrhování poplašných a signálních zbraní, aby je nebylo možné přeměnit na skutečné střelné zbraně.

Nově jsou také muzea a sběratelské subjekty zahrnuty do oblasti působnosti směrnice. Směrnice počítá s tím, že se sběrateli a muzei má být zacházeno jako s jakýmkoli jiným civilním majitelem střelných zbraní. Tyto subjekty budou mít možnost pořídit si střelné zbraně kategorie A, ale pouze za přísně stanovených podmínek.

Do oblasti působnosti směrnice jsou také zahrnuty znehodnocené zbraně, neboť regulace znehodnocených zbraní byla dosud v působnosti pouze vnitrostátním orgánům. V této souvislosti byla rovněž přijata přísnější pravidla pro znehodnocení střelných zbraní. Směrnice požaduje, aby zbraň spadající do této kategorie byla trvale znehodnocena tak, aby ji nikdy v budoucnu nebylo možné použít pro svůj původní účel. Všechny hlavní části střelné zbraně by měly být trvale nepoužitelné a měly by být ze zbraně neodstranitelné. Nesmí být možné hlavní části zbraně nahradit nebo upravit tak, aby mohla být střelná zbraň jakkoli uschopněna ke střelbě. Obecný právní rámec se zdá být rozumný, neboť čas od času se lze setkat se zprávou o zeschopnění a následném zneužití původně znehodnocených střelných zbraní.[92]

Klíčovým a z hlediska účinnosti této právní úpravy rozhodujícím je kvalita prováděcího právního předpisu, neboť podoba konkrétních technických podrobností znehodnocování zbraně je určující pro úspěšný

[90] Čl. 1 odst. 1 bod 4 zbraňové směrnice.

[91] Prováděcí směrnice Komise 2019/69 ze dne 16. 1. 2019.

[92] Např. Samuel, H. Charlie Hebdo shootings: Automatic rifles used in Paris attacks traced to shop in Slovakia. [online]. *The Telegraph*. 18. 2. 2015. [cit. 12. 3. 2021].

osud obecné regulace stanovené směrnicí. Prováděcí předpis v tomto směru představuje prováděcí nařízení Komise 2018/337 ze dne 5. 3. 2018, jenž velmi podrobně stanoví technické specifikace znehodnocování palných zbraní,[93] včetně jejich následného označování.[94] V současné době je vzhledem k novosti úpravy předčasné hodnotit, zda je prováděcí předpis dostatečný k dosažení zamýšleného cíle. Až čas a reálné praktické zkušenosti napoví, zda jednou znehodnocené zbraně podle stávajících podmínek lze či nelze vrátit do původního střelbyschopného stavu.

Zbraňová směrnice také určuje jasnější pravidla pro označování střelných zbraní za účelem zlepšení případné trasovatelnosti. Členské státy musí zajistit, aby jakákoli střelná zbraň nebo část uváděná na trh byla označena a registrována ve vnitrostátních počítačových systémech evidence údajů. Prováděcí směrnice[95] přijatá Komisí v lednu 2019 stanoví technické specifikace, aby bylo značení střelných zbraní jasnější a bylo obtížnější jej vymazat. To má pomoci zvýšit sledovatelnost střelných zbraní a jejich základních součástí, čímž se má dále snížit riziko, že se střelné zbraně dostanou do ilegálního držení.

Nové podmínky se také týkají lékařských vyšetření žadatelů zbrojních průkazů. Podle směrnice budou muset všechny členské státy Evropské unie zavádět systém lékařských kontrol pro povolení k nabytí střelných zbraní. Členské státy již samostatně dle svých možností a standardů vymezí podrobnosti týkající se lékařských prohlídek.

V neposlední řadě směrnice rovněž posiluje spolupráci mezi zeměmi Evropské unie zlepšením výměny informací mezi sebou navzájem. Tuto součinnost se Komise chystá zakotvit na základě nařízení v přenesené pravomoci,[96] jehož cílem je zlepšit způsob, jakým si země Evropské unie v současné době vyměňují informace o převodech střelných zbraní, a zavést systém elektronické výměny. Toto nařízení, které ke dni vzniku této práce ještě nevstoupila v platnost, má pomoci zajistit, aby se povolení k převodu střelných zbraní vyměňovala systematicky a nevydávala se na základě podvodné dokumentace, což opět míří na posílení bezpečnosti občanů v Evropské unii.

---

[93] Příloha I prováděcího nařízení komise.

[94] Příloha II tamtéž.

[95] Prováděcí směrnice Komise 2019/68 ze dne 16. 1. 2019.

[96] https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2019/EN/C-2019-111-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF

Na druhou stranu se zbraňová směrnice nedotýká vnitrostátních právních předpisů upravující vydávání zbrojních průkazů, zbrojních licencí, nošení zbraní, lov nebo sportovní střelbu, povolování střelnic apod. Tato směrnice se také nevztahuje na nabývání nebo držení palných zbraní a střeliva v souladu s vnitrostátními předpisy, pokud jde o ozbrojené síly, Policii České republiky nebo orgány veřejné moci (čl. 2 odst. 2), případně transfery vojenského materiálu, které jsou prováděny podle jiné směrnice.[97]

[97] Směrnice EP a Rady (EU) 2009/43/ES ze dne 6. 5. 2009.

3 Současná základní systematika střelných zbraní v České republice

Zbraně se pro účely zákona o zbraních, ve znění účinném do 29. 1. 2021, rozdělovaly do 4 osobitých kategorií, označených písmeny „A“ až „D“ podle stupně jejich nebezpečnosti. Od 30. 1. 2021 (a účinnosti novely zákona č. 13/2021 Sb.) do zákona o zbraních přibyly 2 nové kategorie zbraní A-I a C-I, jež tyto 4 stávající kategorie rozšířily (o kategoriích A-I a C-I blíže v následující kapitole č. 4). Lze předeslat, že současná česká právní úprava materiálně obsahuje kategorizaci zbraní, která odpovídá evropské úpravě v podobě zbraňové směrnice, nicméně jejich formální označení může působit matoucím dojmem. Je to tím, že skupiny zbrojních průkazů jsou v současné době označovány písmeny stejně, jako samotné kategorie zbraní (A až E vs. A až D).

V současné době je v legislativním procesu návrh nového zákona o zbraních a střelivu[98] jakožto budoucí legislativní podoba právní úpravy na úseku zbraní a střeliva. Její účinnost se orientačně předpokládá na rok 2026 a jejím cílem je celkové zjednodušení a současně zlepšení názvosloví. Návrh zákona počítá s přeznačením stávajících šesti kategorií zbraní (A, A-I, B, C, C-I a D) tak, aby jejich označení zcela odpovídalo směrnici, tj. kategorie R1 až R4 a kategorie PO a NO, viz blíže kapitola 5 této práce.

3.1 Zbraně kategorie A

Zbraně kategorie **A** dle § 4 zákona o zbraních (**R1** dle Návrhu nového zákona) jsou považovány za nejnebezpečnější ze všech kategorií, proto je jejich držení, nabývání i nošení zakázáno (§ 9 odst. 1 zákona o zbraních). Na to reaguje i trestní zákoník, jenž v § 279 vymezuje skutkovou podstatu trestného činu nedovoleného ozbrojování, kterého se dopustí ten, kdo bez povolení vyrobí, sobě nebo jinému opatří nebo

[98] Vládní návrh zákona o zbraních a střelivu, sněmovní tisk 465/0 (dále také jen „Návrh nového zákona“, „Návrh zákona“ či „Návrh“).

přechovává střelnou zbraň nebo její hlavní části nebo díly nebo ve větším množství střelivo nebo zakázaný doplněk zbraně.

Do kategorie A řadí zákonodárce několik skupin zbraní, zejména ty, u nichž panuje největší obava z možného zneužití, zbraně s příliš velkým ničivým účinkem, zbraně, u kterých by byla ztížena jejich kontrola, případně ty, které by v držení civilních osob obecně vzbuzovaly narušení veřejného pořádku.

Tyto zakázané zbraně je možno nabýt pouze na základě výjimky udělené od Policie ČR. Na udělení výjimky pro zbraň této kategorie není právní nárok a policejní orgán žádosti hodnotí *ad hoc*, na základě správněprávní diskrece (tj. ve sféře samostatného správního uvážení). Žadateli o udělení výjimky nesvědčí subjektivní právní nárok na její udělení. Samozřejmě se nejedná o rozhodování založené na libovůli, neboť i tam, kde správní orgán vede řízení o žádosti, na jejíž kladné vyřízení nemá žadatel subjektivní nárok, musí být respektována zákonná procesní pravidla. Stále má povinnost dodržovat obecné právní zásady, zejména rozhodovat v obdobných věcech obdobně a ve stejných věcech stejně, zákazem neodůvodněného nerovného zacházení, zákazem diskriminace a respektem při zachování lidské důstojnosti a konec konců i ústavním imperativem zákazu libovůle při výkonu veřejné moci.[99] Téměř netřeba připomínat, že správní orgán je povinen své rozhodnutí řádně, a hlavně přezkoumatelně odůvodnit, neboť účastník řízení má vždy (s limitem uvedeným *in fine* tohoto odstavce) právo domáhat se soudního přezkumu.[100] V odůvodnění rozhodnutí se zpravidla uvádějí důvody výroku rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.[101] Soudní kontrola takového rozhodnutí je však limitována toliko v rovině přezkumu dodržení procesních práv žadatele a případně kontrole toho, zda nebyly překročeny zákonem stanovené meze správního uvážení nebo jich nebylo zneužito.[102]

[99] Nález ÚS ze dne 28. 4. 2020, sp. zn. III. ÚS 2451/18.

[100] Rozsudek NSS ze dne 26. 7. 2006, čj. 5 As 35/2005-47.

[101] Kopecký, M. *Správní právo. Obecná část.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 384.

[102] Rozsudek NSS ze dne 30. 11. 2016, čj. 5 As 83/2016-32.

Přirozeně se to týká jen takových případů, kdy žádosti účastníků řízení není byť částečně vyhověno. Jestliže správní orgán prvního stupně všem účastníkům v plném rozsahu vyhoví, odůvodnění rozhodnutí není třeba podle § 68 odst. 4 správního řádu[103], což akcentuje také např. Kopecký[104], jenž uvádí, že v řízení o přiznání práva lze místo písemného vyhotovení rozhodnutí vydat pouze zákonem stanovený doklad podle § 151 správního řádu. Tím je typicky zbrojní průkaz, v němž jsou vtělena oprávnění na úseku zbraní a střeliva. V této souvislosti doplňuje, že dokladem ve shora uvedeném smyslu však není např. občanský průkaz, neboť právě u něj chybí podmínka přiznání nějakého práva (vydáním občanského průkazu občan žádná práva, která by do té doby neměl, nezískává). Průcha pak k vydání dokladu dodává, že se *„v takových případech žádné rozhodnutí samostatně písemně nevyhotovuje, a toliko se o „rozhodnutí" vydat doklad provádí příslušné záznamy do spisu, který obsahuje i související písemnosti (počínaje žádostí o vydání dokladu). […] Dnem převzetí dokladu žadatelem o jeho vydání nabývá takový doklad také příslušné právní účinky."*[105]

Z praxe správněprávního rozhodování vyplývá, že rozhodnutí o udělení výjimky k nabytí zbraně kategorie A představuje výjimku v pravém smyslu slova, jež potvrzuje pravidlo spočívající v legální nedostupnosti těchto zbraní. Z celkového počtu legálně držených střelných zbraní v ČR představuje podíl zbraní kategorie A přibližně 0,30 % (celkový počet legálně držených zbraní v ČR v roce 2019: 900 556; z toho zbraně kategorie A: 2 718).[106] Tato výjimka může být udělena držiteli zbrojního průkazu výlučně v rámci skupiny A, tj. ke sběratelským účelům, resp. držitelům zbrojní licence, provádějících některou z konkrétně specifikovaných činností v zákoně o zbraních (zbrojní licence skupin A, F, G, H, I nebo J). Do 29. 1. 2021 mohli žádat také lovci a myslivci, tj. držitelé zbrojního průkazu skupiny C, což by se dalo považovat za výjimku z výjimky, neboť úspěšní mohli být pouze ve vztahu k zaměřovačům s noktovizorem. Samozřejmě se jednalo o výjimku z důvodu loveckých účelů. To bylo zcela pochopitelné, neboť

[103] Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

[104] Kopecký, M. *Správní právo. Obecná část.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 204.

[105] Průcha, P. *Správní řád s poznámkami a judikaturou.* 4. vydání. Praha: Leges, 2019, str. 448-449.

[106] Statistika střelných zbraní. [online]. *policie.cz.* [cit. 2. 3. 2021].

ve svém důsledku se jednalo o prostředek zvyšující bezpečnost lovu v noci či za zhoršených světelných či povětrnostních podmínek.

Pomineme-li zbrojní licence, může fyzická osoba pomýšlet na užití zbraně kategorie A spočívající toliko ve sběratelské činnosti, tedy shromažďování a konzervaci palných zbraní, jejich hlavních částí nebo střeliva pro historické, kulturní, vědecké, technické, vzdělávací nebo památkové účely. Předpokladem pro udělení této výjimky tedy je kumulativní splnění podmínek spočívajících v tom, že žadatel je držitelem zbrojního průkazu nebo zbrojní licence, provádí sběratelskou nebo muzejní činnost a udělení výjimky neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti. Pořadí posuzování jednotlivých podmínek se neodehrává nahodile, nýbrž z judikatury vyplývá, že *„správní uvážení v podobě posouzení, zda udělení výjimky neodporuje veřejnému pořádku, přichází na řadu až ve chvíli, kdy je splněna podmínka existence sběratelské nebo muzejní činnosti a žadatel je držitelem zbrojního průkazu nebo licence.“*[107] Není-li splněna byť jen jedna z podmínek, je to důvod pro neudělení výjimky pro vlastnictví, držení a nošení zbraně kategorie A.[108]

Ruku v ruce se získáním shora uvedené výjimky se pojí povinnosti držitele zbraně kategorie A po jejím získání. Podle § 29 odst. 1 písm. n) zákona o zbraních je držitel zbraně kategorie A povinen umožnit příslušnému útvaru policie vstup do obydlí za účelem kontroly zabezpečení takové zbraně, což činí z tohoto ustanovení výjimku z ústavně zaručené nedotknutelnosti obydlí zakotvené v čl. 12 Listiny základních práv a svobod. Toto omezení se pojí výhradně (a dle uvedeného ustanovení výslovně) se zbraněmi kategorie A. Je nemyslitelná analogická aplikace např. ve vztahu ke zbraním kategorie A-I, neboť se jedná o osobité kategorie zbraní, se zcela rozdílnou mírou nebezpečnosti či možné škodlivosti v případě jejich zneužití. Stav *de lege lata* proto v tomto ohledu lze považovat za nastavený správně.

První skupinou jsou zbraně zvláště účinné. Ustanovení § 4 písm. a) bod 1. zákona o zbraních bylo k 30. 1. 2021 přepracováno, nicméně obsahově se stále shoduje s minulým zněním. Za zbraně zvláště účinné tak lze považovat za „bývalé“ zbraně vojenské, včetně odpalovacích zařízení, s výjimkou pušek, pistolí a revolverů, ověřených pro civilní

[107] Rozsudek NSS sp. zn. 5 As 83/2016.

[108] Rozsudek NSS ze dne 26. 5. 2016, čj. 6 As 53/2016-48.

použití, pokud podléhají ověřování podle zvláštního právního předpisu. Jinými slovy, jedná se vesměs o těžké zbraně, která jsou určeny k vedení námořní, letecké nebo pozemní války, tudíž *a priori* nevhodné pro držení civilními osobami. Vedení válek je přirozeně svěřeno výhradně do kompetence státu, postupem, jenž je v souladu s mezinárodním právem (v ideálním případě). Kritéria pro posuzování legálnosti války se odvíjejí od rozhodování o použití síly v zájmu mezinárodního míru a bezpečnosti. Jak uvádí Eichler, *„to probíhá na půdě Rady bezpečnosti, jež je formálně jedním z orgánů celé OSN, ale ve skutečnosti je orgánem nejdůležitějším, a také nejvýznamnějším.“*[109] Zařazení takových zbraní mezi zbraně zakázané je proto pochopitelné.

Další skupinou jsou zbraně samočinné, tedy takové, u nichž se opětovné nabití a napnutí bicího mechanismu děje v důsledku předchozího výstřelu. Jejich konstrukce umožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště, v obecném povědomí zapsané jako tzv. „zbraňové automaty“. Jedná se o zbraně, jež by v rukou civilních osob mohly vzbuzovat narušení veřejného pořádku, případně zde panuje obava z jejich možného zneužití.

Další skupiny se vyznačují problematickou kontrolou ze strany veřejných orgánů. Jednou z nich jsou zbraně zákeřné, jež zákon o zbraních poměrně přesně definuje. Jsou to zbraně nebo předměty vyrobené či upravené tak, že lze utajit jejich původní účel, a nyní jsou schopny střelby. Mohou mít vzhled předmětů denní potřeby, tj. střílející vycházkové hole, deštníky, psací a sportovní potřeby, pouzdra na brýle či kufříky. Změnou původního charakteru či podoby zbraně se rozumí jejich technická úprava, např. domácky předělané vzduchovky, poplašné nebo startovací pistole, průmyslové vstřelovače nebo jateční zařízení apod.

Ze stejného důvodu problematické by byly palné zbraně nevyrobené z kovů, tedy nejsou identifikovatelné jako zbraně při kontrolách osob a zavazadel pomocí detekčních a rentgenových přístrojů. Hlavní problém takto vyrobených zbraní, např. zbraň kompletně vyrobena za pomocí 3D tisku, spočívá v jejich identifikaci při prováděných kontrolách na letištích, soudních budovách a jiných

[109] Eichler, J. Legální a nelegální války v dnešním světě. *Vojenské rozhledy*. 2012, č. 3, s. 17

chráněných objektech. Přestože jde vývoj kupředu i u detekčních zařízení (nabízí např. obrysovou detekci předmětu), jsou tyto zbraně nadále zařazeny v této kategorii.

Střelná nástrahová zařízení jako pátá skupina jsou zbraně staré, jako je starý sám jev vykrádání přechodně neobývaných či nestřežených objektů. Tato zařízení byla používána již ve starověkém Egyptě za účelem ochrany těl faraónů před vykradači hrobů.[110] Zde jsou zařazena střelná nástrahová zařízení pro svůj zákeřný charakter, který lze přirovnat k zamaskované pasti. Proto jsou také zakázána, a to bez ohledu na účel jejich použití. Není důležité, zda střelné nástrahové zařízení na někoho přímo míří, nebo je zkonstruováno pouze pro provedení varovného výstřelu. Problémem zabezpečovacích a obranných zařízení spočívá v tom, že nedokáží diferencovat svou razanci dle povahy a intenzity útoku. V této souvislosti lze souhlasit s Jescheckem, že rizika s tím spojená jdou jednoznačně k tíži toho, kdo se tímto způsobem brání.[111] Beztrestnost nutné obrany v našem právním řádu v definovaných případech nelze dovozovat a spojovat s případnou beztrestností nedovoleného ozbrojování podle § 279 trestního zákoníku.

V tuzemských reáliích jsou známé případy sestrojení různých nástrahových zařízení v rekreačních objektech a sezónně využívaných chatách k obraně před jejich vykradači.[112] Závažnost líčení nástrahových zařízení v těchto objektech dokládá stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu, jenž se vyjadřoval k výkladu nutné obrany podle § 13 trestního zákoníku s použitím automatického obranného zařízení (automatického nástražného systému). Trestní kolegium dospělo k závěru, že *„instalace a použití automatického obranného zařízení, jehož účelem je odvrátit možný nebo předpokládaný budoucí útok na zájem chráněný trestním zákonem na určitém místě bez součinnosti obránce (např. nástražné systémy, samostříly, zapojení elektrického proudu do mříží či kovového oplocení nemovitosti), samo o sobě nevylučuje*

[110] Autor neuveden. Střílející nástrahy. *Střelecká revue*. 1996, č. 3, s. 12-13.

[111] Jescheck, H. H. *Lehrbuch des Strafrechts, Allgemeiner Teil.* 2. vydání. Berlín, 1972, s. 255.

[112] Srov. např. Zranil výbušninou zloděje. Vyvázl bez trestu. [online]. *lidovky.cz*. 19. 6. 2006. [cit. 2. 3. 2021] nebo Ježek, P. Zraněný samostřílem dostal 300 hodin veřejných prací. [online]. *idnes.cz*. 22. 4. 2006. [cit. 2. 3. 2021].

naplnění podmínek nutné obrany podle § 13 trestního zákoníku. K tomu, aby byly splněny podmínky nutné obrany v případě použití automatického obranného zařízení zejména v podobě nástražného systému, který se automaticky uvede v činnost po vniknutí útočníka do chráněného objektu, musí být zabezpečeno, aby se aktivovalo jen proti přímo hrozícímu či trvajícímu útoku na zájem chráněný trestním zákonem a aby jeho účinnost nebyla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Při zaviněním nedodržení podmínek nutné obrany tím, kdo jej instaloval a odpovídá za jeho provoz, přichází v úvahu jako odpovědnost za trestný čin spáchaný zpravidla z nedbalosti."[113]

Ze závěrů Nejvyššího soudu tedy lze dovodit, že chránit sebe a své obydlí před zloději třeba samostřílem či jiným automatickým prostředkem sice je právně možné, avšak razance obrany musí být přiměřená hrozícímu útoku. Je-li obrana přiměřená způsobu útoku, nemusí se obránce obávat případného postihu ze strany trestního práva. Obrana však nesmí vybočit z mezí přiměřené obrany, přičemž břímě odpovědnosti za splnění této podmínky leží právě na obránci.

Nástražná zařízení, jakož i obecně střelná nástrahová zařízení jsou nástroje velmi nebezpečné z toho důvodu, že zpravidla pracují na automatické bázi, bez ohledu na aktuálně panující situaci v místě a čase. Zpravidla neumožňují diferencovat svoji funkci a efekt podle hrozícího či trvajícího útoku. Snadno se tak může stát, že obrana prostřednictvím takového zařízení bude zcela zjevně nepřiměřená[114] a v takovém případě bude vybočovat z mezí institutu nutné obrany. Může také dojít k újmě u nezúčastněných osob, např. policistů či obecních policistů, jež vykonávají dohled nad dodržováním veřejného pořádku při kontrole trvale neobývaných objektů. V případě vzniku požáru či jiného nebezpečí mohou být také ohroženi příslušníci hasičského sboru, jež budou v takovém objektu zasahovat, a představit si lze další obdobné případy. Zařazení mezi zbraně kategorie A je proto nasnadě.

Jen pro zajímavost a k ucelení celkového obrazu je vhodné dodat, že do stejné kategorie, tj. za obranná zařízení, se považují také hlídací psi, případně jiná zvířata schopná způsobit vniknuvší osobě újmu.

[113] Stanovisko NS ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. Tpjn 303/2008.

[114] Usnesení NS ze dne 28. 8. 2019, čj. 6 Tdo 984/2019-647.

Aby se majitelé hlídacích psů neobávali chránit si jimi svůj majetek, odborná veřejnost se shoduje na závěru, že je-li prostor střežený hlídacím zvířetem dostatečně zabezpečen proti náhodnému vniknutí osob (malých dětí, zbloudilých občanů apod.) a současně je-li prostor na vhodném místě viditelně opatřen varováním před zvířetem, pak učinil majitel psa všechna opatření, která lze po něm oprávněně požadovat k vyloučení postihu za civilní i trestní delikt.[115] Dá-li majitel zvířete jasně na srozuměnou, že při vniknutí na chráněný pozemek či do objektu hrozí nebezpečí újmy na zdraví, a útočník přesto nedbá a svým jednáním se zraní, nelze toto zranění přičítat k tíži obránce.

Další skupinou zbraní v této množině byly v minulosti (do 29. 1. 2021) zbraně s připnutými laserovými zaměřovači, jež patřily též mezi zbraně zakázané. Důvodem zařazení zbraní s laserovými zaměřovači byla jejich údajná nebezpečnost pro ohrožení zdraví nezúčastněných osob, neboť laserový paprsek při jeho zamíření do oka jiné osoby může způsobit vážné poranění. Takové zdůvodnění minulého zákazu lze jednoznačně považovat za chabé, neboť u zbraní jde přeci jen o něco jiného než o obavu z míření připnutého laseru na zbrani do oka nezúčastněné osoby. Naopak použití takto vybavených zbraní může učinit sebeobranu účinnější z důvodu usnadnění správného zamíření, čímž může být předcházeno vážnějším zraněním na straně útočníků, či eliminaci nechtěného zásahu nezúčastněných osob. Novelou zákona o zbraních došlo k vyjmutí těchto doplňků z kategorie A, což lze proto považovat za správný krok, neboť v jejich používání nelze spatřovat závažná rizika.

Použití laserového zaměřovače z pohledu zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti (dále také jen „zákon o myslivosti“) je však věcí jinou. Česká republika přistoupila usnesením vlády č. 441/1993 Sb. k Bernské úmluvě[116], jež v příloze č. 4 uvádí použití zařízení k osvětlení cíle a zdroje umělého osvětlení mezi zakázané způsoby lovu. Odhlédneme-li od znění právních norem, lze konstatovat, že lov samotný by měl být záležitostí osobní cti lovce. Účelem myslivosti není střílet po všem, co se hne či letí a mít plnou úspěšnost v poměru výstřel-zásah. Mezi základní povinnosti

[115] Divišová, Z. Automatická obranná zařízení, nástražné systémy a nutná obrana. [online]. *epravo.cz*. 17. 9. 2013 [cit. 25. 4. 2021].

[116] Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť; Sbírka mezinárodních smluv částka 49, ročník 2001.

každého myslivce spadá řádná péče o zvěř.[117] Samozřejmě lze lovit i pro zpestření jídelníčku a radovat se z úspěchu, ale zvěř by stále měla mít svoji šanci v souboji s lovcem. Použitím moderních laserů a jiných zdrojů osvětlení by se tento poměr neúměrně zvětšoval. Lze se domnívat, že dodržování zákona je v tomto případě také výraz určité úcty ke zvířeti.

Co se týče tlumičů hluku výstřelu, do 29. 1. 2021 patřily zbraně s pevně vestavěnými tlumiči hluku výstřelu též mezi zbraně zakázané. Samotný tlumič hluku výstřelu byl pak zakázaným doplňkem zbraně. Obdobná situace panuje u střeliva pro krátké kulové palné zbraně. Zakázané zůstává střelivo se střelou průbojnou, výbušnou nebo zápalnou anebo jinou střelou obsahující aktivní náplně, nejde-li o signální náboje nebo střelivo obsahující pyrotechnický výrobek podle zákona o pyrotechnice. Co se týče negativního nazírání na tlumiče hluku výstřelu či střelivo se střelou šokovou nebo střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku, situace se změnila, neboť tlumiče jsou nyní zařazeny v kategorii C a shora uvedené střelivo v kategorii A-I. Jelikož se jedná o přímé dopady zbraňové směrnice, bude o nich pojednáváno dále v příslušných kapitolách (střelivo oddíl 4.1.5, tlumiče podkapitola 4.4).

3.2 Zbraně kategorie B

Nejčastěji držené zbraně v civilním sektoru za účelem osobní ochrany představují zbraně kategorie **B**, tj. podléhající povolení dle § 12 zákona o zbraních (**R3** dle Návrhu nového zákona). *De iure* se podle § 5 zákona o zbraních jedná o krátké opakovací nebo samonabíjecí zbraně, krátké jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo se středovým zápalem, jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka je menší než 280 mm. Dále se jedná také o dlouhé samonabíjecí zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než 3 náboje, dlouhé samonabíjecí zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora nemohou dohromady pojmout více než 3 náboje a u nichž je podávací ústrojí odnímatelné, anebo u nichž není zaručeno, že nemohou být přeměněny běžně dostupnými nástroji na zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než 3 náboje, dlouhé opakovací nebo

[117] § 8 odst. 1 zákona o myslivosti.

samonabíjecí zbraně s hladkým vývrtem hlavně, jejichž délka hlavně je menší nebo je rovná 600 mm, samonabíjecí zbraně, pokud mají vzhled samočinných zbraní, a signální zbraně pro použití signálních nábojů ráže větší než 16 mm.

Pro nabytí, držení nebo nošení zbraně kategorie B je třeba povolení, o které žádá držitel zbrojního průkazu nebo zbrojní licence na předepsaném tiskopise a které se opírá o některý ze zákonem taxativně vymezených důvodů podle § 12 odst. 5 písm. a) až f) zákona o zbraních. Je nutno zdůraznit, že zákon o zbraních odlišuje povolení vlastnit nebo držet zbraň kategorie B a povolení nosit tuto zbraň. Jak již bylo řečeno v podkapitole 1.3 této práce, režimy držení a nošení představují výrazně různý kvalitativní standard pro užívání zbraní. V minulosti povolení k nabývání vlastnictví a držení zbraně v sobě automaticky neobsahovalo povolení zbraň nosit. Před účinností novely č. 170/2013 Sb., se oprávnění nosit zbraň kategorie B zaznamenávalo do zbrojního průkazu, což bylo mimořádně nepraktické, neboť zbrojní průkaz je zataven v termolaminační fólii a bylo tedy nutné při každém záznamu vydat nový zbrojní průkaz. Od této praxe již bylo upuštěno, čímž také odpadla určitá byrokratická redundance jak na straně střelců, tak na straně správního orgánu. Nyní již příslušný útvar policie vydá povolení k nošení zbraně kategorie B automaticky, nežádá-li žadatel o povolení ryze z důvodu provozování muzejnictví nebo sběratelské činnosti. Tam se totiž nošení muzeálních či sběratelských kousků nepředpokládá, což reflektuje § 12 odst. 6 zákona o zbraních.

Tento posun ve správněprávní praxi lze rozhodně kvitovat, ovšem další krok v této oblasti je nasnadě. Ve 21. století, a zejména s postupující elektronizací státní správy, jsou stávající doklady v podobě zalaminované papírové kartičky zastaralé a v zásadě zbytečné. Se vznikem Centrálního registru zbraní již mají policie, obchodníci i komerční střelnice povinnost vést evidenci v Centrálním registru zbraní a k ověření oprávnění držitele či legálnosti zbraně postačí jakýkoli osobní doklad držitele a identifikační údaj ze zbraně. V případě nutnosti (např. přeshraniční přeprava zbraně) je už dnes možné vydání Evropského zbrojního pasu, ve kterém jsou zbraně zapsány. Jako podkladové médium pro elektronický zbrojní průkaz se nabízí elektronický občanský průkaz. O něm a jeho praktickém využití se sice již mluví velmi dlouho,[118] nicméně zdá se, že legislativní mlýny pomalu,

[118] Elektronický občanský průkaz je v České republice vydávaný od roku 2012, podle zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů.

ale jistě melou. Dne 27. 1. 2019 vláda projednala tzv. DEPO, tj. návrh zákona o změně zákonů související s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci. DEPO jako balíček, který mění přes 160 právních předpisů, byl 1. 6. 2021 schválen Poslaneckou sněmovnou (sněmovní tisk 756) a konečně mimo jiné obsahuje právní základ pro rozšíření digitalizace veřejné správy.

Bohužel lze nyní konstatovat, že to zatím je stále velká promarněná příležitost státu jako takového, neboť jeden elektronický doklad by mohl nahradit celou plejádu fyzických dokladů, které různé orgány veřejné správy občanům vydávají. Kromě řidičského a zbrojního průkazu se může dále jednat např. o jeřábnický či svářečský průkaz, rybářský a lovecký lístek, a jiné a další průkazky, deklarující konkrétní oprávnění či kvalifikaci.[119] Nutno podotknout, že v mezidobí byla přijeta novela zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, podle níž bude možné od 1. 1. 2024 prokazovat řidičské oprávnění, osvědčení o registraci vozidla či profesní způsobilost také pouze elektronicky, aniž by bylo nutné při kontrole předkládat fyzické doklady. Policisté budou moci potřebné údaje ověřovat přímo v centrálním registru řidičů dálkovým způsobem, což lze vnímat pozitivně. Nastíněná problematika elektronizace je však tématem mimo rámec a zaměření této práce. Svým potenciálem jde o materii na jinou diskusi a v zásadě samostatnou odbornou práci.

Vrátíme-li se k samotným zbraním kategorie B, jako patrně nejvyužívanější řádný důvod žadatelů o povolení držet nebo nosit tuto zbraň je ochrana života, zdraví nebo majetku. Příčina tohoto stavu je ryze praktická. Zatímco v ostatních případech, pokud dojde k zániku řádného důvodu, policie povolení odejme [např. přestane-li osoba vykonávat zajišťování ostrahy majetku a osob dle písm. d), přičemž má právě proto uděleno povolení], v případě udělení povolení za účelem ochrany života, zdraví nebo majetku, tento důvod pominout nemůže. Není tak ani možné v tomto kontextu povolení později odejmout.

3.3 Zbraně kategorie C

Zbraně kategorie **C** dle § 6 zákona o zbraních (**R4** dle Návrhu nového zákona) jsou zbraně podléhající ohlášení, tj. mírnější režim

[119] Jungová, I. Přístup k datům ve veřejné správě usnadněn. [online]. *mvcr.cz*. 2010. [cit. 12. 2. 2021].

a vlídnější proces nabytí než u zbraní kategorie B. Pro nabytí zbraně kategorie C nemusí mít kupující žádné předchozí povolení. Pro kupujícího je to režim poměrně komfortní, neboť nemusí mít předem rozmyšleno, co chce koupit, může si vybrat až u obchodníka, takříkajíc na místě. Držitele zbrojního průkazu pouze stíhá povinnost do 10 pracovních dnů po nabytí zbraně tuto skutečnost oznámit příslušnému útvaru policie na předepsaném tiskopise a samotnou zbraň předložit,[120] zpravidla pro ověření technické bezvadnosti. Držitel zbraně může tuto zbraň také nosit v rozsahu dle oprávnění své skupiny zbrojního průkazu, avšak až po vydání průkazu zbraně správním orgánem, tj. po jejím zaregistrování.

Zákonodárce patrně z nějakého důvodu považoval za nutné výslovně zdůraznit, že k užití zbraně kategorie C v režimu nošení je nutná předchozí registrace. Jinak si nelze vysvětlit stav, že povinnost registrace je v zákoně o zbraních stanovena hned dvakrát [srov. § 14 a § 29 odst. 3 písm. c) zákona o zbraních]. Zřejmě není třeba uvádět, že by stačilo obsáhnout povinnost registrovat zbraň kategorie C před jejím nošením pouze v § 29 odst. 3 písm. c) zákona o zbraních, neboť v opačném případě je stejné ustanovení obsažené pouze na jiném místě zákona zcela redundantní. Ostatně na tento možná až matoucí stav již bylo v mnoha odborných pracích poukazováno[121] a lze se domnívat, že z toho důvodu jej netřeba dále podrobněji rozvádět. Na druhou stranu je však také třeba vhodné připomenout a vycházet z tzv. teze racionálního zákonodárce. Tedy z předpokladu, že zákonodárce při vydávání zákonů postupuje logicky, zachovává jednotu a nerozpornost právního řádu a nečiní součástí právního řádu nadbytečná nebo duplicitní zákonná ustanovení.[122] Je proto také třeba počítat s určitou (byť v tomto případně malou) pravděpodobností, že duplicitně stanovená povinnost v zákoně o zbraních má svůj racionální význam. Nutno podotknout, že autor této

[120] § 42 odst. 1 zákona o zbraních.

[121] Srov. např. Novák, M. *Právní úprava držení a nošení střelných zbraní k ochraně života, zdraví a majetku z pohledu správního práva*. 2014/2015, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, s. 26-27, nebo Macků, V. *Právní úprava držení a nošení střelných zbraní k ochraně života, zdraví a majetku z pohledu správního práva.* 2017, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, s. 29.

[122] Srov. např. rozsudek NSS ze dne 24. 10. 2007, čj. 2 Afs 109/2005-56.

práce k onomu poznání nedospěl. Jedná-li se tedy o vadu právní úpravy, nabízí se navrhnout *de lege ferenda* odstranění nežádoucí duplicity.

Nyní ale zpět k obsahu této kategorie zbraní. Patří sem podle § 6 zákona o zbraních jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejíž celková délka se rovná nebo je větší než 280 mm. Jednoranové nebo víceranové opakovací nebo samonabíjecí dlouhé zbraně, které nejsou zařazeny mezi zbraně kategorie B, plynové zbraně, u nichž kinetická energie střely na ústí hlavně je vyšší než 16 J, s výjimkou paintballových zbraní, a více než dvouranové nebo opakovací zbraně zkonstruované na principu perkusních zámkových systémů. Od 30. 1. 2021 jsou do této kategorie zařazeny také tlumiče hluku výstřelu, kterými jsou zařízení určená pro použití s palnou zbraní a konstruovaná pro celkové snížení hluku výstřelu při ostré střelbě, a to včetně snížení hluku výstřelu ve směru střelby (k tlumičům hluku výstřelu blíže v podkapitole 4.4).

3.4 Zbraně kategorie D

Zbytková kategorie zbraní kategorie **D** dle § 7 zákona o zbraních (**NO** dle Návrhu nového zákona), označované také jako ostatní zbraně. Do této kategorie patří zbraně, které mají pouze malou nebo dokonce žádnou schopnost ranivého či ničivého účinku. Jedná se o kategorii, která doznala největších změn v souvislosti se změnou zákona o zbraních, ve znění účinném od 30. 1. 2021, a proto jí bude v této práci věnován prostor v oddíle 4.5.1.

Na tomto místě je proto spíše vhodné souhrnně uvést, že podle § 7 zákona o zbraních obsahuje kategorie D úpravu historických zbraní (tj. zbraně, které byly vyrobeny do 31. 12. 1890, a současně všechny hlavní části zbraně byly vyrobeny do tohoto data), paintballové zbraně, kterými jsou plynové zbraně konstruované pro vystřelování neletální střely určené pro výcvikové, sportovní nebo rekreační účely, plynové zbraně nejvýše ráže 6,35 mm, expanzní přístroje, s výjimkou přenosných upevňovacích zařízení a jiných rázových strojů určených výhradně pro průmyslové nebo technické účely. Dále se jedná o znehodnocené zbraně, na které se nevztahuje přímo použitelný předpis Evropské unie a na kterých byly postupem podle prováděcího právního předpisu provedeny takové nevratné úpravy, které znemožňují jejich použití ke střelbě. Dále se jedná o zbraně, na kterých byly řezem provedeny

takové úpravy, které odkrývají alespoň částečně vnitřní konstrukci zbraně, také neaktivní torza zbraní, kterými se rozumí zbraně, které se staly trvale a nevratně nepoužitelnými ke střelbě v důsledku poškození nebo degradace takového rozsahu, že uschopnění takové zbraně ke střelbě je vyloučeno, aniž by došlo k výměně hlavních částí zbraně nebo jejich výměně. Myšleno je také na neaktivní střelivo a munici a konečně všechny ostatní zbraně, které nejsou uvedené v ostatních kategoriích, tj. A až C, resp. A-I a C-I.

4 Dopady zbraňové směrnice na podobu právní úpravy zbraní a střeliva v České republice

Jak již bylo nastíněno v kapitole 3 této práce, nejvíce viditelným dopadem zbraňové směrnice na zákon o zbraních představují nově zavedené kategorie zbraní A-I a C-I, které jsou takříkajíc vklíněny mezi stávající kategorie zbraní. Do těchto 2 nově zařazených kategorií zbraní spadají některé, již podle stávající právní úpravy legálně vlastněné a držené zbraně držiteli zbrojních licencí nebo zbrojních průkazů. Některé z nich spadaly do kategorie B, jiné, na rozdíl od většiny ostatních členských států Evropské unie, sice byly považovány za střelné zbraně, ale nevztahovala se na ně ohlašovací povinnost, resp. registrace, což se týká zbraní kategorie C-I.

Dochází tak zejména ke zpřesnění z důvodu předcházení bezpečnostním rizikům a naplnění účelu zbraňové směrnice, jakož i k vytvoření právního rámce kategorizace hlavních částí zbraní ve vztahu k úpravám palných zbraní. To se týká zejména zbraní expanzních, a také zbraní znehodnocených. U druhých ze jmenovaných se na provedenou technickou úpravu nevztahuje přímo použitelný předpis Evropské unie (prováděcí nařízení Komise 2015/2403).

Jedná se tedy o první konkrétní hmatatelný efekt přijaté zbraňové směrnice a je proto nasnadě tyto kategorie zbraní blíže konkretizovat. Jak nicméně vyplývá z textu dále, nejedná se zdaleka o jediné změny v tuzemské právní úpravě.

4.1 Zbraně kategorie A-I

Ministerstvo vnitra uvádí, že se jedná se o zbraně, které *„sebou sice nenesou účinnost nebo bezpečnostní rizika dosahující úrovně zbraní kategorie A, ale nakládání s nimi je s ohledem na evropskou právní úpravu regulováno na vyšší úrovni, než se zbraněmi kategorie B, C, C-I nebo D.“*[123]

[123] Zbraně podléhající zákonu o zbraních a podmínky jejich nabývání a držení. [online]. *mvcr.cz*. 17. 2. 2021. [cit. 17. 2. 2021].

Pravý důvod zavedení nové kategorie hledejme spíše v druhé části citace, neboť kategorie zbraní **A-I** podle § 4a zákona o zbraních (**R2** dle Návrhu nového zákona) v zásadě odpovídá kategorii zbraní A6, A7 a A8 dle zbraňová směrnice. Proč nebylo možné využít stávající kategorizaci zbraní podle tuzemského zákona o zbraních, přibližuje důvodová zpráva novely zákona o zbraních: *„Tento přístup byl přijat s ohledem na fakt, že současné znění zákona o zbraních je v zásadních ohledech přísnější než požaduje dosavadní znění směrnice. Nově zařazované kategorie zbraní nedosahují přitom nebezpečnosti, pro kterou je navržena přísnější národní právní úprava a je tak třeba navrhnout (a to zejména i s ohledem na minimalizaci rozsahu změn v předkládaném návrhu) nové národní kategorie zbraní, jimž by odpovídaly nové podmínky a povinnosti, které by již byly blíže toliko základním (minimálním) požadavkům samotné směrnice (vzhledem k dané kategorii zbraní).“*[124] Lze se domnívat, že zavedením nových kategorií zbraní do zákona o zbraních byla jediná rozumná cesta, pokud jsme chtěli řádně implementovat předmětnou směrnici a současně přitom nejít cestou výrazně přísnější právní regulace, než jaký minimální standard směrnice přináší.

Zbraně kategorie A-I jsou tedy zbraně samočinné, u nichž došlo k úpravě na samonabíjecí palné zbraně, samonabíjecí pro střelivo se středovým zápalem, do kterých je vložen příslušný nadlimitní zásobník, dlouhé samonabíjecí pro střelivo se středovým zápalem původně určené ke střelbě z ramene, vybavené skládací, zasouvací nebo bez použití nástrojů odnímatelnou ramenní opěrou, přičemž po jejím sklopení, zasunutí nebo odejmutí je délka zbraně menší než 600 mm a není ovlivněna její funkčnost, a plynové nebo expanzní, nejde-li o dovolené výrobní provedení, které stanoví prováděcí právní předpis, a střelivo pro krátké kulové palné zbraně se střelou šokovou nebo střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku. V jednotlivých oddílech dále bude blíže vysvětlen obsah této kategorie.

4.1.1 Samonabíjecí, původně samočinné, zbraně

Jedná se o zbraně, které byly původně vyrobeny jako samočinné a jsou dodatečně upraveny na samonabíjecí variantu. Před novelizací byly vedeny v kategorii B, tj. podléhající povolení. Typicky jsou to

[124] Důvodová zpráva k zákonu č. 13/2021 Sb., kterým se mění zákon o zbraních. [online]. Dostupné z: *ASPI*. [cit. 18. 3. 2021].

surplusové[125] zbraně původně určené pro ozbrojené složky (armáda, policie), které byly časem vyřazené pro nadbytečnost, a to ať už v souvislosti se strategickými změnami (např. odprodej nadbytečných zbraní či náhradních dílů při personálním zeštíhlení [profesionalizaci] armády) nebo modernizací výzbroje (např. odprodej technicky zastaralých zbraní). Úpravou bicího mechanismu byly tyto zbraně na civilní trh uvedeny nově již jako samonabíjecí. Stejné nazírání se uplatní v případě zhotovení samonabíjecí zbraně z hlavních částí zbraně, která byla zbraní samočinnou.

Typickým příkladem jsou v České republice nejrozšířenější samonabíjecí pušky typu vz. 58, popř. AK47, přičemž historické důvody netřeba připomínat. V případě pušek vz. 58 jsou tyto stále vyráběny či upravovány celou řadou výrobců ze součástek z původních armádních zásob, a dokonce se u nás lze setkat s variantou upravenou jako lovecká zbraň pro myslivce, kategorie C.[126] Důvod je nasnadě, a to přívětivost kupní ceny z důvodu stále vysokých počtů existujících pušek, popř. hlavních částí zbraní a dalších součástek a příslušenství. V případě výroby zcela nové zbraně představuje hlavní praktický rozdíl pro uživatele zejména dvojnásobná cena. Podle odhadů Ministerstva vnitra je mezi střeleckou veřejností v oběhu na 30 000 kusů původně samočinných zbraní.[127] Jaké jsou tedy konkrétní dopady zbraňové směrnice na příznivce těchto klasických zbraní?

Hlavní změnou je v zásadě to, že zbraně zaregistrované jako kategorie A nebo B podle zákona o zbraních, ve znění účinném do 29. 1. 2021 nezůstaly v původních kategoriích, ale byly přeřazeny do kategorie A-I. Podle přechodných ustanovení zavedených zákonem č. 13/2021 Sb., čl. II, bodu 10 (dále jen „přechodná ustanovení") platí, že *„držitel zbrojního průkazu, který byl ke dni předcházejícímu dni nabytí účinnosti tohoto zákona oprávněným držitelem zbraně, která je ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona považována za zbraň kategorie A-I, se považuje za oprávněného držitele této zbraně podle zákona č. 119/2002 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona."* Pro většinu držitelů těchto zbraní, které byly na civilní trh uvedeny nově již jako samonabíjecí, tedy novelizace problém nepředstavuje. Jejich zbraň je sice formálně přeřazena z kategorie B do kategorie A-I, ale

[125] Nadbytečné, přebytečné.

[126] Tuček, V. S osmapadesátkou na naháňky. *Myslivost.* 2013, č. 3, s. 64.

[127] Nováková, L. Přehled možných dopadů revize evropské směrnice o zbraních. [online]. *mvcr.cz*. 2010. [cit. 1. 5. 2021].

takoví držitelé se automaticky považují za oprávněné držitele. Pozitivní tedy je, že tito držitelé nemusí nyní ani do budoucna činit žádné formalizované kroky.

Ostatně jak uvádí Gawron, je to logický postup, neboť v ČR každá nově vyráběná zbraň prochází typovými zkouškami Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva, jejichž součástí je také zhodnocení nemožnosti upravit samonabíjecí mechanismus na plně automatický.[128] Teleologický cíl směrnice tedy byl naplněn už před novelizací zákona o zbraních. To umožňuje vyhnout se potřebě znaleckého zkoumání každé z desetitisíců těchto legálně držených zbraní za účelem určení, zda jde o upravenou nebo nově vyrobenou samonabíjecí zbraň. V praktické rovině toto ustanovení dopadá především na držitele zbraní, které již dříve byly v Centrálním registru zbraní zaevidovány jako plně automatické, a z nějakého důvodu (například pozbytí výjimky k držení takovéto zbraně) přistoupili k úpravě na samonabíjecí.

Odlišná je situace u držitelů zbrojních průkazů, kteří mají ke dni účinnosti novely zákona o zbraních již vydané povolení k nabytí zbraně kategorie B (podle § 12 zákona o zbraních), avšak zbraň, kterou chtěli pořídit, je nyní přeřazena do kategorie A-I. Předmětné rozhodnutí o povolení k nabytí zbraně kategorie B může žadatel využít (jeho platnost s novelou zákona o zbraních nezanikne), ovšem při registraci zbraně bude policií vyzván k podání žádosti o vydání výjimky pro zbraň kategorie A-I. Místně příslušné krajské ředitelství policie mu k tomu stanoví přiměřenou lhůtu a za přijetí této žádosti nebude vybírat žádný správní poplatek. V případě, že držitel zbrojního průkazu o udělení příslušné výjimky z nějakého důvodu nepožádá, nebo mu nebude výjimka udělena, je povinen postupovat obdobně podle § 64 zákona o zbraních, tj. v zákonné lhůtě převést vlastnictví ke zbrani na jiného, požádat (či provést) znehodnocení nebo výrobu řezu, požádat policii o prodej nebo úschovu zbraně, nebo zbraň úředně zničit.

V případě zcizení zbraní kategorie A-I (prodej, darování, či jiná forma následného převodu) za účinnosti předmětné novely (po 30. 1. 2021) je třeba postupovat obdobně jako ve shora uvedeném případě. Nutností je tedy podat žádost o udělení výjimky k nabytí vlastnictví, držení nebo nošení zbraně kategorie A-I podle § 11a zákona o zbraních (samozřejmě s tím rozdílem, že žádost o povolení na zbraň

[128] Gawron, T. Nabývání a držení nově zakázaných zbraní v návrhu implementační novely. [online]. *epravo.cz*. 23. 7. 2018. [cit. 12. 4. 2021].

kategorie B není třeba řešit). Závěrem je vhodné podotknout, že výjimka se vydává zvlášť na každou zbraň kategorie A-I, stejně jako povolení k nabývání zbraní kategorie B se vydává na každou zbraň zvlášť.

4.1.2 Nadlimitní zásobníky

Zásobníky obecně se v souladu se směrnicí nepovažují za hlavní části zbraně, proto také nejsou a nebudou evidovány v žádném informačním systému, nejsou a nebudou značeny a z toho důvodu se na jejich nabývání z podstaty věci musí vztahovat podstatně mírnější režim než na zbraně samotné. Ostatně opačný narativ by byl zcela nelogický a v rozporu s obecnou naukou o zbraních, podle které jsou hlavními částmi zbraně hlaveň (či svazek hlavní), tělo/rám a závěr, v případě revolveru pak jeho válec.[129] Shodně s tím jsou podle přílohy č. 1, části první, bodu 23 zákona o zbraních hlavními částmi střelné zbraně hlaveň (vč. vložné hlavně a vložené nábojové komory), pouzdro zbraně (kterým se rozumí tělo zbraně, rám revolverové zbraně a pouzdro závěru, včetně horní a dolní části děleného pouzdra závěru), válec revolverové zbraně, závěr (kterým se rozumí také závorník a nosič závorníku) a nad rámec nauky o zbraních je zavedena právní fikce ve vztahu k tlumičům hluku výstřelu, u nichž se má za to, že jsou hlavní částí zbraně a jež jsou zařazeny ve skupině zbraní kategorie C.

Podle stanoviska Ministerstva vnitra se ve vztahu k hlavním částem zbraní uplatňuje obdobný rigorózní režim, jako při nabývání vlastnictví, držení nebo nošení zbraní samotných. Tento režim se však uplatní pouze na hlavní části, a ne na jiné součásti či příslušenství. Konkrétně se uvádí, že *„hlavní část zbraně (tedy i hlaveň) je třeba nabývat do vlastnictví, držet nebo nosit v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o zbraních jako samotnou zbraň. Při nabývání vlastnictví, držení nebo nošení hlavní části zbraně je třeba vycházet z ustanovení vztahujících se k příslušné kategorii zbraní, kterých je nebo má být součástí. Hlavní části zbraně podléhají ve smyslu ustanovení § 41 zákona o zbraních registraci a vztahuje se na ně i ustanovení § 63 zákona o zbraních, podle něhož je třeba před znehodnocením, zničením nebo výrobou řezu zbraně požádat o vydání povolení příslušný útvar policie.“*[130] Jelikož však zásobník není hlavní částí zbraně (obdobně jako hledí, muška, střenky, svítilna a různé

[129] Nauka o zbraních. [online]. *zbranekvalitne.cz*. [cit. 8. 5. 2021].

[130] Linhart, M. Stanovisko odboru bezpečnostní politiky MV č. 42 k hlavním částem zbraně. [online]. *ASPI.* 8. 8. 2010. [cit. 12. 2. 2021].

další součásti a příslušenství zbraně), není potřeba nic z uvedeného pro jeho držení nebo nošení absolvovat. Taktéž by to vedlo ke zcela zbytečným administrativním dopadům spočívajícím v nutnosti zásobníky unikátně značit a jednotlivě evidovat, formalizovaně zařazovat, a naopak z evidence vyřazovat apod. Držitelům by vznikla povinnost hlásit nabývání a držení zásobníků, a nebyl by to ideální stav ani z pohledu trestního práva, neboť by se nabízelo uplatňování stejných trestních sankcí, jako v případě nakládání se zbraněmi a jejich hlavními částmi. Nadlimitní zásobníky se tedy neevidují v systému Centrální registr zbraní a opačný stav by vedl k absurdním závěrům.

Nyní již ale blíže k samotným vysokokapacitním zásobníkům. *De lege lata* se nadlimitním zásobníkem podle zbraňové směrnice a podle § 3 odst. 5 zákona o zbraních rozumí zásobník nebo sestava nábojové schránky určené pro palnou zbraň pro střelivo se středovým zápalem s kapacitou přesahující 20 nábojů v případě krátké palné zbraně nebo s kapacitou přesahující 10 nábojů v případě dlouhé palné zbraně. Dlužno dodat, že proti směrnici se v novelizovaném znění zákona o zbraních nevyskytují pojmy jako „zásobovací ústrojí" či „odnímatelné zásobovací ústrojí", ale jsou užívány logičtější pojmy typu „nábojová schránka" a „zásobník".

Pro rozlišení nadlimitních od běžných zásobníků se vždy zohledňuje jejich praktická (využitelná) kapacita a také to, do jaké zbraně je zásobník vložen. Nutno podotknout, že není směrodatné, pro jakou zbraň je zásobník určen, nýbrž to, v jaké zbrani se aktuálně nachází. V praxi totiž může snadno dojít k situaci, kdy je zásobník určený pro pistoli s kapacitou 15 nábojů, vložený do pistole. V takovém případě je považován za standardní. Pokud je ale vložen do dlouhé zbraně, pohlíží se na něj rázem jako na nadlimitní. Technicky to je možné a může se to týkat různých samopalů používající pistolové střelivo (zmínit lze např. německý samopal Heckler & Koch typu MP5).

U některých (typicky dlouhých) zbraní si lze jen těžko představit zásobník s kapacitou pouhých 10 ran. Ne proto, že by je snad nebylo možné používat, ale spíše pro jejich charakteristický vzhled, jenž dotváří siluetu zbraně a kterou krátký zásobník jednoduše zcela pozmění. Jedná se zejména o v tuzemsku oblíbené samonabíjecí pušky typu Sa vz. 58/AK47, či AR-15 (civilní varianta notoricky známé americké M4/M16). Je to tedy konec vysokokapacitních zásobníků v Česku? Rovnou je třeba poznamenat, že nikoli. Zásobníky je samozřejmě možné vnitřně technicky upravit tak, aby mohly pojmout maximálně 10 nábojů,

a přitom by byl zachován původní externí vysokokapacitní vzhled. Ovšem z praktického pohledu by to byla komplikace navíc, nehledě na vynaložené náklady na takovou úpravu. Vysokokapacitní zásobníky budou stále dostupné a použitelné, a to v zásadě na základě 3 hlavních důvodů:

Prvním důvodem je **grandfathering** aneb přechodná ustanovení zákona o zbraních. Podle přechodných ustanovení je držitel zbrojního průkazu, který byl ke dni předcházejícímu dni nabytí účinnosti novely oprávněným držitelem nadlimitního zásobníku, považuje se za oprávněného držitele i po účinnosti novely zákona o zbraních. Jinými slovy, nabyla-li osoba nadlimitní zásobník do 29. 1. 2021 včetně, považuje se i poté za oprávněného držitele. Záměrně uvádím osoba, neboť pro nabytí jakéhokoli zásobníku před novelou nebylo nutné být držitelem zbrojního průkazu. Jelikož se nejedná o hlavní část zbraně a současně před 29. 1. 2021 nebyla účinná odlišná speciální právní úprava, mohl kdokoli, kdo o to měl zájem (např. fanoušci střelectví, sběratelé) nabývat do svého vlastnictví jakýkoli typ zásobníku ke zbrani.

Otázkou však může být, jak případně prokázat nabytí nadlimitního zásobníku ještě před rozhodným datem, tj. před účinností předmětné novely. Z pohledu nabyvatele se nabízí uschování daňového dokladu či kupní smlouvu, které jsou s to rozptýlit veškeré případné pochybnosti. Nutno však zdůraznit, že břemeno důkazní se v tomto případě pojí k prvotnímu tvrzení. Případné prokázání porušení zákona leží na straně orgánu veřejné moci, potažmo státu. V případě pochybností je tedy na policii, aby prokázala, že držitel nadlimitního zásobníku jej nenabyl před účinností posuzovaného znění zákona o zbraních. Právní veřejnosti zřejmě není třeba popisovat, jak obtížný by to byl úkol a je možné, že k takové situaci snad ani nikdy nedojde.

Druhým možným důvodem je **oprávněné držení zbraně** kategorie A-I. V případě, že již držitel zbrojního průkazu oprávněně drží zbraň kategorie A-I, je oprávněn bez dalšího nabývat nadlimitní zásobníky do této zbraně podle § 11b zákona o zbraních. Výjimka na zbraň kategorie A-I tedy v sobě automaticky zahrnuje i oprávnění k nabývání nadlimitních zásobníků, avšak jen a pouze do této konkrétní zbraně, resp. takové, které lze v dané zbrani použít. Samotné množství již omezeno není, tudíž byť třeba v neomezeném množství.

Třetí a poslední možností je klasické podání **žádosti o vydání samostatného povolení** pro nabývání nadlimitních zásobníků, a to za stejných podmínek a stejným postupem, jako při vydávání

výjimky na konkrétní zbraň kategorie A-I. Na rozdíl od něj má však několik zajímavých vlastností. Předně, toto povolení není typově omezené. Vydané rozhodnutí je obecného charakteru a jeho udělením má žadatel možnost nabývat jakýkoli zásobník do jakékoli zbraně, byť by konkrétní zbraní nedisponoval. Jednou vydané rozhodnutí o povolení pro nabývání nadlimitních zásobníků má také neomezenou, takříkajíc doživotní platnost (doživotní vztahující se ke zbrojnímu průkazu nebo zbrojní licenci příslušné skupiny ve smyslu § 11c odst. 1 zákona o zbraních). Není třeba jej obnovovat, či plnit nějaké podmínky. Z povahy důvodu, pro něž je případně udělena výjimka, nelze toto oprávnění následně odejmout (zejména v případě uplatnění důvodu ochrany života, zdraví nebo majetku v citlivých prostorách; o zajímavém nově zavedeném institutu citlivých prostor viz blíže v příslušné podkapitole 4.2). Na jedno povolení lze také nabývat nadlimitní zásobníky v jakémkoli množství.

Ve všech případech platí, že nabyté zásobníky nepodléhají ohlašovací povinnosti (registraci). Jde o podobný koncept, jaký známe u střeliva – to může také nabývat pouze oprávněná osoba. V případě střeliva se střelou šokovou nebo střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku nemusí držitel zbrojního průkazu žádat o povolení na každý nákup zvlášť, ani jednotlivé náboje či krabičky registrovat (viz blíže v příslušném oddíle 4.1.5).

4.1.3 Dlouhé samonabíjecí zbraně zkrátitelné pod 600 mm

Podle směrnice se má jednat o dlouhé samonabíjecí zbraně, které mohou být zkráceny na méně než 600 mm bez ztráty funkčnosti pomocí skládací nebo teleskopické ramenní opěrky, v případě že tak lze učinit bez užití nástrojů.[131] Tato kategorie byla do zákona o zbraních bez dalšího převzata přímo ze zbraňové směrnice a je otázkou, co tím měl zákonodárce vlastně na mysli. Je totiž vnitřně rozporná.

Vycházíme-li z definice dlouhé zbraně, je to taková zbraň, jejíž celková délka přesahuje 600 mm. Z toho plyne, že pokud je zbraň po složení, zasunutí či odejmutí opěry stále delší než 600 mm, pak nepatří do kategorie A-I právě pro svoji délku. Na druhé straně, pokud je zbraň po složení, zasunutí či odejmutí opěry kratší než 600 mm a není tím ovlivněna její funkčnost, pak také nejde o zbraň kategorie A-I, protože nejde o dlouhou zbraň. Do zákona nám tak přibylo jedno nové

[131] Čl. 1 bod 19 zbraňové směrnice.

obsolentní ustanovení a eufemisticky by se dalo poznamenat, že úkol, tj. formální požadavek zbraňové směrnice, byl splněn.

4.1.4 Plynové nebo expanzní zbraně, nejde-li o dovolené výrobní provedení

Plynové a expanzní zbraně představují typ zbraní, původně zařazených v kategorii A, které byly přesunuty novelou zákona o zbraních do kategorie A-I. Definice je uvedena v příloze zákona o zbraních, část první, bod č. 3, resp. 5. Plynovou zbraní se rozumí zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie stlačeného vzduchu nebo jiného plynu. Expanzní zbraní je zbraň, jejíž konstrukce vylučuje použití kulového náboje nebo náboje s hromadnou střelou.

Mezi expanzní zbraně se řadí poplašné a signalizační zbraně, kterými je prostředek s nábojovou komorou, který nelze upravit tak, aby z něj mohl být vystřelen kulový náboj nebo náboj s hromadnou střelou, a také akustické zbraně a salutní zbraně, kterými je expanzní zbraň upravená z jiné palné zbraně ke střelbě pouze s využitím nábojek nebo cvičných nábojů a určená pro použití například při divadelních představeních, fotografování, při filmových a televizních záznamech, rekonstrukcích historických událostí, přehlídkách, sportovních akcích a výcviku.

Pro oprávněné držitele to proto znamená výrazné uvolnění povinností, které se jinak pojí s držením zbraně kategorie A. Jak uvádí Smetánka, u zbraní kategorie A-I (na rozdíl od kategorie A) *„policie již nemá oprávnění jejich držitelům vstupovat do obydlí za účelem kontroly, ruší se zákaz jejich svěřování, dočasné výjimky se mění na trvalé atd.“*[132] Ostatně opačný stav by byl stejně nereálný, neboť s ohledem na uvažované počty[133] udělených výjimek na zbraň kategorie A-I by muselo docházet k tolika kontrolám, že by policejní orgán prakticky nedělal nic jiného, než jen kontroloval jejich zabezpečení.

[132] Smetánka, J. Novela zákona o zbraních: Grandfathering (aneb přechodná ustanovení). [online]. *gunlex.cz*. 27. 11. 2020. [cit. 10. 1. 2021].

[133] Ucelená statistika prozatím není dostupná, ale patrně se bude jednat o počty v řádu desítek tisíc vydaných rozhodnutí.

4.1.5 Střelivo se střelou šokovou a střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku

Toto střelivo disponuje střelami charakteristické konstrukce, s různě negativně tvarovanou špičkou, zářezy v plášti, či jejich kombinaci. Komentářová literatura uvádí, že *„střela určená ke zvýšení ranivého účinku je každá střela vyrobená nebo upravená tak, aby v působení na živý organismus způsobovala těžší následek než střela běžné konstrukce.“*[134] Dosavadní zákonná úprava přistupovala k úpravě střeliva se šokovou střelou nebo střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku ultimativně na obou koncích pomyslné stupnice.

Stav úpravy zákona o zbraních ve znění účinném do 29. 1. 2021 odrážel text směrnice Rady ze dne 18. 6. 1991 o kontrole nabývání a držení zbraní (91/477/EHS) ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/51/ES ze dne 21. 5. 2008. Česká úprava byla přísnější v tom směru, že za zakázané považovala všechny takovéto náboje, byly-li určeny pro krátké kulové zbraně bez ohledu na to, zda byly určeny pro sportovní účely nebo jiný účel [lovecké účely nepřipadaly v úvahu, neboť lov s krátkou palnou zbraní není podle § 45 odst. 1 písm. i) zákona o myslivosti připuštěn]. Na druhé straně zákon o zbraních nezahrnoval střelivo s náboji se střelou šokovou, resp. střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku mezi zakázané, pokud byly určeny pro dlouhé kulové zbraně. Zde tedy byl ponechán prostor k uvážení střelce, zda užije toto střelivo bez dalších formalizovaných úkonů.

Do nabytí účinnosti předmětné novely zákona o zbraních bylo možné ke krátkým zbraním, které jsou typickými zástupci zbraní určených k ochraně života, zdraví nebo majetku, nabývat a užívat pouze celoplášťové střelivo (tzv. FMJ z anglického *Full Metal Jacket*). Obecně lze konstatovat, že to byl velmi prekérní stav, vzhledem k vlastnostem FMJ střel, které jsou k nutné obraně před útočníkem (potažmo k užití v krajní nouzi) v podstatě velmi málo vhodné. Střela typu FMJ disponuje relativně vysokou průrazností, tombakové[135] potažení jádra střely napomáhá k zachování celistvosti střely bez deformací, a tudíž k rychlému průstřelu cíle a malému průměru střelného kanálu a současně vysoké míry odrazivosti. Zvláště v prostředí městského typu proto panuje vysoké riziko zranění nezúčastněných osob,

[134] Teryngel, J., Kreml, A. *Zákon o zbraních. Komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. [ASPI].

[135] Mosaz, tj. slitina mědi a zinku.

neboť celoplášťové střela má tu vlastnost, že rychle proletí zasaženým cílem, nezastaví se, přičemž v dráze střely (tj. na balistické křivce) se mohou nacházet další osoby. FMJ střela se také může snadno dále odrážet od tvrdých povrchů, a tudíž páchat další škody na zdraví či majetku. Sami policisté z tohoto důvodu upustili od používání FMJ střeliva již v roce 2014.[136] Neutěšený stav v této oblasti dokládaly četné diskuse[137] mezi střelci, a to na téma, jaké je vlastně nejhodnější legální obranné střelivo. To bylo nyní napraveno přeřazením předmětného střeliva do kategorie A-I.

Jak tedy vypadá střelivo se střelou šokovou a střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku? Heinz uvádí, že je to střela, která má v sobě předtvarované deformační zóny. *„Tyto zóny způsobí po vniknutí střely do organismu její rozšíření až na 2 násobný průměr, bez rozpadu střely na části. Znamená to tedy, že zůstane v těle útočníka a předá mu veškerou energii (stop efekt). Navíc má tato munice* [střelivo, pozn. autora] *výhodu, že se neodráží od pevných překážek. Ovšem po vniknutí do pevného předmětu vystřihne otvor o určitém průměru a zachovává si i svoji průbojnost. Při testech zanechala řízená střela Winchester Gold Dot ráže 9 mm Luger v pneumatice kruhový otvor o průměru 4 mm, kterým unikal rychle vzduch, oproti celoplášťové kulce* [střele, pozn. autora]*, která udělala jen malý otvor s cípovitými okraji, jenž se zacelil vnitřním tlakem vzduchu v pneumatice.“*[138]

Kromě střel s předtvarovanými deformačními zónami se do této skupiny řadí i pistolové či revolverové celoplášťové střelivo s dutinkou (tzv. JHP z anglického *Jacked Hollow Point*). Smysl střely zůstává stejný, tudíž snížení její průbojnosti při zasažení cíle. Když střela s dutinkou zasáhne měkký cíl, tlak vytvořený v této dutince nutí materiál uvnitř střely (zpravidla relativně měkké olovo) k expanzi směrem ven kolem vnitřního okraje, čímž zvětšuje svůj axiální průměr. Zvětšení čelního povrchu takto rozšířené střely znamená větší předání energie střely cíli a větší odpor při průletu materiálem znamená omezení průraznosti

[136] Policie začala používat nové střely, nemají ohrozit lidi v okolí. *irozhlas.cz*. [online]. 14. 8. 2014. [cit. 14. 3. 2021].

[137] Srov. např. Anketa: Jaké náboje 9 mm Luger nosíte? *zbranekvalitne.cz*. [online]. 31. 3. 2017. [cit. 14. 2. 2021]; Obranné náboje s minimálním kolaterálem (legální). *zbranekvalitne.cz*. [online]. 29. 7. 2015. [cit. 14. 2. 2021].

[138] Heinz, L. Řízená deformace? Více účinku, méně rizika!. *policista.cz*. [online]. 19. 4. 2008. [cit. 15. 3. 2021].

střely. Po zásahu cíle tak střela již zpravidla nemá energii na to, aby pokračovala v udané trajektorii dále, a představuje tak razantně nižší riziko pro zdraví, život či majetek nezúčastněných osob.

Toto střelivo má tedy výrazně lepší vlastnosti v případě užití jako obranného střeliva. Podle mého názoru by účelem obranné střely nemělo být „prošpikovat" útočníka skrz na skrz, nýbrž pouze jej zastavit, resp. zastavit od něj hrozící nebo trvající útok, aniž by byly ohroženy další osoby či majetek okolo. Obranné střelivo je vhodné používat pro kontrolovanou penetraci všude tam, kde by nadměrná razance v tomto ohledu mohla způsobit vedlejší nezamýšlené škody, tj. typicky v městských aglomeracích a zejména citlivých prostorech. Tento pojem je mimochodem jako *terminus technicus* jedním z výrazných rysů novelizované zbraňové právní úpravy, k němu blíže viz následující podkapitola 4.2.

Nutno podotknout, že z mnoha různých možností pojmenování těchto střel byl zákonodárcem zvolen ten nejnevhodnější. Při pouhém gramatickém výkladu evokuje „šok" či „zvýšený ranivý účinek" negativní konotace, což v současné hyperkorektní době působí poněkud nepatřičně. Přitom má toto střelivo řadu pozitivních vlastností, podle kterých by bylo možné jej nazvat (střela s řízenou deformací, se sníženým průbojným účinkem, se sníženou odrazivostí, se zvýšeným zastavovacím účinkem, obranné střelivo apod.). Je to pouze otázka diskuse a toho, jaký název se vloží do zákona. Autor práce proto předkládá tento závěr také jako návrh *de lege ferenda*.

4.2 Výjimka na zbraň kategorie A-I

V předchozí podkapitole se hovořilo o žádosti o výjimku na zbraň kategorie A-I (tj. zbraně i střelivo) a její udělování, avšak nebylo zmíněno, co taková žádost obnáší a jakým mechanismem je rozhodnutí o výjimce udělováno. Proto bude zde tato podmínka k nabývání zbraní kategorie A-I rozebrána podrobněji. Podle § 11a zákona o zbraních policie udělí výjimku pro nabytí vlastnictví, držení a nošení zbraně kategorie A-I, pokud to neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti a současně pokud žadatel uvede některý z řádných důvodů nabytí zbraně. Prokázání konkrétní potřeby dané zbraně pro takové účely se nevyžaduje (na rozdíl od kategorie A) a ze zákona tak zde není místo pro eventuální správní uvážení.

Podstatou správního uvážení je možnost orgánu veřejné správy po zvážení všech možných okolností zvolit jedno, typicky to nejlepší z možných řešení, které mu konkrétní právní norma nabízí. Skulová uvádí, že správní uvážení, resp. volné uvážení správního orgánu, lze obecně charakterizovat tak, že *„jde o zákonem založenou volnost tohoto orgánu zvolit při řešení konkrétního případu jedno z více právně možných rozhodnutí, přičemž volná úvaha může být založena pouze zákonem, resp. z něho vyvozenou právní normou."*[139] Právě otázka, které je to jedno (nejlepší) z možných řešení, mnohdy závisí na úhlu pohledu a co je nejlepší pro jednoho, nemusí být nejlepší pro druhého. Nelze se bez dalšího spokojit s tím, že závěry správního orgánu jsou vždy správné. Dosavadní zkušenost, co se týče vydání výjimek k držení zbraní kategorie A, přitom říká, že čím větší je poskytnut prostor správnímu orgánu pro jeho správní uvážení, tím zpravidla hůře. Gawron situaci zhodnotil a dospěl k závěru, že *„současná praxe rozhodování o vydání výjimek k držení zbraní kategorie „A" je zcela zjevně v rozporu se základními atributy právního státu, a to zejména pro porušení principu předvídatelnosti práva, ochrany legitimních očekávání, zákazu libovůle a zákazu diskriminace."*[140] Proto vázanost rozhodování správního orgánu v této věci považuji za základní a významně pozitivní rys rozhodování o výjimce na zbraň kategorie A-I. Splní-li držitel zbrojního průkazu zákonem taxativně vymezené podmínky, nemá správní orgán jinou možnost než vydat požadované rozhodnutí.

Předpokladem pro udělení výjimky pro nabytí vlastnictví, držení a nošení zbraně kategorie A-I spočívají v kumulativním splnění souladu s veřejným pořádkem a bezpečností, a uvedení některého z řádných taxativně vymezených důvodů. Ministerstvo vnitra definuje veřejný pořádek jako *„souhrn společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných. Jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy a jejich zachování je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti."*[141] V případě neurčitých pojmů jako je tento je jejich obsah vždy otázkou výkladu, jisté ovšem je, že veřejný pořádek a bezpečnost má dle zákona

---

[139] Skulová, S. *Správní uvážení - základní charakteristika a souvislosti pojmu.* Brno: Masarykova univerzita, 2003, s. 105.

[140] Gawron, T. Neurčité právní pojmy a správní uvážení v návrhu novely implementující směrnici o zbraních. [online]. *epravo.cz*. 14. 11. 2018. [cit. 10. 1. 2021].

[141] Veřejný pořádek. [online]. *mvcr.cz*. [cit. 12. 2. 2021].

o zbraních pevně stanovené mantinely spočívající v ověření bezúhonnosti žadatele podle § 22 a jeho spolehlivosti podle § 23, tj. naprosto ty totožné předpoklady, které zákon o zbraních stanoví pro vydání zbrojního průkazu. Jestliže tedy fyzická osoba neměla problém se získáním zbrojního průkazu, nebude mít ani problém v případě posuzování rozporu veřejného pořádku a bezpečnosti pro získání výjimky na zbraň kategorie A-I. Významnější je proto otázka řádného důvodu, jež žadatel uplatní pro získání zbraně kategorie A-I.

1. **Sběratelská nebo muzejní činnost** – podle zákona o zbraních se jí rozumí *„činnost spočívající ve shromažďování a konzervaci palných zbraní, jejich hlavních částí nebo střeliva pro historické, kulturní, vědecké, technické, vzdělávací nebo památkové účely.“*[142] Muzejní činnost je obdobná činnost v rámci provozování muzea nebo obdobného zařízení. Výjimku pro sběratelské a muzejní účely policie vydá žadateli, který je držitelem zbrojního průkazu skupiny A (ke sběratelským účelům) nebo zbrojní licence skupiny I (provozování muzejnictví nebo sbírkové činnosti) nebo J (zabezpečování úkolů podle zvláštního právního předpisu, např. podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů). Těmto osobám policie udělí výjimku vždy pouze za účelem sběratelské nebo muzejní činnosti, jiný důvod není přípustný.

2. **Ochrana života, zdraví nebo majetku v citlivých prostorách**. Pro tento účel policie vydá výjimku držiteli zbrojního průkazu skupiny B (sportovní účely) nebo E, či držiteli zbrojní licence skupiny F (výuka nebo výcvik ve střelbě), G (zajišťování ostrahy majetku a osob), H (uskutečňování sportovní, kulturní nebo zájmové činnosti) nebo J. Tento důvod bude opět v budoucnu patrně nejvyužívanějším důvodem žádosti běžných střelců o výjimku zbraně kategorie A-I. Jedná se o obdobný důvod jako v případě žádostí o povolení k nabytí zbraně kategorie B podle § 12 odst. 5 písm. f) zákona o zbraních, avšak s rozdílem tzv. citlivých prostor.

Podle § 11a odst. 1 písm. b) bod 1. za středníkem se citlivými prostorami rozumí *„prostory, jejichž nedotknutelnost je zaručena jiným právním předpisem, nebo místa, kde se zpravidla nacházejí snadno zranitelné cíle“*. Toto ustanovení tak zapracovává jednotlivé specifické výjimky obsažené v čl. 6 zbraňové směrnice. Z definice zákona není na první pohled zřejmé, co se rozumí citlivými prostorami, a proto si tento neurčitý právní pojem zaslouží bližší komentář. Důvodová zpráva

[142] § 9 odst. 5 zákona o zbraních.

uvádí, že v případě tohoto pojmu *„lze uvažovat o relativně širokém spektru případů, které zahrnují jak prostory z bezpečnostního hlediska citlivé trvale a z podstaty (např. určité průmyslové či těžební provozy, specifické náboženské či vzdělávací prostory apod.), ale i prostory citlivé toliko v konkrétním čase, přičemž v této souvislosti půjde nejčastěji o případy tzv. měkkých cílů.“*[143]

V běžném životě tedy lze za citlivé prostory považovat např. nákupní centra, restaurační zařízení, sportovní utkání a jiná místa, kde se koncentruje větší množství osob. Poděkování na tomto místě patří Tomáši Gawronovi, díky jehož úsilí se po novele zákona o zbraních uplatňuje vyvratitelná právní domněnka, podle níž se má za to, že citlivé prostory, jejichž nedotknutelnost je zaručena jiným právním předpisem, směřuje právě také na obydlí, které je chráněno ústavním pořádkem prostřednictvím čl. 12 Listiny základních práv a svobod.[144] Z tohoto titulu může žadatel žádat o výjimku z důvodu ochrany vlastního obydlí, a pokud policie u žadatele neshledá rozpor s veřejným pořádkem (tj. bezúhonnost podle § 22 a spolehlivost podle § 23 zákona o zbraních), bude výjimka pro zbraň kategorie A-I vždy udělena bez dalšího. Citlivé prostory tak vůbec poprvé zanesly do zbraňové legislativy problematiku ochrany měkkých cílů, a to jak ve formální, tak i praktické rovině, což lze hodnotit velmi pozitivně.

Kromě citlivých prostor je dalším možným důvodem žádosti o výjimku pro zbraň kategorie A-I *„výcvik k zajišťování nebo podílení se na zajišťování zabezpečení nebo ochrana kritické infrastruktury, objektů mimořádné důležitosti, objektů důležitých pro obranu státu, majetku mimořádné hodnoty nebo mimořádně nebezpečných nebo cenných zásilek“*. Již ze znění tohoto důvodu lze odtušit, že byl přímo převzat ze zbraňové směrnice a směřuje k ochraně důležité infrastruktury typu elektráren, vodních děl, významných prvků podniků, muničních skladů apod. Podstatným rysem předmětného důvodu je fakt, že jde primárně o výcvik k těmto úkolům, alternativně podílení se na jejich samotném provádění. Proto i zde postačí setrvat v rovině tvrzení, neboť byť k podílení se na zajišťování zabezpečení nebo ochraně kritické infrastruktury je obvykle potřeba nějaké pověření, k pouhému výcviku

[143] Důvodová zpráva k zákonu č. 13/2021 Sb., kterým se mění zákon o zbraních, tamtéž.

[144] Podle čl. 12 odst. 1 LZPS platí, že obydlí je nedotknutelné. Není dovoleno do něj vstoupit bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí.

nikoli. Proto ani zde nebude policie vyžadovat doložit důvodnost tvrzeného důvodu.

3. **Vzdělávací, kulturní, výzkumné a historické účely**. Dalo by se předpokládat, že tento důvod je příbuzným ke sběratelské nebo muzejní činnosti, avšak liší se tím, že jeho smyslem je použití zbraně za jiným účelem než pouhé uchování zbraní či statická prezentace. Typicky jde o užití např. při rekonstrukcích historických událostí či bitev, přehlídky historické techniky atp. Výjimku pro tyto účely policie vydá žadateli, který je držitelem zbrojního průkazu (lhostejno jaké skupiny) nebo držitelem zbrojní licence skupiny F, H, I nebo J.

4. Výjimka také může být udělena z **důvodu uvedeného v kategorii B podle § 12 odst. 5 zákona o zbraních**. Jedná se o speciální ustanovení, které se vztahuje pouze na zbraně, na které byl vydán průkaz zbraně před 13. červnem 2017 (tj. byly před tímto datem zaregistrovány). Jedná se o zbraně, které byly registrovány před nabytím účinnosti zbraňové směrnice, tedy v zásadě nejhistoričtější zbraň z pohledu předmětu evropské právní regulace. U těchto zbraní lze vydat výjimku také z důvodů uvedených u kategorie B tj. *„a) provozování muzejnictví nebo sběratelské činnosti, b) uskutečňování sportovní, lovecké, kulturní nebo jiné zájmové činnosti nebo příprava na povolání, c) provozování koncesovaných živností v oboru zbraní a střeliva, d) zajišťování ostrahy majetku a osob, e) zabezpečování úkolů podle zvláštního právního předpisu, nebo f) ochrana života, zdraví nebo majetku.“* Není přitom rozhodné, na koho byla taková zbraň před uvedeným datem zaregistrována, důležité je, že byla zaregistrována.

5. Poslední důvod se týká **sportovní střelby**. Týká se to sportovních střelců disponujících zbrojním průkazem skupiny B, C (lovecké účely) nebo E. Pro udělení výjimky zde již bude žadatele o výjimku tížit břemeno důkazní, neboť bude muset předložit potvrzení vydané držitelem zbrojní licence zabývající se sportovní střelbou (tj. zbrojní licence skupiny H), z které bude vyplývat, že *„a) tento držitel během posledních 12 měsíců aktivně trénoval nebo se účastnil soutěží ve střelbě a b) zbraň splňuje specifikace požadované pro příslušnou sportovní střeleckou disciplínu.“*[145] Jsou to tedy poměrně formalizované podmínky, které je třeba splnit (v porovnání s ostatními důvody).

Zde je vhodné zdůraznit, že zákon o zbraních ovládá zásada, podle níž oprávnění ke zbrani se váže na skupinu(y) zbrojního průkazu

[145] § 11a odst. 3 zákona o zbraních.

držitele, nikoli na zbraň samotnou. Držitel je proto oprávněn použít kteroukoli ze svých zbraní k jakémukoli účelu, ke kterému má oprávnění. Jak příkladně uvádí Karásek, *„zde je nutno podotknout, že to neznamená, že sportovní střelbu ze zbraní kat. A-I může provozovat pouze držitel této sportovní výjimky. Řádný důvod se vztahuje pouze na nabytí, držení a nošení zbraně, nikoli na její používání. Sportovní střelbu lze tedy provozovat i ze zbraní nabytých za účelem výcviku, sběratelství atd.“*[146] *De lege lata* však bude muset policejní orgán posuzovat důvody zde uvedené individuálněji a podrobněji než ostatní (hlavně tedy ve vztahu k doloženým listinám) a nepochybně se bude výkladová praxe časem precizovat a ustalovat na tom, jaké konkrétní dodané doklady budou způsobilé k prokázání tvrzených podmínek, a jaké už nikoli.

4.2.1 Postup k udělení výjimky na zbraň kategorie A-I

Žádost o výjimku se přirozeně podává na předepsaném tiskopisu[147] a její přijetí je zpoplatněno správním poplatkem ve výši 200 Kč podle položky 31, písm. g) přílohy zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Nutno zmínit, že tomuto poplatku (a také poplatku za žádost o vydání povolení k nabytí vlastnictví, držení nebo nošení zbraně kategorie B) se lze zcela vyhnout, a to prostřednictvím podání učiněných elektronicky se zaručenou identitou. Zákonodárce tak přistoupil k pozitivní motivaci žadatelů vystupovat ve styku se správním orgánem bezkontaktně elektronicky a lze se tedy domnívat, že tato forma motivace je vždy účinnější než cesta represivní.

Dlužno dodat, že není vždy nutné disponovat zaručenou identitou v případě elektronických podání. V případě, že má policejní orgán z předchozího osobního kontaktu s žadatelem uloženo jeho privátní telefonní číslo a e-mailovou adresu (policejní orgán si tyto údaje ukládá pro snadnější a rychlejší komunikaci s držitelem zbrojního průkazu zpravidla při prvotním fyzickém kontaktu), lze se domnívat, že je zbytečné trvat na požadavku zaručené identity. Je totiž zřejmé, kdo konkrétně žádá, a trvání na zaručené identitě v takovém případě by bylo možné považovat za přepjatý formalismus. K otázce přepjatého

[146] Karásek, D. Novela zákona o zbraních II: nová kategorie A-I a nadlimitní zásobníky. [online]. *gunlex.cz*. 3. 1. 2021. [cit. 12. 4. 2021].

[147] Vzory tiskopisů jsou stanoveny vyhláškou č. 221/2017 Sb., ve znění vyhlášky č. 28/2021 Sb., a nařízení vlády č. 24/2021 Sb., a jsou platné od 30. 1. 2021.

formalismu pak Ústavní soud ve své konstantní judikatuře mnohokrát zdůraznil, že orgánům veřejné moci (a stejně tak obecným soudům) netoleruje přepjatě formalistický postup v řízení za použití v podstatě sofistikovaného odůvodňování zjevné nespravedlnosti. Zdůraznil přitom, že obecný soud (jakož i správní orgán) není absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, vyžaduje-li to účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavě konformním právním řádu jako významovém celku, a že povinnost soudů nalézat právo neznamená pouze vyhledávat přímé a výslovné pokyny v zákonném textu, ale též povinnost zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem i tam, kde jde o výklad obecných norem a ústavních zásad.[148] Při použití a výkladu právních předpisů tak nelze pomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého předpisu, neboť v každém z nich je třeba nalézat i právní principy uznávané demokratickými právními státy[149], k čemuž se Ústavní soud přihlásil např. v relativně recentním nálezu ze dne 8. 1. 2019, sp. zn. III. ÚS 1336/18.

Tento závěr potvrdila praxe policejních orgánů v době nouzového stavu vyhlášeného vládou podle čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů, z důvodu pandemie onemocnění Covid-19. Vyhlášení nouzového stavu, mimochodem, nemá povahu prováděcího právního předpisu vydávaného vládou, není považováno za „jiný právní předpis" ve smyslu čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy.[150] Ministerstvo vnitra vydalo instrukci,[151] podle níž po dobu platnosti příslušného mimořádného opatření za vyhlášeného nouzového stavu se u podávané žádosti e-mailem, který žadatel příslušnému útvaru policie poskytl, nevyžadovalo podepsání uznávaným elektronickým podpisem. Důsledkem toho nebylo třeba přistupovat k doplnění podání standardní cestou podle § 37 odst. 4 správního řádu,[152] nepochybně za účelem minimalizace osobního kontaktu úředních osob s veřejností. Proti tomu

[148] Nález ÚS ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, nebo nález ÚS ze dne 3. 2. 1999 sp. zn. Pl. ÚS 19/98.

[149] Nález ze dne 13. 6. 2006, sp. zn. I. ÚS 50/03.

[150] Kopecký, M. *Správní právo. Obecná část.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 29.

[151] Provádění správních činností na úseku zbraní, střeliva a munice v době vyhlášeného nouzového stavu od 23. ledna 2021, ze dne 26. 1. 2021.

[152] Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

není možné cokoli namítat. Nic to však neměnilo na výši správního poplatku a finální stav byl takový, že se stejnými žadateli bylo zacházeno poplatkově rozdílně. Přestože se meritorně žádosti podané e-mailem bez a se zaručenou identitou nijak nelišily, a policejní orgán je ani nijak rozdílně nevyřizoval, postupoval striktně dle gramatického výkladu zákona. Podání žadatelů učiněná bez připojeného elektronického podpisu tak zatěžoval úhradou správního poplatku, na rozdíl od žádostí s připojeným elektronickým podpisem.

Lze se domnívat, že úmyslem zákonodárce bylo motivovat žadatele k elektronickému kontaktu se státní správou, nikoli o dvojí přístup ke stejným žadatelům, resp. stejným žádostem. Ústavní soud pravidelně konstatuje, že aplikace práva vycházející pouze z jeho jazykového výkladu je neudržitelným způsobem používání práva, neboť představuje jen prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. K ověření správnosti či nesprávnosti výkladu přitom slouží ostatní interpretační postupy.[153]

V každém případě by měl policejní orgán při interpretaci právních norem rozeznávat a uplatňovat různé výkladové metody, kromě základní metody gramatického výkladu také výklad logický, systematický a zejména teleologický. Účelem zaručené identity je požadavek na identifikaci osoby určité konkrétní osoby při styku s veřejnou správou a požadavek, aby nebyla zaměnitelná s osobou jinou. V případě, že už správní orgán na základě předchozího osobního kontaktu s občanem (jenž se dříve prokázal občanským průkazem) disponuje jeho privátní elektronickou adresou, je požadavek na jasnou a nezaměnitelnou identifikaci osoby, v případě došlého podání z této adresy, naplněn. Není proto důvod postupovat podle § 37 odst. 4 správního řádu a činit jiné a další rozdíly oproti elektronickým podáním učiněným s připojenou zaručenou identitou (např. elektronickým podpisem). V úvahu samozřejmě také připadá výslovná úprava právní úpravy *de lege ferenda* v nastíněném rozsahu tak, aby se do budoucna předešlo problémům při výkladu dotčených ustanovení.

[153] Nález ÚS ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97, nebo rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 26. 10. 2005, čj. 1 Afs 86/2004-54, č. 792/2006 Sb. NSS.

4.3 Zbraně kategorie C-I

Novelizace zákona o zbraních vytvořila novou kategorii **C-I** podle § 6a zákona o zbraních (**PO** dle Návrhu nového zákona), do níž byly přeřazeny zbraně z jiných stávajících kategorií. Přesunutí některých zbraní původně začleněných v kategorii D do „přísnější" kategorie C-I odpovídá požadavkům zbraňové směrnice na zostření držení a nakládání s určitými vybranými skupinami civilních zbraní (kategorie C6 ve smyslu přílohy I zbraňové směrnice). Dotýká se to nicméně pouze těch nově vyrobených, ověřovaných, resp. nově uvedených zbraní na trh.

Podle bodu 2 přechodných ustanovení zákona o zbraních platí, že *„na zbraň podle § 6a, která byla podle zákona č. 119/2002 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, považována za zbraň kategorie D a která byla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona platně ověřena podle zákona č. 156/2000 Sb., o ověřování zbraní a střeliva, podléhala-li taková zbraň v době svého uvedení na trh ověřování, se nadále pohlíží jako na zbraň kategorie D, pokud byla na trh uvedena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona."* To znamená, že každá jednotlivá zbraň, která byla před 29. 1. 2021 včetně legálně držena jako zbraň kategorie D, zůstává i nadále zbraní kategorie D. Není proto nutné je dodatečně registrovat nebo činit jakékoli jiné úkony. Na specifikum příbuznosti s kategorií D ostatně upozorňuje i důvodová zpráva, která uvádí, že *„její režim* [kategorie C-I, pozn. autora] *vždy sleduje režim zbraní kategorie D a současně v relevantních případech (tj. obecně mimo ustanovení vztahující se k registraci takové zbraně) následuje příslušnou právní úpravu ve vztahu ke zbraním kategorie C (ve smyslu zákona o zbraních)."*

Minimální společenskou nebezpečností a mizivou možností zneužití těchto zbraní argumentuje důvodová zpráva také ve vztahu k fyzické přepravě zbraní kategorie C-I, u nichž je výslovně vyloučen požadavek na povolení (popř. ohlašování) přepravy zbraní této nové kategorie. Nyní tedy konkrétně, jakých zbraní se kategorie C-I týká. Kategorie C-I zahrnuje celkem 8 typů zbraní.

1. **Znehodnocené zbraně**. Podle § 6a písm. a) zákona o zbraních jsou to zbraně zařazené do kategorie A, A-I, B nebo C, které byly znehodnoceny v souladu s přímo použitelným předpisem Evropské unie. Důvodová zpráva výstižně uvádí, že se jedná v podstatě o nefunkční svařence kovů. Nutno podotknout, že nefunkční z pohledu

hmotněprávního smyslu a účelu právní úpravy o zbraních, neboť dle způsobu znehodnocení stále mohou mít některé pohyblivé části, vyjmutelný zásobník, stisknutelnou spoušť apod. Přímo použitelným předpisem Evropské unie se rozumí prováděcí nařízení Komise 2015/2403 ze dne 15. 12. 2015, ve znění prováděcího nařízení Komise 2018/337 ze dne 5. 3. 2018, kterým se stanoví společné pokyny o normách a technikách znehodnocování palných zbraní k zajištění toho, aby znehodnocené palné zbraně byly nevratně neschopné střelby.

To, zda se na zbraň vztahuje toto nařízení, je podstatné pro určení, do které kategorie zbraň náleží. Buď se bude jednat o zbraň kategorie C nebo kategorie D. Rozlišovacím kritériem je okamžik znehodnocení zbraně. Do kategorie C-I spadají pouze zbraně znehodnocené po účinnosti předmětné novely zákona o zbraních, tedy od 30. 1. 2021. Zbraně znehodnocené do 29. 1. 2021 jsou nadále zbraněmi kategorie D a setrvají zde i v případě následných prodejů či dalších převodů těchto zbraní. Rozhodným kritériem, který nevzbuzuje případné pochybnosti, je datum znehodnocení uvedené v dokladu o znehodnocení zbraně, vydaný Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva. V případě absence dokladu (např. z důvodu jeho ztráty) mohou posloužit také další skutečnosti, které mohou osvědčit rok znehodnocení, např. vyražení roku přímo na zbrani vedle znehodnocovací značky.

2. **Expanzní zbraně**. Ustanovení § 6a písm. b) zákona o zbraních směřuje na výseč expanzních zbraní, které splňují požadavky na dovolené výrobní provedení stanovené prováděcím právním předpisem.[154] Jedná se v podstatě o laicky označované ‘plynové‘ zbraně či ‘plynovky‘, neboť tyto zbraně nemohou vystřelovat projektil. Jsou zkonstruovány k vystřelování pouze plynů, a to ať už v podobě látky s dráždivým účinkem, nebo prosté plyny vzniklé ze zahoření složе v nábojce, tj. poplašné zbraně na slepé náboje. Výsledkem střelby je pouze akustický efekt (třesk), dým ze spálené výmetné složе, případně dráždivé látky a vzduchem létající prázdné nábojky. Vyhláška o dovoleném výrobním provedení[155] stanovuje v § 2 až § 5 soubor technických požadavků na výrobní provedení těchto zbraní,

[154] Nařízení vlády č. 203/2021 Sb., s odkazem na znění vyhlášky č. 162/2021 Sb., o dovoleném výrobním provedení.

[155] Vyhláška č. 162/2021 Sb., o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně a expanzní zbraně a o technických požadavcích na plynové nábojky pro expanzní zbraně, ve znění pozdějších předpisů.

včetně požadavků na střelivo, tj. plynové nábojky. Je přitom kladen důraz na to, aby při výstřelu z expanzní zbraně nevyšly žádné projektily, a to ani v podobě úlomků apod. Směřují zejména k zamezení snadné úpravy těchto zbraní tak, aby z nich nebylo možné pálit projektily. Pokud expanzní zbraň tyto požadavky nesplňuje, považuje se za zbraň kategorie A-I.

3. **Jednoranové nebo dvouranové zbraně**. Podle § 6a písm. c) zákona o zbraních se jedná o tyto zbraně určené pro dělené střelivo. Obecně jsou známé spíše jako moderní předovky či přesněji perkusní zbraně. Perkusní zámek je mechanická záležitost, která úderem na křesavou látku vně zbraně zažehne výmetnou náplň uvnitř zbraně. Přezdívka „předovky" odkazuje na způsob jejich nabíjení, neboť se nabíjejí zepředu, a to postupně zvlášť střelných prachem a následně samotnou střelou. Z pohledu moderní doby je zřejmé, že se jedná o technicky překonanou koncepci nabíjení a střelby, což predeterminuje užití u replik historických zbraní. To však neznamená, že by se snad mělo jednat o obsolentní skupinu zbraní zákona o zbraních, neboť perkusní zbraně se těší velké oblibě i dnes, třeba u obdivovatelů, sběratelů či historických nadšenců. Původní perkusní mechanismus je použitelný u rozličných typů zbraní, ať už se jedná o dlouhé pušky, krátké pistole nebo třeba brokovnice.

Překonaná technická koncepce také neznamená, že by tyto zbraně byly neškodné, jako je to třeba u zbraní znehodnocených. Naopak v případě správné laborace střely mohou mít předovky ničivý účinek zcela srovnatelný se zbraněmi kategorie B. To si uvědomoval i zákonodárce a z důvodu bezpečnosti a veřejného pořádku vymezil výjimku v rámci kategorie C-I, spočívající v možnosti střelby předovkami pouze na střelnici nebo tam, kde to dovoluje zvláštní právní předpis (tj. v úvahu přicházejí také instituty nutné obrany či krajní nouze).

4. Další skupinou jsou **zbraně určené pro náboje typu Flobert**. Přesněji ji vymezuje § 6a písm. d) zákona o zbraních, podle nějž se jedná také o náboje ráže 4 mm M20 nebo úsťovou kinetickou energií střely srovnatelné střelivo určené pro výcvik ve střelbě. Dosavadní limit úsťové energie 7,5 J u flobertových zbraní byl zrušen, z čehož vyplývá, že nyní mohou být podstatně výkonnější. To otevírá cestu novému (či spíše staro-novému[156]) využití flobertek, neboť jak si všímá Karásek, nyní

[156] Horký, K. Myslivecké střelectví. Českomoravská myslivecká jednota. Dostupné z: *odkaz*. PPT prezentace.

mohou *„posloužit nejen jako plnocenné sportovní zbraně, ale také jako regulérní lovecké zbraně na drobnější zvěř, což byla ostatně v minulosti tradiční role flobertek.“*[157] Dle mého názoru formální omezení úsťové energie 7,5 J nedával příliš smysl, neboť porovnáme-li to se vzduchovkami ráže do 6,35 cm (tj. zbraň kategorie D využívající stlačeného vzduchu a střílející olověné diabolky), činila a stále činí povolená energie střely na ústí hlavně této vzduchovky až 16 J, tedy násobně více než u zbraně pro náboje typu Flobert, a přitom spadající do volnějšího režimu. Nyní je do legislativy navrácena pomyslná hierarchizace, což nelze než kvitovat.

5. Pátou skupinou zbraní kategorie C-I jsou podle § 6a písm. e) zákona o zbraních **plynové zbraně s ráží vyšší než 6,35 mm** za předpokladu, že nejde-li o paintballové zbraně (ty zůstávají zařazeny v kategorii D). Doposud se jednalo o kategorii C nebo D, což předurčovala výše úsťové energie střely. U těchto plynových zbraní měl být zrušen limit úsťové energie 16 J a nahrazen limitem ráže 6,35 mm, avšak jak uvádí Karásek, *„v legislativním procesu však došlo k opomenutí - nový limit byl do návrhu zapsán a původní nebyl vyškrtnut. Reálně naštěstí k žádnému omezení nedošlo, neboť téměř neexistují plynové zbraně, které by měly ráži vyšší než 6,35 mm a současně úsťovou energii nižší než 16 J. V Poslanecké sněmovně je v současnosti již podán návrh na změnu zákona o zbraních, který by toto nedopatření odstranil.“*[158] Legislativně tedy ke dni odevzdání této práce platí, že plynové zbraně, u nichž kinetická energie střely na ústí hlavně je vyšší než 16 J, s výjimkou paintballových zbraní, spadají do kategorie C, plynové zbraně s ráží o průměru vyšší než 6,35 mm, opět nejde-li o paintballové zbraně, spadají kategorie C-I. Odstranění této disproporce je uvažováno v rámci následující novely zákona o zbraních, což by byl jinak můj návrh *de lege ferenda*.

6. Novela zákona o zbraních zařadila do kategorie C-I také **zbraně pro soupeřský systém výcviku s úsťovou energií střely nejvýše 20 J** podle § 6a písm. f). Pod tím se skrývají zejména zbraně na střelivo typu FX Simunition, které obsahuje značkovací látku a je určeno k realistickému výcviku boje střelnými zbraněmi. Jedná se tedy o poměrně specifické a s ohledem na § 3 odst. 4 zákona o zbraních také o nově vyrobené zbraně výhradně za tímto účelem. Ze stanoviska Ministerstva vnitra vyplývá, že *„v praxi se lze ve velké části případů setkat*

[157] Karásek, D. Novela zákona o zbraních III: nová kategorie C-I a změny v kategorii D. [online]. *gunlex.cz*. 28. 1. 2021. [cit. 29. 1. 2021].

[158] Tamtéž.

se situací, kdy jako palná zbraň pro soupeřský systém výcviku je zhotovena pouze konverzní sada nikoli však celá zbraň. Obsah konverzní sady se liší dle konkrétní zbraně, pro kterou je určena. Konverzní sada je potom zbraní kategorie C-I, zatímco zbraň, na kterou je konverzní sada instalována je nadále zbraní příslušné kategorie A až C."[159] Možnou výhodou a motivací k obstarání této zbraně v případě specifických výcviků je to, že tuto střelbu lze provádět též mimo schválené střelnice (na rozdíl od zbraní kategorie A až C) za předpokladu, že na daném místě je zajištěno, že zde nemůže být ohrožen život, zdraví nebo majetek [§ 14a odst. 4 písm. e) bod 1. zákona o zbraních].

7. Dosud zákon o zbraních výslovně neřešil, a tudíž nově spadají do kategorie C-I **signální zbraně nejvýše ráže 16 mm** podle § 6a písm. g). U signálních zbraní je stěžejní poznamenat, že zákon o zbraních se vztahuje pouze na signalizační prostředky založené na principu palné zbraně. Signalizační prostředky schválené jako pyrotechnika (např. určité druhy dýmovnic nebo signální pochodně) nejsou podle tohoto zákona regulovány.

8. Poslední, avšak teoreticky velmi významnou skupinou, jsou **Tasery**, neboli elektrické zneschopňující prostředky založené na principu střelných zbraní podle § 6a písm. h). Do novely zákona o zbraních nebyly tyto prostředky legislativou nijak uchopeny a pokud se vyskytly, tak pouze jako střelné zbraně kategorie A, tj. ve velmi přísném režimu použitelné po udělení nenárokové výjimky (srov. podkapitolu 3.1 této práce). Tasery tak bylo možné používat spíše příslušníky Policie ČR na základě jiných zákonů (typicky zákona o policii). Nově jsou výslovně zařazeny do kategorie C-I a v zásadě lze hovořit o jejich deregulaci.

Spíše než o zbrani lze u taseru hovořit jako o moderním obranném prostředku primárně zkonstruovaném k aktivnímu působení na pachatele/útočníka. Šmehlíková nahlíží na taser jako na vzduchovou pistoli, která vystřelenými vodiči ochromí tělo protivníka napětím 50 000 V po dobu 30 sekund, na vzdálenost až 10 m a projde přes 5 cm vrstvu oblečení.[160] Vynález taseru pochází z USA a je připisován

[159] Stanovisko ze dne 15. 4. 2021, čj. MV-61144-1/OBP-2021, ke střelbě z palné zbraně pro soupeřský systém výcviku s úsťovou energií střely nejvýše 20 J. [online]. *mvcr.cz*. [cit. 16. 2. 2021].

[160] Šmehlíková, M. *Nové trendy v bezpečnostních technologiích*. 2017, diplomová práce, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta aplikované informatiky, s. 19.

americkému fyzikovi Jacku Coverovi[161] a jeho princip je založen na elektrických pulsech, které ochromí svalstvo zasaženého. Patera shrnul, že *„technologie taseru je navržena tak, že využívá elektrické pulzy o stejné frekvenci, jakou používá nervový systém lidského těla. Tyto pulzy následně ovlivňují motorickou a smyslovou nervovou soustavu.“*[162]

Anna Šabatová shledala, že na jednu stranu je možné na taser nahlížet jako na neletální prostředek, ale současně jeho použití s sebou nese mnoho negativ, ať už riziko zbytné bolesti, nebo jiné zdravotní komplikace u zasaženého.[163] Lze proto vítat to, že zákonodárce zareagoval na rozvoj moderních technologií, zařadil prostředky typu taser mezi regulované zbraně a rozšířil tak výběr legálních obranných prostředků. Je zcela pochopitelné, že např. ženy v mnoha situacích nechtějí s sebou nosit palné zbraně, a to z rozličných důvodů (kvůli dětem, hmotnosti zbraně v kabelce, příliš velké razanci případné obrany apod.). Jedná se tak o vhodnou alternativu k běžně užívaným pepřovým či slzotvorným sprejům.

Zařazení taserů do kategorie C-I je přitom zcela dostatečné a nelze očekávat výrazný rozmach užívání či nežádoucího zneužívání těchto prostředků, a to mimo jiné také s ohledem na jejich cenu. Ta se v současné době pochybuje okolo hranice, kde se v současnosti pohybují klasické krátké palné zbraně, přičemž po každém použití taseru je třeba vyměnit jeho hlavici, v hodnotě zhruba 1 000 Kč. Praktické aspekty taseru tudíž omezují jeho užití do výjimečné roviny, což je ostatně žádoucí stav a naplnění smyslu zákona o zbraních.

4.3.1 Podmínky nabývání vlastnictví zbraně kategorie C-I

Na rozdíl od „běžné“ kategorie C vyžaduje zákon o zbraních kromě zmírněných podmínek bezúhonnosti a zdravotní způsobilosti pouze věk 18 let, plnou svéprávnost a místo pobytu na území České republiky.

---

[161] Weber, B. Jack Cover, 88, Physicist Who Invented the Taser Stun Gun, Dies. [online]. *nytimes.com*. 16. 2. 2009. [cit. 16. 2. 2021].

[162] Patera, F. *Meze přiměřenosti a zdravotní rizika použití taseru jako donucovacího prostředku bezpečnostních sborů*. 2020, bakalářská práce, Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, s. 26.

[163] Šabatová, A. Zpráva o šetření z vlastní iniciativy ve věci úmrtí pacienta psychiatrického oddělení nemocnice v časové souvislosti s použitím donucovacího a omezovacího prostředku. [online]. *ochrance.cz*. 26. 5. 2017. [cit. 16. 2. 2021].

Zákon[164] nestanoví, že by to muselo být přímo místo trvalého pobytu, proto lze dovodit, že stačí pobyt i přechodný (což má význam např. pro cizince). Podstatné je, aby držitel zbraně kategorie C-I měl úřední adresu, na které je možné jej kontaktovat.

Kategorie C-I je samostatnou kategorií bez podobnosti s kategorií C, a lze ji zjednodušeně popsat tak, že zbraně zde zařazené lze nabývat bez zbrojního průkazu, avšak nabyvatel je povinen zbraň registrovat (standardně v Centrálním registru zbraní). Opuštění požadavku na držení zbrojního průkazu je odrazem toho, že požadavek odborné způsobilosti by byl v podstatě nadbytečný, v zásadě kvalitativně neadekvátní zbraním, které jsou zde zařazeny. Důvod tohoto stavu odkrývá důvodová zpráva č. 13/2021 Sb., která uvádí, že *„odborná způsobilost držitele zbrojního průkazu se soustřeďuje na znalosti právních a bezpečnostních požadavků souvisejících s nakládáním s funkčními moderními zbraněmi, nikoli s nefunkčními svařenci kovu (znehodnocenými zbraněmi). Požadavek na zbrojní průkaz v souvislosti se zbraněmi kategorie C-I by tak byl evidentně excesivní, resp. věcně mimoběžný, vezme-li se v úvahu reálná technická podstata zbraní kategorie C-I.“*[165]

Co se týče podmínky bezúhonnosti, pro účely této kategorie není nastavena tak přísně jako je nastavena pro žadatele o získání zbrojního průkazu. Přesto jsou osobám, které se dopustily některých závažných trestných činů, zbraně kategorie C-I *ex lege* zapovězeny. Taxativní výčet vymezuje § 22 odst. 1 písm. a) a b) zákona o zbraních, což znamená, že k trestným činům jiným než tam vymezeným se pro účely nabývání zbraní kategorie C-I nepřihlíží.

Jak ale má prodávající při prodeji této zbraně zjistit, zda zájemce splňuje zákonnou podmínku bezúhonnosti? Nabízí se předložení výpisu z rejstříku trestů zájemce o koupi, nicméně taková podmínka by mohla představovat mnoho možných problémů (od rizika pozměnění listiny, přes neaktuálnost údajů ke dni prodeje až po jiné praktické překážky týkající se Czech POINTu). Pozitivně tedy hodnotím to, že břemeno kontroly bezúhonnosti kupujícího neleží na prodejci, nýbrž na správním orgánu, tj. policii. Jak uvádí Karásek, *„bezúhonnost po ohlášení převodu zbraně kontroluje policie, která si může vyžádat výpis z rejstříku trestů a v případě nesplnění této podmínky je oprávněna předmětnou zbraň*

[164] § 14a odst. 1 písm. c) zákona o zbraních.

[165] Důvodová zpráva k zákonu č. 13/2021 Sb., kterým se mění zákon o zbraních. [online]. *mvcr.cz*. [cit. 18. 5. 2021].

zajistit postupem podle zákona o zbraních. Nejde ale o trestný čin ani přestupek, takže prodejci ani nabyvateli nehrozí stíhání – policie zbraň prostě jen zajistí a uloží, dokud ji majitel nepřevede na jinou osobu."[166] Jedná se tak o rozumně nastavený požadavek, který nadměrně nezatěžuje prodejce těchto zbraní.

Co se týče podmínky zdravotní způsobilosti, opět není nastavena tak přísně jako je nastavena pro žadatele o získání zbrojního průkazu. Ze znění § 14a odst. 2 písm. b) zákona o zbraních vyplývá, že zdravotní způsobilost pro nabytí zbraně kategorie C-I se presumuje a není tedy nutné *a priory* podstupovat lékařské prohlídky či dokládat lékařská potvrzení. Na druhou stranu, podle § 20a odst. 3 zákona o zbraních má policie nástroj, jak v případě pochybností zkontrolovat zdravotní stav kupujícího zbraně kategorie C-I. V případě existence důvodného podezření, že u držitele zbrojního průkazu došlo ke změně zdravotního stavu, která by mohla mít za následek ztrátu jeho zdravotní způsobilosti, může příslušný útvar policie vyzvat držitele zbrojního průkazu, aby se dostavil ke svému posuzujícímu lékaři a podrobil se lékařské prohlídce. Mimořádnou zdravotní prohlídku si policie vyžádá obdobným postupem, jaký se v takové situaci aplikuje u držitele zbrojního průkazu. Zákon obsahuje neurčitý právní pojem „existence důvodného podezření", ovšem výkladem lze dospět k závěru, že se jedná o takový stav, kdy i laická osoba (nelékař) má pochybnosti o dostatečné zdravotní způsobilosti osoby. V takovém, případě bude osoba odeslána k odborné prohlídce k posuzujícímu lékaři, jenž zdravotní způsobilost definitivním způsobem posoudí.

Otázka ovšem je, zda bude mít policejní orgán vůbec reálnou příležitost pojmout důvodné podezření ohledně zdravotního stavu nabývající osoby. Jak nabývající, tak převádějící osoba sice mají ohlašovací povinnost, tj. povinnost převod do 10 pracovních dnů ohlásit u příslušného útvaru policie. U zbraní kategorie C-I však zákon o zbraních nevyžaduje fyzické předložení zbraně při ohlášení. Ohlašovací povinnost proto lze provést nejen osobně, nýbrž také distančně prostřednictvím provozovatele poštovních služeb či elektronicky datovou schránkou, e-mailem s elektronickým podpisem, nebo jiným obdobným ověřeným prostředkem dálkové komunikace. Lze si představit také situaci, že v rámci konkurenčního boje prodejců mohou tito také nabídnout svým zákazníkům provedení ohlášení

[166] Karásek, D. Novela zákona o zbraních III: nová kategorie C-I a změny v kategorii D. [online]. *gunlex.cz*. 28. 1. 2021. [cit. 29. 1. 2021].

zakoupených zbraní za ně, jako třeba standardní či nadstandardní servis. Jak uvádí Karásek, *„je také možné, že podnikatel bude chtít zákazníkovi usnadnit život a nabídne mu, že ohlášení zbraně provede za něj. To je možné, protože u zbraní kat. C-I zákon nevyžaduje fyzické předložení zbraně policii.“*[167] V případě absence osobního kontaktu policie s ohlašovatelem tak správní orgán nebude mít reálnou příležitost k pojetí důvodného podezření ohledně ztráty zdravotní způsobilosti nabyvatele zbraně kategorie C-I, leda že by mu tato skutečnost byla známa z jeho obecné úřední činnosti.

Ačkoli se po nabyvatelích nežádá odborná způsobilost, jaká se vyžaduje u držitelů zbrojních průkazů, stále se však jedná o nabývání zbraně s určitou (byť nízkou) mírou nebezpečnosti. Je proto vhodné předpokládat určitou zvýšenou bdělost ke zbraňové právní úpravě či k povinnostem vůči správnímu orgánu, oproti zcela laické veřejnosti. Ohlašovací povinnost by proto měla být osobního charakteru, což by osvědčilo alespoň tu elementární skutečnost, že je nabyvatel schopen si vyhledat správný tiskopis, korektně jej vyplnit, doručit jej místně a věcně příslušnému policejnímu orgánu a dbát přitom zákonných lhůt. Pokud by tyto úkony nabyvatel zbraně kategorie C-I nezvládl, pak by zřejmě bylo možné uvažovat o přezkoumání jeho zdravotního stavu. *De lege ferenda* by proto bylo vhodné tento postup upravit.

4.4 Tlumiče hluku výstřelu

Se střelbou z palné zbraně se přirozeně pojí hluk, který střelbu doprovází. Již u standardně výkonných ráží je nutné, aby střelci chránili svůj sluch. U výkonnějšího střeliva může být vypálená rána i přes užití standardní ochrany sluchu vyloženě nepříjemná. Snížení hladiny hluku pod sluch ohrožující úroveň u větších ráží lze docílit fakticky jen kombinací tlumiče hluku a chráničů sluchu (např. u ráže .308 Winchester, tj. obdoba vojenského náboje ráže 7,62 × 51 mm NATO). Postupem času se proto začali vyvíjet prostředky, které by tento negativní efekt zmírnily. Hluk při výstřelu technicky pochází ze dvou hlavních zdrojů. První složkou je rána výstřelu, která vzniká u ústí hlavně nárazem rozpínajících se spalných plynů na okolní prostředí (a případně také teplotním rázem horkých plynů v kontaktu s chladnějším

[167] Karásek, D. Informační leták a plná moc ke kategorii C-I. [online]. *gunlex.cz*. 12. 2. 2021. [cit. 13. 2. 2021].

vzduchem). Druhou složkou je balistický třesk, jenž vzniká mimo zbraň a vytváří jej samotná střela při průletu vzduchem nadzvukovou rychlostí. Zatímco druhou složku lze poměrně snadno eliminovat použitím tzv. subsonického střeliva (typicky použitím střeliva se střelou o vyšší hmotnosti, která pak letí pomaleji), s ránou výstřelu to tak snadné není.

Mezi diskutovanými prostředky jsou již poměrně dlouhou dobu tlumiče hluku výstřelu. Jedná se o zařízení, která se upevňují na hlaveň zbraně (či jsou do zbraně zcela integrována) za účelem potlačení vedlejšího efektu spojeného s každým výstřelem z palné zbraně, totiž utlumení rány výstřelu. Jsou obvykle tvořeny kovovým válcem, ve kterém jsou přepážky oddělující jednotlivé komory. Funkcí různě koncipovaných přepážek je zpomalovat tok a současně snižovat teplotu vystupujících plynů – což je také hlavní důvod, proč se tlumič po několika málo výstřelech dokáže velmi výrazně rozehřát.

Z praktických zkušeností některých střelců vyplývá, že při opakované střelbě, kdy dojde k ohřevu tlumiče, může sálání z povrchu tlumiče vést dokonce až ke konvekci vzduchu (tetelení vzduchu) nad tlumičem. To pak koliduje se zaměřováním, ať již zaměřovacím dalekohledem, přes otevřená mířidla nebo pomocí elektronického zaměřovače na principu noktovize či termovize, což pak znesnadňuje, případně v některých případech až znemožňuje další střelbu.[168] Nelze tedy počítat s rizikem „bezhlavé" střelby, jak v minulosti tvrdili někteří anonymní internetoví odpůrci tlumičů.

Zajímavostí je, že byť je vzhled a funkce tlumiče i laické veřejnosti více či méně jasná, legální definice tlumiče hluku výstřelu v zákoně o zbraních absentuje a není vymezen ani v doprovodných předpisech (např. zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů). Jak výstižně poznamenal Matocha, *„jinými slovy, o tlumiči hluku výstřelu je zřejmé v zásadě pouze to, co vyplývá z obsahu jeho názvu a chápání jeho významu ve společnosti, tedy,* […], *zda plní svoji funkci a tlumí hluk."*[169] V případě pochybností bude zřejmě určující stanovisko Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva (ve smyslu § 3 odst. 3 zákona o zbraních).

Komentářová literatura k tlumičům hluku (zařazeným tehdy ještě v kategorii A, tj. podle úpravy do 29. 1. 2021) uvádí, že *„tlumičem hluku*

[168] Helebrant, M. Tlumiče potichu i nahlas. *Myslivost*. 2021, č. 2, s. 60.

[169] Matocha, J. Tlumí tlumič? - procesní aspekty při dokazování. [online]. *ASPI*. 18. 4. 2019, [cit. 18. 4. 2021].

[…] *dochází k utlumení balistického třesku, jenž je průvodním jevem každého výstřelu, a tím vzniká možnost skrytého použití zbraně pro okolí."*[170] Nutno říci, že za takovým tvrzením může být pouze neznalost věci, neboť utlumení rány výstřelu v žádném případě neznamená její eliminaci. Představa, že současné tlumiče jsou schopné zredukovat zvuk až na tiché hvízdnutí, je představa mylná, pramenící snad pouze z hollywoodských filmů. Ve skutečnosti dosahuje útlum hluku hodnot přibližně 10-30 dB, přičemž přesná hodnota závisí na typu zbraně a použitém střelivu. Střelba s tlumičem proto bude nepochybně příjemnější, ale stále poměrně hlučná záležitost. To potvrzuje také Kamler, jenž v časopise Myslivost uvádí, že *„z přibližných 170 dB tak zvuk u ústí hlavně klesne na zhruba 140 dB. Uši střelce dostanou vždy o něco menší dávku, protože zvuk je směrovaný od něj, s tlumičem nějakých 120 dB, bez něj asi 160 dB. V každém případě použití tlumiče u zbraně s nadzvukovou střelou vede pouze ke snížení hlučnosti střelby, která zůstává na úrovni 140 dB."*[171] Případný výstřel proto bude stále dobře slyšitelný a představa skrytého použití zbraně na veřejnosti je spíše úsměvná. Obdobně se vyjádřil také Hanák (soudní znalec v oboru zbraní) ve vztahu k protiprávnímu pytláctví, když uvedl, že *„vzhledem k tomu, že část hluku výstřelu spočívající v nadzvukovém třesku střely není utlumena, výstřel není zcela bezhlučný, proto odpůrci tlumičů mohou být bez obav. O zcela bezhlučnou a utajenou střelbu podporující pytláctví se nejedná."*[172]

S ohledem na výše uvedené lze usoudit, že obavy o bezhlučné páchání trestné činnosti jsou zcela liché, a to nehledě na fakt, že rozměrné válcovité zařízení našroubované na ústí hlavně není příliš praktickým a zejména diskrétním prostředkem. Ostatně na tomto místě je třeba také připomenout, že zbraň s nasazeným nebo jinak instalovaným tlumičem hluku výstřelu může nosit pouze držitel zbrojního průkazu skupiny B, C nebo D, a to pouze na střelnici nebo v místech, kde je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu (např. v honitbě dle zákona o myslivosti).

Naopak lze spatřovat mnohé výhody u používání tlumičů hluku výstřelu. V České republice jen výjimečně dochází k otevření nové venkovní střelnice a spíše však dochází k útlumu činnosti těch

[170] Teryngel, J., Kreml, A. *Zákon o zbraních. Komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. [ASPI].

[171] Kamler, J. Tlumič hluku výstřelu. *Myslivost*. 2017, č. 4, s. 50.

[172] Hanák, J. Tlumič hluku výstřelu. *myslivost.cz*. [online]. [cit. 1. 2. 2021].

stávajících. Za tímto stavem jsou buď přímo hlukové hygienické limity, nebo přinejmenším nelibost okolních obyvatel. Je téměř železným pravidlem, že není-li střelnice umístěna vyloženě mimo civilizaci, dříve nebo později začne hluk někomu v okolí vadit. Některé střelnice[173] proto vychází obcím vstříc a zakazují střelbu o nedělích, státem uznaných svátcích, či jiných významných dnech, čímž ve prospěch ostatních fakticky omezují svoji činnost na svůj úkor. V případě užití tlumičů hluku by nebylo nutné střelnici v těchto dnech zcela uzavírat, střelce v jejich koníčku omezovat, neboť v případě střelby výhradně s tlumiči by bylo možné nerušit okolní obyvatele případným nadměrným hlukem.

Další významnou složkou je myslivecká činnost, potažmo střelba na naháňkách, v oborách apod. Také zde střelba a doprovodný hluk může obtěžovat nezúčastněné osoby, přičemž navíc u lovecké střelby se střetávají 2 protichůdné požadavky. Ty spočívají na jedné straně v ochraně sluchu střelců, na druhé straně požadavek na snadnou a jasnou komunikaci mezi střelci z důvodu organizace lovu či zajištění bezpečnosti během něj. Mnohdy tak lovci obětují své zdraví a používají nedostatečnou ochranu sluchu. Každý vystřelený náboj poté představuje riziko jak pro střelce, tak pro jeho okolí.

Podle autora této práce lze použitím tlumičů hluku výstřelu na naháňkách eliminovat všechny shora uvedené problémy. K obdobnému závěru dospěl také Kamler, jenž uvádí, že *„po zvážení výhod a rizik se Myslivecká komise ČMMJ rozhodla podporovat legalizaci tlumičů i u nás a napomoci tak nápravě dnešní nedobré situace. Můžeme očekávat, že možná již během krátké doby budou tlumiče povoleny a je možné, že za pár let bude účast na naháňce bez tlumiče podobně zvláštní jako bychom dnes přišli bez reflexního prvku na oblečení."*[174] Myslivecké hony jsou krásnou tradiční aktivitou, na druhé straně je třeba konstatovat, že stále také poměrně nebezpečnou, pokud nejsou aplikovány všechny bezpečnostní standardy. Poměrně pravidelně se setkáváme se zprávami o tom, že policie vyšetřuje vzájemné neúmyslné postřelení myslivců[175] či jiné nehody. Proto každé opatření či zařízení,

[173] Např. střelnice Lysice pro krátké a dlouhé zbraně.

[174] Kamler, J. tamtéž.

[175] Případ z poslední doby např. hon 5. 12. 2020 u Dalešic na Třebíčsku; srov. Singr, M. Myslivec při honu u Dalešic postřelil jiného myslivce. Mířil na zajíce. [online]. *denik.cz*. 6. 12. 2020. [cit. 13. 2. 2021].

které je s to zvýšit bezpečnost leče, či ochránit zdraví lovců, lze považovat za vítané.

Zahraniční zkušenosti a postupy přitom ukazují, že legalizace tlumičů hluku není nesprávnou cestou. Gawron uvádí, že podobně jako Česká republika, implementaci ke zrušení zákazu tlumičů využilo například Rakousko za účelem ochrany sluchu zejména loveckých psů, jež na hluk výstřelu zvlášť trpí. Tlumiče jsou volně dostupné i v jinak extrémně restriktivní Británii. V sousedním Německu není nazírání na tlumiče hluku výstřelu zcela jednotné a jejich dostupnost se liší jedna spolková země od druhé.[176] V každém případě je nutné podotknout, že benefity pramenící z používání tlumičů hluku jednoznačně převažují nad případnými negativy, a je na místě proto uvítat jejich přeřazení z původní kategorie A do kategorie C.

Z charakteru zbraní kategorie C vyplývají také požadavky pro jejich nabývání a držení, jež jsou poměrně přívětivé. Pro stručnost lze odkázat na podkapitolu 3.3 této práce a pouze telegraficky uvést, že je nutné být pouze držitel zbrojního průkazu nebo zbrojní licence příslušné skupiny a nabytí vlastnictví k tlumiči ohlásit do 10 dnů od jeho nabytí příslušnému útvaru policie.

4.5 Další významné dílčí změny

S ohledem na znění a účel této podkapitoly budou vybrány pouze ty aspekty zbraňové legislativy, u kterých došlo k nějakým změnám či modifikacím.

4.5.1 Změny u zbraní kategorie D

Co se týče zbraní kategorie D (tj. NO dle Návrhu nového zákona), podstatná změna spočívá v zákazu převádění těchto palných zbraní na osoby bez místa pobytu na území České republiky (ať trvalého, či přechodného). Výjimku z pravidla představuje situace, kdy by taková osoba předložila povolení k vývozu zbraně kategorie D do zahraničí (zbrojní průvodní list pro vývoz). Na základě právní úpravy před novelou bylo možné palné zbraně kategorie D trvale vyvážet či dovážet bez zbrojního průvodního listu. To se v souvislosti se snahami Evropské

[176] Gawron, T. Návrh nového zákona o zbraních I: implementace, zásobníky, tlumiče a expanzní střely. [online]. *zbrojnice.com*. 14. 1. 2019. [cit. 14. 2. 2021].

unie o zlepšení trasovatelnosti zbraní změnilo a nově platí, že při cestování se zbraní kategorie D do zahraničí je nutno postupovat obdobně jako u zbraní kategorie C-I. Kromě požadavků, které na přepravu zbraně kladou zákony cílového a průvozních států, je tedy nutné, aby zbraň byla také zapsána v evropském zbrojním pasu, nebo musí mít držitel vydaný zbrojní průvodní list. Stát tak bude mít díky tomu větší přehled o vyvážených/dovážených zbraních z/do republiky.

Výraznou změnou ve prospěch téměř každého občana je zařazení **neaktivních torz zbraní** do kategorie D podle § 7 písm. g) zákona o zbraních. Torzo se ze zbraně stane nevratným poškozením, třeba v důsledku působení přírodních živlů či prosté degradace materiálu v čase. Rozdíl mezi zbraní naplňující zákonné požadavky týkající se příslušné kategorie zbraní a pouhým torzem zbraně spočívá právě v nevratnosti poškození/opatření, které je na zbrani přítomno. Ani na základě pouhé neúplnosti zbraně nelze usuzovat bez dalšího na označení zbraně jako neaktivního torza. Z judikatury Krajského soudu v Praze[177] vyplývá, že v případě, že po vyčištění, odstranění rzi a doplnění chybějící součástky je možné provést zkušební střelbu, nejedná se o torzo zbraně a je nezbytné na ni nahlížet jako na střelnou zbraň. Nejde tedy o pouhé nefunkční torzo zbraně v případě, kdy je po provedení jednoduchých oprav a úprav zbraň znovu střelbyschopná. V této souvislosti soud uvedl, že *„je nutno poukázat též na závěry vyslovené v rozsudku NSS ze dne 18. 6. 2008, č. j. 1 As 26/2008-69, podle kterého zabezpečovacím a dalším povinnostem podle zákona o zbraních musí podléhat i zbraně, které jsou (dočasně) nepoužitelné či nefunkční (např. odstraněním některé jejich podstatné součástky, roznětky apod., které lze kdykoliv namontovat či vložit zpět a získat tak plně funkční zbraň). Jiný výklad by byl obcházením zákona, jehož účelem je poměrně striktní úprava zacházení s životu nebezpečnými předměty.“*[178]

Co se týče skutečných torz zbraní, jde zpravidla o zbraně nalezené např. jako archeologické nálezy, které jsou ve stavu, který již vylučuje jejich další zprovoznění. Z praxe spolků vojenské historie[179] vyplývá, že typicky detektorářské nálezy doposud znamenaly obrovský problém a bylo na ně pohlíženo jako na nedovolené ozbrojování ve smyslu § 279 trestního zákoníku. Prvorepublikové právní nazírání by situaci jistě

[177] Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 7. 8. 2023, čj. 43 A 97/2022-50, bod 50.

[178] Tamtéž.

[179] „Malá novela” (2021) a Reenactment. [online]. *historienezabije.cz*. 17. 2. 2021. [cit. 21. 3. 2021].

uspokojivě vyřešilo konstatováním, že držením znehodnoceného torza zbraně se nelze nedovoleně ozbrojovat „po rozumu“, jinak tomu však je v moderní době. Každopádně nyní je tato množina předmětů výslovně uvedena v kategorii D. Lidé by se už proto neměli obávat dopadů trestního práva, resp. problémů s orgány činnými v trestním řízení, které musely *ex offo* stíhat nálezce těchto historických artefaktů (či mnohdy téměř hrud rzi ve tvaru pistolí či kulometů), pokud si je následně ponechali, pro nedovolené ozbrojování, jako se to stalo naposledy u uměleckého kováře z Chomutova.[180]

Nutno podotknout, že zánik trestnosti nedovoleného ozbrojování se vztahuje jak na neaktivní torza zbraní, tak na neaktivní střelivo a munici. Zdůraznit je však třeba přídavné jméno „neaktivní“. Z bezpečnostních důvodů by zejména s nalezenou municí nemělo být nijak manipulováno, neboť granát, mina či jiná výbušnina časem neztrácí nic ze své nebezpečnosti. Mnohdy je tomu právě naopak, neboť munice může být časem a působením povětrnostních vlivů méně stabilní.

Pro úplnost lze uvést, že trestnost nedovoleného ozbrojování zaniká také v době vyhlášení tzv. zbraňové amnestie, pokud osoba, která bez oprávnění přechovává zbraň nebo střelivo, dobrovolně předá tyto policejnímu orgánu. Akce zbraňových amnestií se v nepravidelných intervalech opakují, přičemž poslední zbraňová amnestie byla vyhlášena podle přechodných ustanovení zákona č. 13/2021 Sb., jenž nabyl účinnosti dne 30. 1. 2021 a trvala 6 měsíců. Podle čl. II, bod 13 těchto přechodných ustanovení platilo, že *„trestnost nedovoleného ozbrojování zaniká u osoby, která bez oprávnění přechovává zbraň nebo střelivo a která je dobrovolně ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona a nejpozději pak ke dni 31. července 2021 předá policii; policie vydá o převzetí potvrzení. Pokud nebyly zbraň nebo střelivo použity ke spáchání trestného činu, je ten, kdo je podle věty první policii předal, oprávněn do 6 měsíců ode dne doručení výzvy příslušného útvaru policie požádat o vydání příslušného dokladu nebo povolení opravňujících k nabytí vlastnictví, držení a případně nošení takové zbraně nebo střeliva anebo je přenechat do vlastnictví státu; jinak se postupuje podle § 64 zákona č. 119/2002 Sb. obdobně.“* Zbraňová amnestie je tak příležitostí, kdy lze za splnění

[180] Vaculík, R. Léta vystavoval torza starých zbraní. Nedovolené ozbrojování, řekla najednou policie a obvinila ho. [online]. *novinky.cz*. 21. 3. 2021. [cit. 21. 3. 2021].

zákonných podmínek zbraň legalizovat, nebo naopak se jí také zcela bez postihu zbavit.

Co se týče **paintballových zbraní**, došlo pouze k rozšíření jejich definice. Podle nového znění nejde jen o zbraně určené k vystřelování značkovací látky, nýbrž o veškeré plynové zbraně vystřelující neletální projektily, které jsou určeny k sportovním, výcvikovým nebo rekreačním účelům. Zákon o zbraních tedy zavádí právní fikci a jako paintballové zbraně v kategorii D se považují i airsoftové zbraně veškerého druhu, vrhače gumových kuliček apod.

Ohledně **historických zbraní** se na první pohled zdá, že vše zůstalo při starém. Ovšem při pohledu na bod 22. přílohy č. 1 k zákona o zbraních vyplývá, že byla rozšířena definice historických zbraní. Kromě střelné zbraně a všech jejich hlavních částí vyrobených do 31. 12. 1890, se za historickou zbraň považuje jednoranová nebo dvouranová palná zbraň, která byla zkonstruována do 31. 12. 1890 a její konstrukce je založena na principech doutnákových, kolečkových, křesadlových nebo perkusních zámkových systémů podle písm. b) a také jehlovka, která byla zkonstruována do 31. 12. 1880 podle písm. c). Důvody přiblížil Karásek, jenž uvádí, že důvodem této změny, která vlastně nic nemění (repliky jedno a dvouranných historických předovek jsou v kategorii D i teď) je právě zachování současného stavu. Navíc byly do této kategorie přidány také repliky historických jehlovek zkonstruovaných do roku 1880, což lze považovat za pozitivní vývoj.[181]

4.5.2 Likvidace zbraní uživatelsky přívětivější

Novela zákona o zbraních modifikovala pravidla likvidace poškozených či nefunkčních zbraní. Před novelou musel její držitel policii nejprve požádat o její zničení, a to na příslušném tiskopisu. Žádost musela obsahovat předepsané náležitosti, mimo jiné také důvod zničení zbraně podle § 63 odst. 2 písm. b) zákona o zbraních, ve znění účinném do 29. 1. 2021. Kromě toho se s žádostí pojil správní poplatek[182]

[181] Karásek, D. Novela zákona o zbraních III: nová kategorie C-I a změny v kategorii D. [online]. *gunlex.cz*. 28. 1. 2021. [cit. 29. 1. 2021].

[182] Podle položky 31 písm. c) přílohy zákona o správních poplatcích.

ve výši 1 000 Kč. Nakonec si musel majitel zajistit zničení zbraně samostatně, na vlastní náklady, u jím zvolené soukromé firmy.

Nutno podotknout, že takové administrativně-ekonomické překážky nebyly zcela vůbec motivační k tomu, aby lidé likvidovali zbraně předepsaným způsobem. Bez delšího přemýšlení lze vymyslet nesrovnatelně jednodušší, rychlejší a levnější způsoby vyřízení existence nechtěné zbraně. Zvláště oblíbeným způsobem likvidace zbraně představuje její odhození do řeky. Tento postup jsem jednoznačně neschvaloval a neschvaluji, pouze popisuji, k čemu někteří držitelé zbraní, zejména pozůstalí po bývalých střelcích, mohli dospět. Nutno podotknout, že postupu disponentů těchto zbraní se při podobě právní úpravy nešlo divit. Že se nejednalo o zřídkavou praxi, přitom potvrzují nálezy tzv. magnet fisherů,[183] kteří z vodních toků dodnes loví torza zbraní či střeliva.[184]

Novela zákona o zbraních tento neblahý stav napravuje. Nyní stačí jen zanést zbraň nebo střelivo na jakoukoli služebnu policie, přičemž k úřednímu zničení se tyto předávají i přijímají bezplatně. Jan Hamáček, t. č. ministr vnitra k tomu uvedl: *„Motivujeme lidi, aby jejich poškozené zbraně neskončily na černém trhu. Nově jim nefunkční zbraň jednoduše a zadarmo zlikviduje stát.“*[185] Takto výrazná změna k lepšímu jednoznačně povede ke zvýšenému zájmu veřejnosti o legální formu likvidace zbraně, jež lze provést téměř výhradně formou úředního zničení. Je to také výrazný benefit pro životní prostředí, v němž odhozený odpad v podobě nechtěných zbraní nemá své místo.

4.5.3 Doba platnosti zbrojních průkazů

Doba platnosti zbrojního průkazu byla před přijetím novely zákona o zbraních velmi diskutované téma. Tuzemská právní úprava před nabytím účinnosti předmětné novely udávala maximální dobu platnosti na 10 let s tím, že může být vydán na dobu kratší. Na polovinu byla stanovena platnost zbrojních průkazů skupiny D, tj. vydané za účelem

[183] Aktivita, při níž hledač nahazuje do vody silný magnet, s cílem vytažení feromagnetických předmětů. Styl lovu může vzdáleně připomínat rybaření.

[184] 32 nejlepších českých a slovenských úlovků: Úlovku z Kopřivnice neuvěříte! [online]. *magnetfishing.cz*. [cit. 12. 4. 2021].

[185] Floriánová, E. Přichází nová amnestie na nelegálně držené zbraně, začne platit v sobotu. [online]. *idnes.cz*. 29. 1. 2021. [cit. 29. 3. 2021].

k výkonu zaměstnání nebo povolání. Zbraňová směrnice předpokládá, že povolení k držení palné zbraně se pravidelně přezkoumává, nejpozději každých pět let. Povolení může být obnoveno nebo prodlouženo, jsou-li nadále splněny podmínky, na jejichž základě bylo uděleno (čl. 9 odst. 7 konsolidovaného znění zbraňové směrnice). Panovala tak obava, že střelci budou muset 2x tak často dokládat různé skutečnosti pro zachování jejich zbrojního oprávnění.

Tato obava se nenaplnila, neboť stát vyšel střelcům vstříc. Jak uvádí Moravčík, platnost zbrojních průkazů nadále zůstává na 10 let s tím, že příslušný útvar policie prověří nejméně jednou za 5 let, že držitel zbrojního průkazu splňuje podmínky podle § 18 odst. 1 písm. a), c), f) a g) zákona o zbraních (místo pobytu na území České republiky, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost a spolehlivost).[186]

Co se týče doby platnosti zbrojního průkazu, zůstává tak zachován *status quo* a zákon pouze ukládá povinnost státu, což je výrazné odbřemenění samotných střelců. Ti nebudou muset na své zbrojní průkazy tolik myslet a budou se moci soustředit pouze na řádné plnění podmínek vyplývajících z držby zbrojního průkazu. Situace se *de iure* navrací do doby před 1. 7. 2014, tj. do doby nabytí účinnosti zákona č. 170/2013 Sb., jímž došlo k prodloužení doby platnosti zbrojních průkazů na zmíněných 10 let.

[186] Moravčík, O. Novela zákona o zbraních a zbraňová amnestie. [online]. *policie.cz*. 30. 1. 2021. [cit. 12. 2. 2021].

5 Návrh nového zákona o zbraních a střelivu

Návrh nového zákona o zbraních a střelivu fakticky představuje završení celkové reformy právní úpravy nakládání se zbraněmi v civilní sféře, která byla předznamenána v usnesení vlády č. 740 ze dne 23. 10. 2017. Tímto usnesením byla schválena Analýza legislativního řešení dopadů revidované směrnice o zbraních, z níž Návrh v řadě koncepčních ohledů vychází a která je ztělesněna v samotném Návrhu nového zákona o zbraních a střelivu. Návrh zákona byl notifikován podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. 9. 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (srov. § 154 návrhu). Jak uvádí předkladatel v důvodové zprávě, předložený Návrh zákona byl na podzim 2022 konzultován s Evropskou komisí postupem podle směrnice 2015/1535/EU. Evropská komise k dílčím ustanovením Návrhu uvedla připomínky, které byly zohledněny.

Návrh nového zákona o zbraních a střelivu celkově modernizuje právní rámec nakládání se zbraněmi, a to jak z právního, tak i technického hlediska. Nejedná se však o odklon od současné právní úpravy, neboť vychází z osvědčených institutů a celkového ideového nastavení současné tuzemské právní úpravy. Novou právní úpravou bylo také nutné reagovat na revidovanou legislativu Evropské unie pro oblast nakládání se střelnými zbraněmi a střelivem, přičemž z Návrhu vyplývá, že tak bylo činěno s cílem kompenzovat případné nepříznivé dopady této legislativy v podobě jejího restriktivního rámce. Nejedná se tak o revoluci zbraňové legislativy, nýbrž evoluci stávajících a současných pravidel, které se budou dále propisovat v nově přijímaných předpisech.

Práce se v dalších částech věnuje nejvýraznějším změnám a úpravám, které jsou obsaženy v Návrhu nového zákona o zbraních a střelivu a tyto s přihlédnutím současné právní úpravě hodnotí. V každém případě však lze uvést, že Návrh nového zákona o zbraních a střelivu je členěn podrobněji než dosavadní zákon o zbraních a upravuje též některé činnosti v oblasti zbraní a střeliva, které doposud na zákonné úrovni upraveny nebyly. Současně je Návrh formulován s důrazem na srozumitelnost, účelnost, kontrolovatelnost a vymahatelnost zaváděných pravidel, díky čemuž je podle předkladatele Návrh zákona co do „objemu“ normativního textu, i přes větší počet paragrafů, asi o jednu pětinu stručnější než současný zákon o zbraních.

5.1 Elektronizace a digitalizace

Hlavní benefity Návrhu nového zákona shrnulo přiléhavě Ministerstvo vnitra, jenž uvedlo: *„Digitalizace, zrušení zbytečného papírování a celkové zvýšení uživatelského komfortu pro legální držitele zbraní, to jsou hlavní benefity nové zbrojní legislativy z dílny Ministerstva vnitra. Nové zákony, na jejichž přípravě se podílela i odborná veřejnost, přitom nijak nerozvolňují ani nezpřísňují stávající podmínky, za kterých si lze pořídit a držet zbraň.“*[187] Připravované rozšíření digitalizace na úseku zbraní a střeliva nepřekvapivě klade vyšší nároky na informační systém určený pro zpracovávání informací, které policie zpracovává v souvislosti s výkonem agendy zbraní a střeliva, čímž je Centrální registr zbraní (CRZ). Právě tento systém bude stěžejním místem týkající se rozšíření celé řady agend na úseku zbraní a střeliva. Právní rámec elektronizace výkonu státní správy představuje zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, jenž propůjčuje možnost prokázání existence určitého oprávnění v podobě přímé reference na státem garantovanou evidenci, vedenou prostřednictvím CRZ.

Zásadní skutečností, nejen pro všechny držitele zbrojních průkazů, resp. novou terminologií osob disponujících zbrojním oprávněním, s kterou Návrh zákona počítá, je **zrušení většiny fyzických dokladů** (zbrojní průkaz, zbrojní licence, průkaz zbraně). Namísto toho je počítáno s tím, že rozhodující bude existence záznamu příslušného oprávnění v CRZ. Uživatelský komfort je zřejmý již po složení zkoušky odborné způsobilosti, neboť podle § 30 Návrhu zákona krajské ředitelství policie zapíše výsledky zkoušky odborné způsobilosti do CRZ, a to bez zbytečného odkladu, pouze na základě záznamu zkušebního komisaře. Policejní orgán bude v tomto případě postupovat *ex offo*, aniž by byla nutná další součinnosti žadatele o zbrojní oprávnění. To lze hodnotit jako výrazný kvalitativní posun oproti stávající právní úpravě, kdy po složení zkoušky odborné způsobilosti je nezbytné absolvovat byrokratické kolečko za účelem vydání fyzické kartičky zbrojního průkazu podle § 17 zákona o zbraních, tj. podání žádosti na předepsaném tiskopise, doložení všech předepsaných příloh, fyzické převzetí zbrojního průkazu.

[187] Dlubalová, K. Konec zbytečnému papírování. Vláda schválila novou zbraňovou legislativu. [online]. *mvcr.cz.* [cit. 8. 8. 2023].

V souvislosti s rušením fyzických dokladů pamatuje Návrh zákona na celou řadu možných alternativních způsobů prokázání existence příslušných oprávnění. To zahrnuje jak elektronickou, tak i tradiční, konzervativnější cestu (zbrojní list vydávaný na kontaktních místech veřejné správy, typicky Czech POINT). Jak uvádí, důvodová zpráva Návrhu zákona, k fyzickým dokladům se nepochybně váže jistá nostalgie a jde o všeobecně a doslova „uchopitelné" zhmotnění určitého práva (oprávnění). Na druhou stranu se s existencí fyzického dokladu pojí řada striktně omezujících povinností. Jde zejména o nezbytnost kontroly jejich oběhu, povinnost hlášení jejich ztráty, exkluzivnost prokazování oprávnění takovým dokladem, nezbytnost jejich periodického obnovování atd. Všechna tato břímě tak v řadě případů odpadají, a současně naopak přibývá možnost, jak prokázat příslušné oprávnění – ověřením existence příslušného záznamu v CRZ.

Dosavadní držitelé zbraní, podléhající registraci dle současného zákona o zbraních, nejsou oprávněni prokázat existenci svého oprávnění jinak než předložením zbrojního průkazu. Zákon o zbraních stanovuje bezvýjimečnou povinnost mít zbrojní průkaz a průkaz zbraně u sebe, má-li držitel u sebe zbraň [§ 29 odst. 1 písm. i)], neexistuje přitom žádná legální alternativa, např. pokud by se s fyzickým dokladem něco stalo (typicky náhlé zničení či ztráta). Pokud držitel zbraně u sebe doklady nemá, jedná se o přestupek na úseku zbraní a střeliva, přestože jinak jde o řádného držitele daného oprávnění a jím nošená zbraň byla řádně registrována. Znovu se tak nabízí řešení v podobě „nahrání" příslušného oprávnění do občanského průkazu jakožto jediného „univerzálního" dokladu. Zavedení možnosti prokazovat příslušná oprávnění občanským průkazem se strojově čitelnými údaji a kontaktním elektronickým čipem by z pohledu autora této práce představovalo pro mnohé ideální kompromis, který by znamenal zachování hmatatelného fyzického dokladu pro všechna oprávnění.

Elektronická evidence má každopádně řadu výhod, jako je dostupnost (resp. přístupnost) kontroly existence příslušného oprávnění, jeho důvěryhodnost a prokázání existence oprávnění v reálném čase, odpadnutí nutnosti přímého kontaktu s konkrétním místně příslušným policejním orgánem, jakožto výrazný pokles nákladů jak na straně státu, tak na straně občanů (redukce správních poplatků, listinné dokumentace, cestovních a časových nákladů apod.). Vítaným důsledkem pak je jistě to, že zbrojní oprávnění (oproti současnému zbrojnímu průkazu) nemůže propadnout. Podle § 16 současného zákona o zbraních platí, že doba platnosti zbrojního průkazu je 10 let. Pokud dle současné právní úpravy dojde k opomenutí požádat si o obnovení

zbrojního průkazu, jeho platnost skončí a je nutné jej znovu získávat. To dle nové právní úpravy nehrozí. Zbrojní oprávnění sice také vyžaduje kontrolu zdravotní způsobilosti v pravidelných intervalech (po 5 letech dle § 15 odst. 2 Návrhu), ale pokud dojde k opomenutí, policejní orgán jej pouze pozastaví, popřípadě zajistí zbraně. Zajištění (popř. zadržení) zbraně jako preventivní, a současně nejzazší opatření, bude nezbytné učinit pouze tehdy, kdy není možné závažnému porušení předpisu o zbraních zabránit jinak.

Rozdíl mezi těmito dvěma instituty navrhovaného zákona, tj. zajištění vs. zadržení zbraně, spočívá v tom, že zatímco zadržení je v podstatě toliko oprávněním policejního typu, zajištění je již standardním správním rozhodnutím. Proti využití institutu zajištění (popř. zadržení) zbraně nabízí správní řád již nyní procesní obrany, a to žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením podle § 82 a násl. soudního řádu správního, resp. žalobu proti rozhodnutí podle § 65 a násl. soudního řádu správního. V případě těchto žalobních typů je nutné mít na paměti, že zásahová žaloba zajišťuje ochranu subjektivních veřejných práv jednotlivců v těch případech, kdy není možné uplatnit ochranu žalobou proti rozhodnutí. V pomyslné hierarchii žalobních typů tak má sekundární postavení a primárně je třeba zkoumat uplatnitelnost žaloby proti rozhodnutí. Na tomto místě je vhodné poukázat na usnesení rozšířeného senátu NSS,[188] které Hendrych návodně shrnul tak, že *„rozdíl mezi žalobou proti rozhodnutí správního orgánu a žalobou proti zásahu proto primárně spočívá ve formě aktů nebo úkonů, proti nimž uvedené žaloby chrání. Žaloba proti rozhodnutí chrání proti aktům majícím obecně povahu individuálního správního aktu (ať již vydávaného podle správního řádu, daňového řádu či jiného zvláštního zákona), oproti tomu zásahová žaloba chrání proti jakýmkoli jiným aktům či úkonům veřejné správy směřující proti jednotlivci, které jsou způsobilé zasáhnout sféru jeho práv a povinností a které nejsou pouhými procesními úkony technicky zajišťujícími průběh řízení. Nemusí jít nutně o akty neformální povahy či jen o faktické úkony, nýbrž i o jakékoli jiné konání či opomenutí konat, nelze-li je podřadit pod pojem rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 SŘS. Zásahem proto může být i nezákonná činnost spočívající v neučinění nějakého úkonu jiného než rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 SŘS.“*[189]

[188] Usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 16. 11. 2010, čj. 7 Aps 3/2008-98

[189] Hendrych, D. a kol. Správní práv. Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, str. 394.

Pojem rozhodnutí je pak vymezen v soudním řádu správním jako úkon správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují subjektivní veřejná práva nebo povinnosti, ať už konstitutivní, nebo deklaratorní povahy (§ 65 odst. 1 soudního řádu správního). Názorným příkladem tedy bude právě institut zajištění zbraně. Těžiště a podstata žaloby proti rozhodnutí přitom není to, zda bylo založeno, zrušeno či závazně určeno právo a povinnost žalobce, nýbrž stěžejní k posouzení je otázka, zda se úkon správního orgánu dle tvrzení žalobce negativně projevil v jeho právní sféře.[190] Tato esencialita ostatně vyplývá také z judikatury Nejvyššího správního soudu.[191] Standardně jsou rovněž využitelné další obvyklé právní prostředky, zejména stížnost podle § 175 správního řádu a podnět k vnitřní kontrole policie podle § 97 zákona o Policii České republiky, byť s ohledem na povahu situací, pro něž jsou tato oprávnění určena, půjde prakticky vždy o prostředky obrany následné, využitelné toliko *ex post.*

Dle důvodové zprávy se v navrhovaném zákoně (oproti dosavadnímu zákonu o zbraních) upřesňuje a dílčím způsobem doplňuje okruh případů, v nichž se namísto zadržení využije zajištění, čímž by mělo být použití těchto institutů jednak zpřehledněno a jednak zvýšena právní jistota osob, vůči kterým policie tyto kroky činí. Jde zejména o oblast preventivního zajištění (podle dosavadního zákona o zbraních zadržení) zbraně či střeliva v případě odůvodněné pochybnosti o zdravotním stavu jejich držitele v případě, že by jeho zdravotní stav mohl vést k ohrožení života či zdraví jiných osob.[192]

K obnovení oprávnění a vrácení zbraní zpět majiteli pak dle Návrhu zákona postačí napravit své opomenutí. Rozhodující bude zejména důvěryhodnost a aktuálnost prokázání existence příslušného oprávnění, čímž se výrazně zvýší vynutitelnost právní úpravy, a tudíž i její efektivnost.

Novela zákona o právu na digitální služby (zákon č. 471/2022 Sb.) pak předpokládá, že preferovaným komunikačním kanálem bude **elektronická komunikace** s využitím zaručené identity ve standardech nařízení eIDAS, čímž v mnoha případech odpadne nutnost osobního kontaktu s policejním orgánem. Takový záměr nelze než kvitovat, konkrétní podobu však nyní nelze v detailech predikovat.

---

[190] Tamtéž, str. 383.

[191] Usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 23. 3. 2005, čj. 6 A 25/2002–42.

[192] Důvodová zpráva, jež je součástí Návrhu zákona, str. 92.

Výjimkou z pravidla elektronizace pak je evropský zbrojní pas jakožto ryze analogový doklad. Důvodem je skutečnost, že směrnice o zbraních výslovně počítá s existencí fyzického dokladu, do něhož lze provádět zápisy. Prozaickým důvodem budiž skutečnost, že na evropské úrovni absentuje jednotná právní úprava elektronizace evropských zbrojních pasů. Oprávnění spojená s evropským zbrojním pasem pak také představují jinak ve směrnici o zbraních výjimečné *ius cogens*, v jehož případě členský stát nesmí v rámci implementace přijmout právní úpravu přísnější. Také pouze v papírové podobě bude rovněž s ohledem na evropské právní předpisy nezbytné vydávat i certifikáty týkající se znehodnocených zbraní (vzor dle nařízení Komise 2015/2403). Tyto doklady tedy budou i *pro futuro* vydávány vždy ve fyzické podobě.

5.2 Rozvolnění místní příslušnosti

Dalším výrazným benefitem vyplývajícím z Návrhu nového zákona je rozvolnění **místní příslušnosti útvarů policie**. Místní příslušnost lze obecně charakterizovat jako vztah správního orgánu k rozhodované věci z hlediska jeho místní (prostorové) působnosti, která se většinou překrývá s územním členěním státu, nebo je zákonem nebo na základě zákona vykonávána v jinak vymezených správních obvodech, přičemž kritéria pro její určení mají hierarchickou podobu.[193] Takto vymezená místní příslušnost však s postupnou digitalizací a elektronizací správněprávních agend postupně ztrácí na významu. Dosud byla místní příslušnost věcně příslušných útvarů policie bez dalšího vázána na místo pobytu nebo sídlo žadatele, resp. držitele určitého oprávnění podle dosavadního zákona o zbraních, což v praxi činilo určité komplikace pro osoby, jež se ve větší či menší míře zdržují mimo své úředně nahlášené trvalé bydliště. Podle Návrhu zákona pak v případě zájmu těchto subjektů o stanovení odlišné místní příslušnosti (zejména v případech podávání přihlášek o konání zkoušek odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu) lze toliko podat žádost o změnu místní příslušnosti podle § 131 odst. 5 správního řádu. Osoby zdržující se mimo své trvalé bydliště, jako jsou studující, dojíždějící za prací apod., vychází Návrh nového zákona vstříc.

[193] Hendrych, D. a kol. Správní práv. Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, str. 261.

Ustanovení § 136 odst. 3 Návrhu zcela ruší místní příslušnost u agend relativně nejčastějších, neboť počítá s tím, že bude možné podat žádost, provést registraci, ohlášení, ověřit skutečnost podle § 17 odst. 2 Návrhu nebo splnit informační povinnosti u kteréhokoli krajského ředitelství policie. Díky tomu si už držitelé zbraní nebudou muset vyřizovat své záležitosti pouze v kraji, kde mají trvalý pobyt. Určité zachování místní příslušnosti pak předpokládá odst. 1 výše uvedeného ustanovení, podle nějž je zachována místní příslušnost krajského ředitelství policie, která je určena podle místa pobytu fyzické osoby, jde-li o řízení ve věcech zbrojního oprávnění, konání zkoušky odborné způsobilosti, jde-li o dozor nad jejím průběhem, pobytu fyzické osoby nebo sídla právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, jde-li o řízení ve věcech zbrojní licence, umístění střelnice, jde-li o řízení ve věcech střelnice, nebo výkonu kontrolované činnosti, jde-li o výkon kontroly.

5.3 Kategorie zbraní a střeliva

Cílem nové právní úpravy je celkové zjednodušení a současně zlepšení názvosloví. Návrh zákona počítá s přeznačením stávajících šesti kategorií zbraní (A, A-I, B, C, C-I a D) tak, aby jejich označení odpovídalo směrnici. **Kategorie zbraní** budou nově označovány tak, aby nemohlo docházet k jejich zaměňování a aby bylo na první pohled zřejmé jejich zařazení a charakter. Jedná se o zbraně podléhající registraci ve čtyřech kategoriích R1 až R4 („R“ jako registrace), následované kategorií zbraní podléhající ohlášení označené jako PO („PO“ jako podléhající ohlášení) a konečně pak kategorie zbraní nepodléhající ohlášení označené jako NO („NO“ jako nepodléhající ohlášení). Jak vidno, již označení jednotlivých kategorií je návodné. Zkrácené názvy jednotlivých kategorií zbraní významově odrážejí základní zákonné požadavky na nakládání s nimi a nemělo by tak docházet k záměnám s jinak (volněji) vymezenými kategoriemi zbraní v rámci evropských předpisů.

Zbraně kategorie R1 a R2 lze připodobnit k soudobé kategorii A a A-I, což jsou zbraně zakázané. Kategorie **R1** zahrnuje kategorii A1 až A3 podle směrnice o zbraních, tedy ty, u nichž panuje největší obava z možného zneužití, zbraně s příliš velkým ničivým účinkem, zbraně, u kterých by byla ztížena jejich kontrola, případně ty, které by v držení civilních osob obecně vzbuzovaly narušení veřejného pořádku (dělostřelecké zbraně, střelné nástrahy, plamenomety apod.) Nakládat se zbraněmi zařazenými v kategorii R1 bude možné pouze

pro držitele příslušné zbrojní licence (držitel ZL1, příp. ZL2, pokud mu byla pro nakládání s každou takovou zbraní jednotlivě předem vydána výjimka), příp. pak osoba oprávněná uskutečnit přeshraniční přemístění takové zbraně.

Kategorie **R2** pak vychází ze současné kategorie A-I a zahrnuje kategorii A6 až A9 podle směrnice o zbraních. Jedná se tedy o zbraně samočinné, u nichž došlo k úpravě na samonabíjecí palné zbraně, samonabíjecí pro střelivo se středovým zápalem, do kterých je vložen příslušný nadlimitní zásobník, dlouhé samonabíjecí pro střelivo se středovým zápalem původně určené ke střelbě z ramene, vybavené skládací, zasouvací nebo bez použití nástrojů odnímatelnou ramenní opěrou, přičemž po jejím sklopení, zasunutí nebo odejmutí je délka zbraně menší než 600 mm a není ovlivněna její funkčnost, a plynové nebo expanzní, nejde-li o dovolené výrobní provedení, které stanoví prováděcí právní předpis, a střelivo pro krátké kulové palné zbraně se střelou šokovou nebo střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku. Kromě držitelů zbrojních licencí ZL1, resp. ZL2, příp. osobám oprávněným uskutečnit přeshraniční přemístění takové zbraně, bude umožněno s nimi nakládat také držitelům zbrojního oprávnění, kterému byla vydána pro nakládání s každou takovou zbraní výjimka.

Největší pozornost ze strany civilního sektoru za účelem osobní ochrany bude jistě věnována kategorii zbraní **R3**, jež odpovídají zbraním současné kategorie B (stejnojmenná kategorie podle současného zákona o zbraních i podle směrnice o zbraních), tj. podléhající povolení. Telegraficky lze uvést, že se jedná o krátké samonabíjecí palné zbraně, dlouhé zbraně s kapacitou více než 3 náboje, krátké samonabíjecí palné zbraně a signální zbraně nad 16 mm. Pro nabytí, držení nebo nošení zbraně kategorie B je třeba povolení, o které žádá držitel zbrojního průkazu nebo zbrojní licence na předepsaném tiskopise.

Zbraně kategorie **R4** (kategorie C podle směrnice o zbraních) pak představují zbraně samonabíjecí, opakovací a jednotlivě nabíjené palné zbraně neuvedené v jiných kategoriích. Mimo to je však nutné myslet na tlumiče hluku výstřelu, neboť podle § 9 odst. 4 Návrhu se na nakládání s tlumičem hluku výstřelu se použijí ustanovení o nakládání se zbraní kategorie R4. Podle mého názoru by přehlednosti Návrhu zákona prospělo, pokud by tlumiče hluku výstřelu byly výslovně uvedeny již v příloze č. 2 u dané kategorie R4, a nebylo je nutné dovozovat z části zabývající se oprávněním k nakládání s regulovanými součástmi zbraní

(byť Návrh v § 2 zavádí fikci[194], že tlumič hluku výstřelu, stejně jako nadlimitní zásobník, je regulovanou součástí zbraně. Jinak by se jednalo samozřejmě o příslušenství zbraně, neboť tlumiče hluku výstřelu, stejně jako nadlimitní zásobníky jsou běžně předmětem obchodu a jejich odejmutím ze zbraně se zbraň samotná nijak neznehodnotí.).

V každém případě se jedná o mírnější režim a vlídnější proces nabytí než u zbraní kategorie B. Pro nabytí zbraně kategorie C nemusí mít kupující žádné předchozí povolení, nicméně stále je vyžadována registrace zbraně. Pro kupujícího je to režim poměrně komfortní, neboť registraci provede až po nákupu *ex post*, předem nemusí žádat o žádná povolení.

Jednou ze změn Návrhu oproti současnému zákonu o zbraních je pojímání zbraní typu Flobert. Současný zákon výslovně uvádí, že palné zbraně určené pro náboje typu Flobert spadají do kategorie C-I, tj. kategorie příbuzné s kategorií D, a to z důvodu minimální společenské nebezpečnosti a mizivé možnosti zneužití těchto zbraní. Z Návrhu nového zákona však vyplývá, že flobertky byly z kategorií zbraní zcela vypuštěny (srov. příloha č. 2 Návrhu zákona). Pro jejich korektní zařazení do příslušné kategorie tak bude nezbytné posuzovat jejich konstrukci a právě podle konstrukce budou rozděleny do příslušných kategorií, jako by šlo o ostré palné zbraně. Uvažovat tedy lze kategorie R3 nebo R4. Smetánka uvádí, že tato změna byla navržena jako ústupek evropské směrnici. V důsledku se však jedná o narušení hierarchie zatřídění zbraní dle jejich společenské nebezpečnosti, neboť nedává valný smysl požadovat provádění registrace z palných zbraní, které svým výkonem odpovídají spíše vzduchovým zbraním založených na mechanické bázi. Jedná se tak fakticky o krok zpět v porovnání se současným zákonem o zbraních.

Zbraně kategorie **PO** (tj. podléhající ohlášení) je zcela nová a specifická kategorie zbraní. Zahrnuje jednoranové nebo dvouranové palné zbraně nabíjené jednotlivě pro použití děleného

[194] Podle § 505 NOZ je součástí věci vše, co k ní podle její povahy náleží a nemůže být od ní odděleno, aniž by se tím věc znehodnotila. Podle ustálené rozhodovací praxe soudů v ČR pak taková součást věci nemůže být samostatným předmětem občanskoprávních vztahů (smlouvy o převodu součásti věci jsou právně bezvýznamné a nemají žádný účinek) a vždy sdílí osud věci hlavní, tedy přechází na nabyvatele hlavní věci bez dalšího, tj. i když není ve smlouvě o převodu hlavní věci jako součást výslovně uvedena a identifikována (individualizována) (srov. např. rozsudek NS ze dne 24. 6. 2010, sp. zn. 29 Cdo 4869/2009).

střeliva, poplašné a signalizační zbraně, signální zbraně pro použití signálních nábojů nejvýše ráže 16 mm, zbraně znehodnocené v souladu s přímo použitelným předpisem Evropské unie, kterým se stanoví technické specifikace pro znehodnocování palných zbraní, plynové zbraně s ráží vyšší než 6,35 mm, nejde-li o paintballové, airsoftové nebo obdobné zbraně, laserové značkovače a obdobná přenosná ruční laserová zařízení, která mohou oslepit, Kvitovat lze zařazení do této kategorie neletální zneschopňující prostředky založené na principu palné nebo plynové zbraně a laserové značkovače a obdobná přenosná ruční laserová zařízení, která mohou oslepit (dosud neregulováno).

Zbraně kategorie **NO** (tj. nepodléhající ohlášení) odpovídají současné kategorii D současného zákona o zbraních, včetně zachované veledůležité množiny, a to neaktivních zbraní nezahrnutých do kategorie PO (mimo to také expanzní přístroje, historické zbraně, plynové zbraně nejvýše ráže 6,35 mm, paintballové, airsoftové a obdobné zbraně).

Co se týče **střeliva**, to je na rozdíl od dosavadní právní úpravy rozděleno do svébytných kategorií označených **S1**, **S2** (zakázané střelivo) a **S3** a **S4** (ostatní střelivo). Věcně v podstatě žádné změny nepřináší, vyčlenění střeliva do samostatných kategorií však přispívá k celkové přehlednosti připravovaného předpisu. Výrazným posunem je však vyčlenění munice mimo právní úpravu nakládání se zbraněmi a střelivem, a to do samostatného zákona o munici, což je koncepčně správný krok, který zlepší přehlednost předmětné právní úpravy.

5.4 Zbrojní oprávnění a licence

Nová legislativa počítá s tím, že oproti současné právní úpravě bude struktura zbrojních oprávnění (doposud zbrojních průkazů) a zbrojních licencí výrazně zjednodušena a současně s tím dojde ke zlepšení názvosloví a dělení skupin zbrojních oprávnění a kategorií zbraní. Současný zákon pracuje s pěti skupinami zbrojních průkazů A, B, C, D, E a dokonce s deseti skupinami zbrojních licencí A až J. Písmenné označení se vzájemně překrývá, což činí zákon nepřehledným a může tak snadno docházet k nedorozumění či nepochopení. Bez hlubší znalosti systematiky členění může dojít k situaci, že se občan mylně domnívá, že může zbraně kategorie B nabývat pouze se zbrojním průkazem skupiny B, a podobně. Skupiny zbrojního průkazu však determinují to, k jakému účelu chce držitel zbrojního průkazu zbraň či zbraně používat. Rozdíly mezi skupinami jsou také dány odlišnými oprávněními i povinnostmi (např. oprávnění lovit, oprávnění nosit zbraň apod.)

Návrh nového zákona zavádí nové názvosloví a zároveň snižuje počet jednotlivých skupin, což činí zbrojní oprávnění značně přehlednějším. Zbrojní oprávnění budou nově pouze dvě. První z nich se nazývá jednoduše „**Zbrojní oprávnění**“, které obsahově pojme současné skupiny zbrojního průkazu A, B a C (tj. sběratelství, sport a lov). Druhé ze zbrojních oprávnění se pak nazývá „**Rozšířené zbrojní oprávnění**“, které obsahově pojme dosavadní skupiny zbrojního průkazu D a E (tj. výkon povolání a ochranu života, zdraví a majetku). Nemá se však jednat o dvě rozdílná oprávnění, neboť § 12 odst. 1 Návrhu nového zákona se počítá s tím, že součástí rozšířeného zbrojního oprávnění je rovněž obecné zbrojní oprávnění. Logicky se tak v případě rozšířeného zbrojního oprávnění jedná o nadstavbu toho obecného. Rozšířené zbrojní oprávnění bude vyžadováno k taxativně vymezeným činnostem, a to pro výkon činnosti zkušebního komisaře, pro výkon činnosti hlavního zbrojíře držitele zbrojní licence skupiny ZL1 nebo ZL3, pro skryté nošení zbraně podléhající registraci a u osob, které plní některé úkoly držitele zbrojní licence a o kterých tak stanoví § 90 Návrhu (tj. pokud úkoly držitele zbrojní licence spočívají v ochraně života, zdraví nebo majetku nebo obdobné činnosti, smí při této činnosti se zbraní podléhající registraci tato osoba nakládat pouze, je-li držitelem rozšířeného zbrojního oprávnění).

Pro současné držitele zbrojních průkazů dle dosavadního zákona pak nebude nutné usilovat o získání nových zbrojních oprávnění, neboť podle přechodných ustanovení Návrhu zákona se zbrojní průkazy skupiny D nebo E, vydané podle stávajícího zákona o zbraních, budou považovat za rozšířené zbrojní oprávnění. Zbrojní průkazy se skupinami A, B nebo C se pak budou považovat za obecné zbrojní oprávnění. Z toho vyplývá, že ten, kdo dle současného zákona o zbraních zasahuje byť jen jednou svou skupinou zbrojního průkazu do nové skupiny oprávnění dle Návrhu nového zákona, bude se považovat za držitele zbrojního oprávnění této nové skupiny bez dalšího.

Stejně tak se sníží počet skupin **zbrojních licencí** a zachovány zůstanou pouze 3 skupiny. Skupina **ZL1** je určena pro podnikatele v oboru zbraní a střeliva, tj. výrobce, prodejce, dovozce atd. (rámcově zahrnuje činnosti dosavadních licencí A až E). Skupina **ZL2**, u které jsou stanoveny podstatně mírnější požadavky zejména na kvalifikaci zbrojíře, je zamýšlena pro ostatní podnikatele a jiné právnické osoby nakládající v rámci své činnosti se zbraněmi či střelivem, zejm. sportovně-střelecké spolky, soukromé bezpečnostní služby, muzea apod. (rámcově zahrnuje

činnosti dosavadních licencí F až J). Skupina **ZL3** pak opravňuje k jedné konkrétní činnosti, na kterou by jinak byla potřeba licence ZL1 nebo ZL2. Jedná se tedy o novou specializovanou licenci, určenou k jednorázově prováděné činnosti (nepodnikatelské vykonání jinak licencované činnosti oprávněnou fyzickou osobou). Typicky se může jednat o samovýrobu zbraně, sběratelství zahrnující zbraně kat. R1, nebo o prostý jednorázový individuální dovoz zbraně ze zahraničí.

Je tedy zřejmé, že Návrh zákona přináší výrazné zpřehlednění a zestručnění zbrojních oprávnění a zbrojních licencí. Návrh nového zákona pak počítá se zavedením novinky, která v současné právní úpravě absentuje, a tou je institut **držitele autorizace k nakládání se zbraní kategorie PO zapsané do centrálního registru zbraní.** Jde o určitý mezistupeň mezi držitelem zbrojního oprávnění a nekvalifikovanou osobou. Zapsaná autorizace slouží k tomu, aby bylo možné přiřadit zbraň povinně ohlašovanou ke konkrétnímu držiteli, resp. aby tato osoba mohla s touto povinně ohlašovanou zbraní oprávněně nakládat.

Osobě, která žádá o zápis do CRZ, má být prověřena bezúhonnost v obdobném rozsahu jako u držitele zbrojního oprávnění, nevyžaduje se však odborná způsobilost (tedy složení zkoušky). V případě, že žadatel nebyl v předchozích 5 letech shledán zdravotně nezpůsobilým, nevyžaduje se ani pravidelná kontrola zdravotní způsobilosti a tato se presumuje. Policie má však při důvodných pochybnostech o zdravotním stavu oprávnění si vyžádat mimořádnou zdravotní prohlídku, obdobně jako u držitele zbrojního oprávnění. Prokáže-li se, že by zdravotní stav držitele zapsané autorizace mohl v souvislosti s nakládáním se zbraní nebo střelivem představovat ohrožení života nebo zdraví, dojde k zahájení procesu odejmutí zapsané autorizace.

5.5 Problematická místa nově navrhované legislativy

Přestože lze Návrh nového zákona o zbraních a střelivu považovat ve svém celku za zdařilý, nevyhnul se v některých pasážích místům, která mohou být v praxi problematická, a na která je vhodné upozornit. Jedním z nich je **uložení a zabezpečení krátké zbraně v případě zákazu vstupu se zbraní** podle § 85 Návrhu.

Již z označení tohoto ustanovení by bylo možné logicky predikovat, že se bude jednat o obecný zákaz vnášet do budov orgánů veřejné moci zbraně, příp. povinnost držitele zbraně zajistit si jejich uložení

a zabezpečení, aby nedocházelo k porušování zákazu vstupu se zbraní. Tak tomu však není a lze je považovat až za překvapivé. Toto ustanovení konkrétně stanoví, že *„pokud orgán veřejné moci vynucuje zákaz vstupu se zbraní do svých úředních nebo chráněných prostor, umožní jejímu držiteli bezpečné uložení krátké zbraně.“* Z toho nečekaně vyplývá, že ustanovení výslovně nezakazuje vnášet do prostor orgánu veřejné moci zbraně a střelivo, ani neukládá jednotlivci zajistit si samostatně jejich bezpečné uložení na vlastní odpovědnost a účet. Dle tohoto ustanovení naopak povinnost uložit a zabezpečit krátkou zbraň návštěvníka objektu stíhá toho, kdo zbraně do objektu vnášet zakázal. Z gramatického výkladu ustanovení navíc plyne, že nestačí prostý zákaz vstupu se zbraní (stanovený např. nápisem či piktogramem), nýbrž orgán veřejné moci musí zákaz vstupu se zbraní přímo vynucovat (např. přímý dotaz, fyzické prohlídky, detektorové rámy apod.). Také ze Stanoviska předsedy Legislativní rady vlády vyplývá, že *„ustanovení není konstruováno jako obecný zákaz vnášet do budov orgánů veřejné moci zbraně […], ale naopak jako povinnost toho, kdo zbraně do objektu vnášet zakázal, zbraň jejímu nositeli, pokud ji vůbec dobrovolně odevzdá, uložit a zabezpečit.“*[195]

Takové ustanovení je zjevně v kontradikci se stávajícími zvláštními zákony, neboť např. podle § 7 odst. 1 zákona o soudech a soudcích[196] platí, že *„do budovy soudu nebo na místo, kde soud jedná, je zakázáno vstupovat se zbraní nebo s jinými předměty, které jsou způsobilé ohrozit život nebo zdraví anebo pořádek.“* Důvodová zpráva přitom toto ustanovení nijak blíže nekomentuje, když toliko uvádí, že je sledována kontinuita s právní úpravou zakotvenou zákonem č. 13/2021 Sb.

Tato situace je dle autora této práce krajně nevhodná (jak ostatně uvádí Stanoviska předsedy Legislativní rady vlády), neboť to vytváří situace, kdy někdo, kdo protiprávně vstoupí se zbraní například do budovy soudu, má namísto veřejnoprávního postihu za takové protiprávní jednání naopak zákonem garantované právo na to, aby mu takto protiprávně vnesená zbraň byla ze strany soudu bezpečně, a také na jeho náklady, uschována. Nebezpečí poškození či ztráty uschované zbraně pak logicky přechází na orgán veřejné moci, což je z pohledu autora této práce neadekvátní následek porušení primární povinnosti jednotlivcem.

[195] Stanovisko předsedy Legislativní rady vlády k návrhu zákona o zbraních a střelivu ze dne 18. 5. 2023, čj. 6/23. [online]. *www.odok.cz*. [cit. 4. 7. 2023].

[196] Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů.

Také vymezení okruhu povinných subjektů slovním spojením „orgán veřejné moci“ je příliš obecné, neboť se to může týkat velmi širokého okruhu adresátů. Povinnost bezpečného ukládání zbraní splňující zákonné podmínky tak může dopadat nejenom na ministerstva, soudy nebo krajské úřady, které se s palnými zbraněmi mohou setkávat relativně často a již nyní jsou pro řešení daných situací personálně a materiálně vybaveny, ale může dopadat také i na ty nejmenší obce, školy, školky nebo dokonce všechny povinné subjekty podle zákona o svobodném přístupu k informacím, neboť i jejich rozhodování může být výkonem veřejné moci. Je tak zřejmé, že takto široce pojaté ustanovení lze označit přímo za nevhodné. Je evidentní, že zákonodárce se snaží vyjít oprávněným držitelům zbraní vstříc a hodlá omezovat právo nosit zbraň co nejméně, resp. toto omezení alespoň kompenzovat. Z mého pohledu je však § 85 Návrhu nového zákona (přejatý §29a zákona o zbraních) pojat příliš široce a bylo by vhodné alespoň omezit okruh povinných subjektů. Aby nebylo nutné, že by každá škola či malá obec vynakládala nemalé prostředky na pořízení vhodného trezoru a zavedení dalších nezbytných opatření (školení zaměstnanců, vymezení vhodných prostor apod.) ke splnění své zákonné povinnosti.

Další problematické místo Návrhu nového zákona spatřuje autor této práce v části **přeprava zbraní nebo střeliva.** Z celkového vyznění Návrhu je zřejmý důraz na elektronizaci, digitalizaci a celkovou eliminaci fyzických listinných dokladů. Tato tendence je tím spíše patrná, čím větší roli má zaujmout CRZ v každodenní agendě na úseku zbraní a střeliva. To se týká právě také přepravy zbraní nebo střeliva.

Návrh zákona v § 111 počítá s tím, že namísto dosavadního dvoustupňového (fakticky zdvojeného) povolování přeshraničního pohybu zbraní a střeliva bude přeprava výrazně administrativně zjednodušena a zásadní důraz bude kladen na elektronické hlášení fyzické přepravy zbraní a střeliva po území České republiky v systému CRZ. Odstraněna tak má být fáze povolení přepravy zbraní a střeliva. Tuto změnu lze kvitovat, neboť odpadne jeden nadbytečný byrokratický úkon. Nově se pak má toto hlášení dotýkat všech subjektů provádějící přepravu po území České republiky (tedy nejen podnikatelů v oboru zbraní a střeliva).

Podle § 111 odst. 2 Návrhu zákona pak má být hlášení přepravy zbraní nebo střeliva provedeno prostřednictvím CRZ nejméně 1 hodinu před započetím přepravy, což lze považovat za rozumný časový úsek. Není tedy nutné hlásit přepravu v nějakém přehnaně dlouhém předstihu, nýbrž postačí ji nahlásit reálně až krátce před jejím faktickým započetím.

Důraz na elektronizaci a omezení administrativní zátěže se však zde střetává se zněním § 112 Návrhu zákona, neboť odst. 1 tohoto ustanovení počítá s tím, že *„v případě, že přeprava zbraní a střeliva podléhá hlášení, musí potvrzení o hlášení doprovázet přepravované zbraně a střelivo až do místa určení.“* Podle Návrhu nového zákona tedy nestačí, že přepravce nahlásí provádění přepravy v elektronickém registru, neboť nadto musí mít u sebe ještě potvrzení o hlášení. Není přitom zřejmé, jakou konkrétní podobu by takové potvrzení mělo mít, ani jaký konkrétní účel by mělo toto potvrzení o hlášení plnit. V případě kontroly přepravy bude Policií ČR přístupem do CRZ (elektronicky) ověřeno, zda byla povinnost hlášení přepravy ze strany přepravce řádně splněna. Je tedy potom nadbytečné mít u sebe navíc listinné potvrzení o hlášení, přičemž ani důvodová zpráva žádný důvod neuvádí. Představitelnou situací je kontrola přepravy právě v místě, které není pokryto mobilním připojením k internetu, a tedy bez možnosti nahlédnutí do CRZ. Papírový doklad by představoval možnost rychlého prokázání splnění zákonných povinností dopravcem. Tato situace by však šla vyřešit také telefonickým dotazem policisty vůči svým kolegům na služebnu, která internetovým připojením i možností nahlédnutí do CRZ jistě disponuje. Problematickou otázkou také zůstává autenticita dopravcem předloženého dokladu.

Jak již bylo také zmíněno výše, není ani stanoveno, v jaké podobě a formě by potvrzení o hlášení mělo přepravované zbraně a střelivo doprovázet. Pokud by bylo nutné disponovat vyhotovením opatřeným na oficiálním kontaktním místě státní správy Czech POINT, zcela by to erodovalo volnost předchozího ustanovení, podle nějž by stačilo provést hlášení krátce před provedením přepravy (slovy Návrhu zákona „nejméně 1 hodinu před započetím přepravy“). Velmi nepraktické by bylo také prosté vytisknutí záznamu uvedeného v CRZ, a to zvláště v případě, kdy má přeprava započít mimo kancelářské prostory bez kancelářské techniky (typicky ve skladu). Řešením by bylo využití přenosných tiskáren, které umožňují tisk i v mobilních podmínkách, nicméně takový výtisk otisku obrazovky či výpisu z CRZ nedává žádný vnitřní smysl, když by kontrolu splnění povinnosti bylo možné provést rovnou online náhledem do CRZ. Uživatelsky nejpřívětivější by pak bylo mít potvrzení o hlášení připraveno pouze na displeji obrazovky mobilního zařízení (otisk obrazovky, screenshot). Ostatně takový standard je možné již nyní uplatnit řidiči motorových vozidel v případě povinnosti předložit tzv. zelenou kartu, tedy doklad potvrzující zaplacení povinného ručení (pojištění odpovědnosti z provozu vozidla po pozemních komunikacích). Ministerstvo financí v minulosti

rozhodovalo v přezkumném řízení, zda povinnost řidiče předložit zelenou kartu při silniční kontrole je splněna i při předložení v elektronické podobě na displeji mobilního telefonu. Dospělo přitom k závěru, že uvedenou povinnost takto splnit lze. Ministerstvo financí v rozhodnutí výslovně uvedlo, že *„povinnost předložit zelenou kartu podle § 17 odst. 1 zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla je splněna i tehdy, jestliže řidič předloží zelenou kartu v elektronické podobě na displeji mobilního telefonu.“*[197]

Za těchto okolností se nabízí postupovat v případě potvrzení o hlášení analogicky, neboť není důvod, aby bylo postupováno rozdílně. Disponováním elektronického vyhotovení potvrzení o hlášení v mobilním telefonu by ostatně byla naplněna formální podmínka doprovodu potvrzení po celou dobu přepravy zbraní a střeliva. Jak již však bylo uvedeno výše, s ohledem na klasickou redundantní povinnost, která nemá žádné rozumné opodstatnění, by stálo za to ji v každém případě z Návrhu vypustit.

[197] Rozhodnutí Ministerstva financí ze dne 1. 7. 2021, čj. MF-17750/2021/3503-4.

6 Exkurz do zahraničních právních úprav

Na závěr zhodnocení tuzemské právní úpravy je vhodné přistoupit k nástinu zahraničních právních úprav týkající se regulace zbraní a střeliva, jak bylo ostatně avizováno v úvodu této práce. Uvažované dotčené státy, tj. Spolková republika Německo, Slovenská republika a Polská republika, jsou členy Evropské unie, proto je možné predikovat, že s ohledem na harmonizační vlastnost evropských směrnic nebudou právní úpravy okolních států diametrálně odlišné.

Pouze pro připomenutí lze uvést, že v členských státech Evropské unie představuje evropská regulace minimální standard, resp. nepodkročitelné minimum, které by měly členské státy plnit. Opačný směr však už limitován není a záleží na jednotlivých členských státech, jak v tomto směru přísně svoji regulaci nastaví. Právě proto lze i přes jednotný základní standard předpokládat určitou diferenciaci v přístupu k právní regulaci napříč členskými státy Evropské unie.

Zahraniční komparace je vhodnou metodou ke zkoumání základních rozdílů mezi uvažovanými normami a zhodnocení intenzity sledované právní regulace, neboť pouze s odstupem a v kontextu většího celku lze zodpovědně zhodnotit kvalitu, resp. míru restrikce či liberalizace tuzemské právní úpravy.

6.1 Některé aspekty právní úpravy zbraní ve Spolkové republice Německo

Německý *Waffengesetz*[198] z roku 2002 je zákon o zbraních, který česká střelecká odborná i laická veřejnost považuje za jeden z nejpřísnějších v Evropské unii. Na rozdíl od tuzemské právní úpravy zahrnuje jak střelné zbraně, tak také všechny ostatní předměty, které byly jako zbraně vyrobeny, nebo jsou v zákoně taxativně vymezeny (kovové obušky, nože s čepelí delší než 12 cm, tj. dlouhé kuchyňské nože apod.). Výrazným rysem německé právní úpravy tak představuje úprava tzv. chladných zbraní, na něž regulace v České republice zcela nedopadá.

[198] Zákon o zbraních (Waffengesetz) ze dne 11. 11. 2002, ve znění pozdějších předpisů. Dostupný na strankách Spolkového ministerstva spravedlnosti: http://www.gesetze-im-internet.de/waffg_2002/index.html

Obecně velmi široké pole působnosti německého zákona predeterminuje již § 1 odst. 2, bod 2, podle nějž jsou zbraněmi také přenosné předměty, které jsou svou povahou určeny k vyloučení nebo snížení schopnosti lidí útočit nebo se bránit, zejména sečné a bodné zbraně [písm. a)], ale také předměty, které jsou svou povahou, vlastnostmi, způsobem použití či funkcí schopny znemožnit nebo omezit schopnost člověka bránit se či útočit a které jsou v zákoně vyjmenovány [písm. b)].

Zbraně ve Spolkové republice Německo jsou rozdělené do 3 skupin. Jedná se o zbraně zakázané, zbraně na povolení a volné. Do první skupiny patří obvykle očekávané automatické (tj. samočinné) zbraně, zákeřné zbraně, nebo střelivo s průbojnými a výbušnými střelami. Nad rámec české právní úpravy však německý zákon mezi zákeřné zbraně řadí také chladné zbraně, tj. například nože skryté v deštníku apod. Zákaz chladných zbraní se také vztahuje na vrhací hvězdice, svítilny na zbraně, kovové obušky, boxery a další neletální zbraně obdobné typologie. Mezi zakázané nože řadí zákon zejména nože motýlkové a tlačné (s rukojetí kolmou k čepeli), vyskakovací a vypadávací, vyjma případů, kdy čepel vyskakuje z boku nože, je-li délka jejich čepele delší než 8,5 cm a není oboustranně broušená.

Co se týče zakázaných zbraní palných, jsou zde řazeny víceranové krátké zbraně pro náboje se středovým zápalem o ráži menší než 6,3 mm, vyjma flobertek. Reálně jde patrně o zákaz pistolí Five-seveN na průbojné střelivo typu 5,7x28 mm.[199] Zakázané jsou také střelné zbraně, které lze složit, rozebrat či jinak zkrátit pod délku obvyklou pro lovecké či sportovní účely.

Zbraněmi na povolení se rozumí v zásadě krátké a dlouhé samonabíjecí zbraně a další ve smyslu české kategorie B.

Podíváme-li se na zbraně volně dostupné, jejich výčet je podstatně kratší, než skupina zbraní zakázaných. Uvažovat lze o vzduchovkách, větrovkách a plynových zbraních, ovšem limitovaného výkonu pouze do 7,5 J. Mezi volně dostupné se dále řadí zbraně vystřelující dráždivou látku a poplašné zbraně dovoleného výrobního provedení, jednoranné předovky a lefošky zkonstruované před rokem 1871 a kuše. Nutno podotknout, že volně dostupné nutně neznamená volně nositelné. Bez povolení lze nosit pouze doutnákové či křesadlové zbraně podle historických vzorů, nože s čepelí kratší než 12 cm, které nejdou

[199] Karásek, D. Zbrojní zákony: Německo [online]. *gunlex.cz*. 8. 8. 2019. [cit. 13. 5. 2021].

otevřít jednou rukou, obranné spreje určené proti zvířatům a výše zmíněné kuše.

Německý zákon zcela zapovídá nošení atrap, hraček ve tvaru zbraní či zbraní znehodnocených. Nabývání a nošení zbraní je povoleno u všech ostatních zbraní (palné zbraně, vzduchovky, plynové pistole), u nichž zákon předpokládá zbrojní průkaz. Ten ovšem existuje ve dvou variantách. Takzvaný malý zbrojní průkaz (*Kleiner Waffenschein*) opravňuje jeho držitele k nošení plynových (a jim podobných) pistolí, tj. z pohledu tuzemského zákona o zbraních zbraně kategorie C-I, resp. kategorie D. Jeho získání je relativně snadné, uchazeč musí splňovat podmínku plnoletosti a trestní bezúhonnosti. Není třeba prokazovat odborné znalosti, ani deklarovat účel držení či nošení zbraně.

Druhou, vyšší, variantu oprávnění představuje tzv. *Waffenbesitzkarte*, doslova karta držení zbraně, do níž se nabyté zbraně zapisují. Podmínky jejího vydání pěkně shrnula Macků, která uvádí, že aby mohla být *Waffenbesitzkarte* vydána, zkoumají správní orgány, zda žadatel splňuje zákonem definované podmínky spolehlivosti a vhodnosti. Žadatel musí rovněž jako v případě žádosti o vydání českého zbrojního průkazu předložit lékařské posudky, které si musí nechat zhotovit na vlastní náklady. Dále má žadatel povinnost absolvovat obsáhlý vzdělávací program v akreditovaném vzdělávacím střeleckém institutu před samotným konáním zkoušky odborné způsobilosti.[200]

Žadatel musí dále doložit, že má oprávněný zájem na držení zbraně, a že tato zbraň se hodí k uspokojení oprávněného zájmu. Zde se nejvíc projevuje německý přístup k věci: zákon automaticky uznává potřebu mít zbraň u členů velkých, státem uznaných zájmových organizací, zatímco neorganizovaný občan je v podstatě odkázán na správněprávní diskreci správního orgánu.[201] Další významnou překážkou ekonomického charakteru představuje pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou střelcem, s limitem plnění minimálně 1 000 000 €. Je-li to považováno za potřebné, mohou být správním orgánem stanoveny *ad hoc* další omezení a podmínky, které je žadatel povinen splnit.

---

[200] Macků, V. *Právní úprava držení a nošení střelných zbraní k ochraně života, zdraví a majetku z pohledu správního práva.* 2017, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, s. 70.

[201] Karásek, D. Zbrojní zákony: Německo [online]. *gunlex.cz*. 8. 8. 2019. [cit. 13. 5. 2021].

Držitel zbraní pak musí mít zbraně uloženy v certifikovaném trezoru. Netřeba zmiňovat, že příslušný trezor může být dražší než samotná zbraň v něm uložená. Držitelé zbraní také musí policii umožnit přístup do svého obydlí za účelem kontroly uložení zbraní. Ve světle tuzemských reálií posledně zmiňované již považuji za výrazný a excesivní zásah orgánů veřejné moci do soukromých práv a oprávněných zájmů držitelů zbraní.

Možnou inspirací německou právní úpravou do tuzemské právní úpravy by však mohla být určitá základní regulace chladných zbraní. Jejich regulace ve Spolkové republice Německo je však přehnaná a do České republiky nepřenosná, i s ohledem k tomu, že tato oblast u nás není nijak zásadně problematická. Na druhou stranu se jedná o zbraně s určitou mírou nebezpečnosti, jež jsou zcela mimo kontrolu tuzemských orgánů veřejné moci. Pokud by měly být chladné zbraně regulovány i v České republice, pak by mělo omezení dopadat pouze na ty, u nichž je zřejmé, že mají jeden jediný účel, a to zesílení útoku. Tím jsou myšleny vrhací hvězdice, boxery a další podobné zbraně, které nejsou v běžném životě nijak rozumně použitelné. Omezovat kuchaře v jejich práci zákazem nožů s dlouhou čepelí nelze považovat za prospěšné ani rozumné.

Závěrem této podkapitoly lze shrnout, že německá právní úprava je ve srovnání s úpravou českou přísnější ve všech směrech. Tento stav pramení z historie Spolkové republiky Německo, což nastínil Lukáš Flax: *„Německá právní úprava vychází z historické poválečné zátěže. Po dobu dalších 60. let však velmi restriktivní úprava nebyla příliš zvolněna a je v současnosti udržována z pragmatických i ideologických důvodů. Úprava klade přísnější podmínky pro získání práva držet zbraně i nosit zbraně.“*[202] Do značné míry tak lze souhlasit s Brunnem, podle nějž německý *Waffengesetz* fakticky odráží kolektivní mentalitu, která je pro naše západní sousedy tak typická. Členům velkých, státem uznaných zájmových organizací zákon zaručuje právo na zbraň celkem solidně. Neorganizovaný jednotlivec je však víceméně subjektem úřední libovůle.[203] Takový stav nelze považovat za žádoucí a v českém prostředí by zcela jistě neobstál.

[202] Flax, L. *Právní úprava zbraní a střeliva*. 2017, rigorózní práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta, s. 107.

[203] Karásek, D. Zbrojní zákony: Německo [online]. *gunlex.cz*. 8. 8. 2019. [cit. 13. 5. 2021].

6.2 Některé aspekty právní úpravy zbraní na Slovensku

Zřejmě nepřekvapí, že s ohledem na společnou historii vychází česká a slovenská zbraňové legislativa ze společného základu. Jak ostatně uvádí Vinš, před rokem 1993 platil v obou částech tehdejší federace zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu, který ideově navazoval na ještě poměrně stručný zákon č. 162/1949 Sb. Otázku zbraňové legislativy sice poprvé hlouběji propracovával, byl ale zejména požadavkem „aby jich (zbraní) nemohlo být zneužito proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení" v praxi velmi restriktivní.[204] Po roce 1989, resp. 1993 se české a slovenské cesty rozešly, což vyústilo ve vůbec první slovenský zbraňový zákon č. 246/1993 Z. z. Ten platil až do roku 2004, kdy byl nahrazen současným zákonem č. 190/2003 Z. z., o strelných zbraniach a strelive. Nutno podotknout, že časová blízkost s českým zákonem o zbraních z roku 2002 je zřetelná na první pohled a ani obsahový základ kodexů není příliš rozdílný. Některá místa jsou však pojata rozdílně, přičemž zásadnější odlišnosti způsobily až právní účinky přijaté zbraňové směrnice.

Rozdělení zbraní do kategorií A až D je identické s českou legislativou, skupiny zbrojních průkazů jsou rovněž identické s českými, jen v opačném pořadí. Vinš si všímá, že restriktivněji je vymezen pojem držení zbraně. Oproti české právní úpravě, která stanoví, že ve vlastních prostorách a se souhlasem vlastníka nebo nájemce jde v zásadě vždy o držení, slovenská legislativa toto omezuje definicí, že držení znamená *„přechovávať a mať pri sebe zbraň a střelivo na miestach určených v preukaze zbraně."*[205] Stejně tak přísnější stanoví slovenský zákon podmínky pro vydání zbrojního průkazu. Podle § 16 písm. e) slovenského zákona je nad rámec podmínek stanovených v České republice absolvovat psychologické vyšetření *(„zdravotne spôsobilá a psychicky spôsobilá držať alebo nosiť zbraň a strelivo"*). Posudek o psychickém zdraví může vydat pouze klinický psycholog a pro jejich počet platí *numerus clausus*, z čehož vyplývají jak časové překážky (nutnost objednání, čekání na volný termín), tak ekonomické překážky. Správní orgán má přitom podle § 20 odst. 7 slovenského zákona o zbraních právo kdykoliv požadovat opakování vyšetření, *„ak vznikne*

[204] Vinš, J. Slovensko: Údery zbrklých novel. [online]. *gunlex.cz*. 15. 3. 2013 [cit. 15. 5. 2021].

[205] Vinš, J., tamtéž.

odôvodnená pochybnosť o zdravotnej spôsobilosti alebo psychickej spôsobilosti držiteľa zbrojného preukazu.“

Tento stav lze vnímat za pouhou uměle vytvořenou překážku pro získání zbrojního průkazu, resp. pracovní náplň pro určité odborníky v oboru psychologie, neboť ani tento odborník za krátký omezený čas po dobu vyšetření nemůže s jistotou odhalit psychicky problémového žadatele o vydání zbrojního průkazu. Písemným testem či pohovorem lze odhalit toliko zřejmé extrémy. Naopak je to praktický lékař, který má o svých pacientech zpravidla dobrý přehled z důvodu dlouhodobé a komplexní péče o jejich zdraví. Obecně je vhodnější přenechat zkoumání množiny zdravotního a psychického stavu praktickému lékaři, ostatně tak, jak to funguje v České republice. Posudek o zdravotní způsobilosti je v každém případě nutností a pokud by měl praktický lékař důvodné podezření o řádném psychickém stavu svého pacienta-žadatele o zbrojní průkaz, má možnost jej odeslat ke specialistovi, jež konkrétní aspekty zhodnotí. Dobře fungující stav v České republice by měl být zachován i do budoucna, a tkví zde vhodná inspirace pro slovenského zákonodárce, neboť v plošných psychologických vyšetřeních nelze spatřovat žádný pozitivní význam.

Další administrativní překážku ve vydání zbrojního průkazu na Slovensku představuje § 16 písm. h) slovenského zákona, podle nějž je nutné *„preukázať potrebu držať alebo nosiť zbraň a strelivo“* (v České republice postačí uvedení důvodu). Jedná se o ustanovení, které má široké možnosti výkladu, a v praxi se výkladová stanoviska jednotlivých posuzujících správních orgánů mohou od sebe lišit. To je stav, který je dlouhodobě kritizován, přičemž autor práce má za to, že správněprávní diskrece orgánů veřejné moci by měla být v těchto oblastech právní úpravy využívána pouze v minimální možné míře.

Zhodnocením slovenské právní úpravy lze dospět k závěru, že výrazně zaostává za českou, přičemž k výraznému rozdílu došlo po přijetí předmětné evropské zbraňové směrnice. Slovenský zákon o zbraních stále zapovídá nabývání a používání tlumičů hluku výstřelu, zaměřovačů na principu noktovizorů, či speciálních střel s řízenou deformací a jiných, např. vhodných k obranným účelům. Implementace evropské legislativy je však u našich východních sousedů podle všeho v plném proudu,[206] takže prostor a příležitosti k nápravě problematických pasáží zde beze sporu jsou. Uvidíme v budoucnu, jak

[206] Miklánek, Ľ. Implementačná novela v ďalšej fáze. [online]. *legistelum.sk*. 13. 5. 2021. [cit. 13. 5. 2021].

úspěšně byla novelizace zákona o strelných zbraniach a strelive zvládnuta. S ohledem na spletitý legislativní proces nyní nelze budoucí stav předjímat.

6.3 Některé aspekty právní úpravy zbraní v Polsku

Legislativa Polské republiky dlouho patřila k nejrestriktivnějším v Evropě. Na jedné straně byly a jsou v Polsku oblíbené sportovní střelecké kluby, kluby vojáků v záloze a další podobné kolektivní organizace, jejichž členové se v rámci klubové činnosti věnují střelbě z palných zbraní. Na druhé straně však vždy bylo pro jednotlivce velmi obtížné střelné zbraně nabývat.

Základem polské zbraňové legislativy je zákon o zbraních ze dne 21. 5. 1999, *Ustawa o broni i amunicji Dz. U. 1999 Nr 53 poz. 549*. Významná změna se na poli polské zbraňové legislativy odehrála v roce 2011, neboť novela polského zákona o zbraních[207] přinesla omezení policejního správního uvážení. Polský zákon o zbraních obsahoval do výše zmíněné novely pouze ustanovení, které policii umožňovalo vydat povolení na zbraň, pokud neexistují okolnosti, které by vydání zabraňovaly. Toto ustanovení bylo možné vykládat v neprospěch žadatelů o povolení a polská policie tak také často činila.[208]

Jedním ze základních rozdílů mezi českou a polskou zbraňovou právní úpravou je neexistence rozdělení zbraní do kategorií. Polský zákon o zbraních tedy komplexně vymezuje zbraně, které jím jsou regulovány a povolení na zbraň k příslušnému účelu, potažmo registrační karta opravňuje jejího držitele k nabývání určitých zákonem stanovených druhů zbraní.[209] Polský zákon o zbraních se vztahuje na střelné zbraně, bojové, lovecké, sportovní, plynové, signální, pneumatické, metače obranného plynu a pak na nástroje nebo zařízení, jejichž použití může ohrozit život nebo zdraví. Pod poslední jmenované se řadí kuše a také zbraně chladné, jako jsou nunčaky, boxery, čepele

[207] Dz.U. 1999 nr 53 poz. 549 Akty zmieniające In: *Internetowy System Akt w Prawnych*. [právní informační systém]. SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ [cit. 27. 5. 2021]. Dostupné z: http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19990530549

[208] Novák, M. *Právní úprava držení a nošení střelných zbraní k ochraně života, zdraví a majetku z pohledu správního práva*. 2014/2015, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, s. 64.

[209] Novák, M. tamtéž, s. 68.

ukryté v předmětech nemající vzhled zbraní, pálky zakončené tvrdým materiálem a pálky vyrobené ze dřeva, které napodobují baseballové pálky.[210]

Proces legálního získání zbraně v Polsku není jednotný a záleží na tom, o jaký druh povolení žadatel požádá. Získat je možné jen povolení, které je spojeno s určitým deklarovaným účelem. Toto povolení vydá příslušný útvar policie podle místa bydliště, se zvláštní výjimkou pro vojáky z povolání, kterým povolení vydává příslušný velitel vojenské policie. Mezi řádné účely se řadí lov, sebeobrana (skryté nošení), sport, sběratelství a trénink. Na první pohled by se dalo předpokládat, že sebeobrana (obdobně jako česká skupina zbrojního průkazu E – k ochraně života, zdraví nebo majetku) bude nejpočetnější, ovšem opak je pravdou. Stępień uvádí, že povolení pro sebeobranu dostalo v roce 2018 jen 9 osob v Polsku, z celkového počtu 36 milionů obyvatel. Je to proto, že pravidla pro sebeobranné povolení je činí vzácným. Aby jej žadatel dostal, musí prokázat, že čelí konkrétnímu trvajícímu ohrožení, a to nejméně po dobu šesti měsíců. Přičemž četnost tohoto ohrožení se určitým způsobem musí projevovat alespoň jednou týdně. Takto výrazně tvrdé podmínky znamenají, že je není schopen doložit v podstatě nikdo, resp. jen specifická úzká skupina polských obyvatel (např. politici).[211]

Naopak nejvyužívanější je v Polsku povolení pro účely sportovní střelby. Podmínky k jeho získání jsou již o poznání příznivější. Je potřeba zapsat se do střeleckého sportovního klubu, projít tříměsíčním úvodním školením zahrnujícím bezpečnou manipulaci a základy střelby, projít praktickou zkouškou, získat zdravotní a psychologický posudek, složit písemný test týkajícím se zbraňové legislativy, být bezúhonný a na závěr se účastnit několika střeleckých soutěží. Povolení je v tomto případě nárokové, tj. splní-li žadatel předepsané podmínky, správněprávní orgán nemá jinou možnost než žadateli vyhovět. Co je důležité, tak od roku 2014 sportovní střelci mohou skrytě nosit nabitou zbraň, s výjimkou letadel, vlaků a veřejné dopravy. Což je taky jeden z důvodů, proč už nikdo nežádá o povolení pro sebeobranu. K nošení se dá mnohem snadněji dostat přes sportovní povolení.[212] Obligatorní účast na střelecké soutěži pro získání zbrojního průkazu lze považovat

[210] Čl. 4 Ustawa o broni i amunicji Dz. U. 1999 Nr 53 poz. 549.

[211] Gawron, T. Interview – Tomasz W. Stępień: Poles still believe the communist indoctrination that only criminals need guns. [online]. *zbrojnice.com*. 2. 4. 2019. [cit. 28. 5. 2021].

[212] Gawron, T., tamtéž.

za skvělý nástroj pro ověření všech potřebných znalostí a dovedností žadatele v praxi, přičemž prvek soutěživosti tomu dodává určitý prvek odlehčení. O tom by se jistě dalo uvažovat i případě českého zákona o zbraních, resp. zákonů následujících.

Zvláštností polské právní úpravy je tak to, že „sebeobranná" povolení pro skryté nošení je takřka nemožná získat, avšak skryté nošení zbraní je umožněno držitelům sportovních povolení. Specifikem je také to, že sportovní střelci mohou zbraně nosit na základě pouze podzákonného předpisu, tj. vyhlášky příslušného ministerstva (ministerstvo vnitra). Tento stav znamená křehkost právního stavu a oslabení principu právní jistoty, neboť teoreticky pouhá změna vlády může přivodit ztrátu možnosti nosit zbraň. Taková změna by se přitom týkala poměrně velké skupiny držitelů zbraní, což jistě nelze hodnotit pozitivně.

Negativum polské právní úpravy lze spatřovat také v tom, že obdobně jako ve slovenské právní úpravě je třeba spolu s žádostí o povolení na zbraň nebo spolu s registrací pneumatické zbraně předložit lékařský a psychologický posudek, že osoba může zbraní bezpečně disponovat. U osobní ochrany a ochrany osob a majetku se takový posudek musí obnovovat každých pět let. Při podávání žádosti o povolení na zbraň se musí navíc dokladovat ještě absolvování zkoušky před policejní odbornou komisí, která ověřuje znalost legislativy a bezpečné manipulace se zbraní.[213]

6.4 Zhodnocení zahraničních právních úprav

Ve srovnání se sledovanými právními úpravami lze jednoznačně shrnout, že česká právní úprava zbraní a střeliva je daleko nejliberálnější. V německé právní úpravě je velmi rozšířená právní úprava chladných zbraní, která zasahuje až do každodenního života běžných občanů (např. zákaz „nadlimitně" dlouhých čepelí běžných kuchyňských nožů). Pro získání zbrojního průkazu na palné zbraně zde jednotlivce čeká mnoho administrativních i ekonomických překážek, které ve výsledku znesnadňují nabývání střelných zbraní. Určitá inspirace německou právní úpravou by mohla představovat základní právní regulace chladných zbraní. Regulace chladných zbraní není v Evropě ničím neobvyklým a tento přístup má řada států. Zmínit lze dále

[213] Vinš, J. Polsko: mírné uvolnění šroubů. [online]. *gunlex.cz*. 17. 4. 2013 [cit. 17. 5. 2021].

např. Estonsko. Nemohlo by se však jednat o tak širokou množinu, jako je tomu u našich západních sousedů, nýbrž pouze základní a určité typy zbraní, které se svým charakterem hodí pouze pro zesílení útoku.

Právní úprava zbraní na Slovensku vychází ze stejných základů a principů jako česká právní úprava. Proto nepřekvapí, že jsou si v mnohém podobné. Také zde se však můžeme setkat s administrativně-ekonomickými překážkami k získání zbrojního průkazu, které jsou nadbytečné. Jmenovat lze např. plošné psychologické vyšetření. Negativně lze hodnotit stále ještě velkou přítomnost správněprávní diskrece orgánů veřejné moci ve slovenském zákoně o strelných zbraniach a strelive. Zmínit lze také přetrvávající zákaz některých doplňků zbraní či střeliva, k nimž česká právní úprava přistupuje liberálněji. Ovšem naopak kladně lze hodnotit nárokové právo směrem k nabývání střelných zbraní.

Polská právní úprava dlouho platila za velmi restriktivní, což se postupem času mění. Postupná liberalizace společnosti se zdá být rychlejší než příslušné legislativní změny, neboť nabývání zbraní je maskováno za účely sportovní střelby. Přitom patrně nejběžnější důvod k nabytí zbraně je ve skutečnosti sebeobrana, ochrana života, zdraví nebo majetku, tak jak je to běžné v dalších zemích Evropské unie. Určitou inspirací pro českou právní úpravu by mohla představovat obligatorní účast žadatelů na střelecké soutěži pro získání zbrojního průkazu, jež by proces získání zbrojního průkazu zpestřila kompetitivním prvkem, resp. by došlo k lepšímu prověření a hlubšímu procvičení manipulace se zbraní žadatelů o zbrojní průkaz, než jak tomu je nyní v rámci praktické závěrečné zkoušky v České republice.

Závěr

Cílem této rigorózní práce bylo podat čtenáři srozumitelný přehled problematiky právní úpravy zbraní a střeliva, analyzovat novelizace stávající právní regulace na tomto úseku a popsat důvody, proč a za jakých podmínek k nim bylo přikročeno. Klíčovou částí této práce bylo zhodnocení dopadů zbraňové směrnice na podobu právní úpravy zbraní a střeliva v České republice.

Závěrem této práce lze v zásadě konstatovat, že i přes některé nedostatky lze současnou i budoucí tuzemskou právní úpravu o zbraních hodnotit kladně, a to i v kontextu evropského měřítka. Nelze však přehlédnout, že její vznik se datuje již do roku 2002. Některé aspekty současného zákona jsou tak koncepčně zastaralé, jako např. úprava zbraní a střeliva v rámci jednoho předpisu, či právní úprava munice, která zde věcně nezapadá vůbec. Přijaté desítky novel v průběhu času stavu příliš nepomohly a došlo jimi spíše k výraznému znepřehlednění dotčeného kodexu. Kvitovat lze proto, že zhruba od roku 2019 se hovoří o nové české právní úpravě zbraní a střeliva. Budoucí legislativní podoba úpravy, jejíž účinnost se orientačně předpokládá na rok 2026, zahrnuje několik komplexních změn, které připravovalo Ministerstvo vnitra. Počítá se vznikem nových, relativně samostatných zákonů, které by měly představovat spíše výraznější evoluci, se zachováním stávajících principů právní regulace.

Nový zákon ve znění Návrhu, kterým by se měl nahradit současný zákon o zbraních, by měl zachovat stěžejní koncepční prvky současného zákona a současně právní úpravu nakládání se zbraněmi celkově zmodernizovat a snížit administrativní zátěž. Počítá se se samostatným zákonem o munici, kterým se úprava munice (srov. kapitola 1.2) vyčlení mimo právní úpravu nakládání se zbraněmi. Vzniknout by měl nový zákon o nakládání se zbraněmi v oblasti vnitřní bezpečnosti, kterým by měla být nově stanovena regulace s cílem zamezit zneužití zbraní živelně zakládanými organizacemi, tj. domobrany apod. Tímto zákonem by měly být řešeny také některé další specifické situace typu krizových stavů (včetně situací typu epidemie afrického moru prasat apod.), nebo by měla být zavedena některá speciální pravidla pro nošení zbraní příslušníky bezpečnostních sborů. Měla by jím být nastavena rámcová pravidla pro státem organizované prohlubování znalostí a dovedností při nakládání se zbraněmi. Počítá se také s doprovodným zákonem o změně zákonů, jímž by měly být upraveny další právní předpisy v souvislosti s nabytím účinnosti ostatních majoritních zákonů.

Co se týče evropské právní regulace, ze které v zásadě všechny změny vycházejí, lze se domnívat, že je třeba se aktivně podílet na její tvorbě a budoucí podobě, neboť ovlivňuje všechny členské státy, Českou republiku nevyjímaje. Případné podávání žalob je až prostředkem *ultima ratio*, ke kterému by mělo být přistoupeno v nejzazším případě.

Upozornit lze nicméně na čl. 24 konsolidovaného znění zbraňové směrnice. Ač nenápadný, avšak s potenciálně velmi výraznými dopady do vnitrostátní podoby právních úprav členských států Evropské unie, neboť svěřuje Komisi zdánlivě neškodnou pravomoc předkládat každých 5 let Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování směrnice. Zpráva má *de facto* statistický, deklaratorní charakter, avšak spolu s ní má současně Komise pravomoc předkládat dotčeným institucím různé legislativní návrhy změn *pro futuro*. Článek 24 principiálně zakládá možnost navrhovat změny v příloze č. I. zbraňové směrnice, která upravuje kategorie střelných zbraní. Stejně tak se může vyjadřovat k otázkám uplatňování systému pro evropský zbrojní pas, označování a dopadů nových technologií, jako je 3D tisk, využívání kódu pro rychlou odpověď (QR) a využívání radiofrekvenční identifikace (RFID). Tento způsob změny evropských zbraňových právních předpisů lze považovat za problematický, neboť primárně mu chybí předchozí celoevropská diskuse, což transparentnosti řádného legislativního procesu a bezproblémovosti přijetí právních norem jednotlivými členskými státy Evropské unie nepřispívá.

Z pohledu autora této práce nezbývá, než zintenzivnit práci v Evropském parlamentu a prostřednictvím českých europoslanců důsledně sledovat, připomínkovat a s našimi evropskými partnery diskutovat chystané změny právní regulace již v zárodku. Práci na evropské úrovni za Českou republiku nikdo jiný nevykoná a je-li Česká republika součástí většího celku, je třeba komentovat, diskutovat, příp. navrhovat jiná, vlastní řešení. Marná sláva, *vigilantibus iura* se uplatní nejen u adresátů právních norem, ale i u jejich tvůrců.

Je potřeba se také čas od času ohlédnout a připomenout si, co je smyslem a účelem právní úpravy zbraní a střeliva. Jejím smyslem je zamezit zneužívání palných zbraní pro trestnou činnost a zvýšení bezpečnosti občanů Evropské unie. Těchto cílů však nelze dosáhnout drakonickými restrikcemi legálně držených zbraní a cílením na legální poctivé střelce. Pokud mají evropské směrnice chránit bezúhonné občany před pachateli, kteří realizují trestnou činnost převážně nelegálně drženými zbraněmi, musí Evropská komise zaměřit svou pozornost tímto směrem. Nasnadě je tak zejména přijetí účinných opatření k zajištění trvalého zneschopnění střelby znehodnocených zbraní, přijetím jasných, stručných

a finančně nenákladných pravidel pro likvidaci zbraní tak, aby nechtěné zbraně nekončily v ilegalitě. Prostor je také pro případné postupné zdokonalování společného značení zbraní, prohlubování výměny informací mezi státy, včetně zefektivnění a zdokonalení digitalizace veřejné správy na tomto úseku.

Cílem právní regulace by měla být kvalitní a vyvážená zbraňová legislativa. Stát by měl dbát o to, aby jeho občané měli možnost se v případě potřeby bránit, mají-li o to sami zájem. Taková obrana bývá zpravidla také nejúčinnější, neboť veřejné ozbrojené složky nemohou být přítomny všude a vždy včas, což se ostatně dle soudobých mezinárodních i tuzemských událostí periodicky potvrzuje.

Úplným závěrem si autor práce dovolí uvést citát t.č. poslankyně, současné ministryně obrany Jany Černochové, která hlavní cíl právní úpravy zbraní a střeliva shrnula názorně: *„Nikdo rozhodně nechce, aby se rozdávaly zbraně na potkání, jak nám bylo v minulosti některými lidmi z řad médií, politiků a samozvaných expertů, podsouváno. Stále se musí jednat o efektivní funkční systém kontroly a prověřování těch, kteří mají zájem zbraň vlastnit. Vyváženost mezi právem a povinnostmi je zde klíčová.“*[214]

[214] Gawron, T. Rozhovor – poslankyně Černochová: obhajoba legální držby zbraní by neměla přestávat být principiální záležitostí ochrany svobody. [online]. *zbrojnice.com*. 26. 7. 2018. [cit. 28. 5. 2021].

Použité zdroje

Monografie

1. Fryšták, M. a kol. *Trestní právo hmotné – obecná část.* 2. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2009, 157 s.
2. Hendrych, D. a kol. *Správní práv. Obecná část.* 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, 599 s.
3. Jelínek, J. a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část.* 4. vydání. Praha: Leges, 2014, 976 s.
4. Jescheck, H. H. *Lehrbuch des Strafrechts, Allgemainer Teil.* 2. vydání, Berlin, 1972, 782 s.
5. Komenda, J. *Zákon o zbraních v praxi.* Brno: Dataprint Brno, 2005, 185 s.
6. Kopecký, M. *Správní právo. Obecná část.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s.
7. Macura, E., Repka, P. *Pracovní sešit střelecké přípravy – právní normy, teorie střelby, nauka o zbrani.* Praha: MV ČR, 2004, 79 s.
8. Průcha, P. *Správní řád s poznámkami a judikaturou.* 4. vydání. Praha: Leges, 2019, 533 s.
9. Sellier, K. G., Kneubüehl, B. P. *Wound Ballistics and the Scientific Background*. Amsterdam: Elsevier, 1994, 479 s.
10. Skulová, S. *Správní uvážení - základní charakteristika a souvislosti pojmu.* Brno: Masarykova univerzita, 2003, 241 s.
11. Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, 3632 s.

Časopisecké články

12. Autor neuveden. Střílející nástrahy. *Střelecká revue*. 1996, č. 3, s. 12-13.
13. Bobek, M. Výzkum v Právu: Reklama na Nike anebo kvantová fyzika?. *Jurisprudence*. 2016, č. 6, s. 3-10.
14. Bočková, K. a kol. Lobbying Activities in Relation to the Implementation of EU Directive 91/477/EEC on Control and Acquisition of Weapons. *Forum Scientiae Oeconomia.* 2018, č. 6, s. 91–105.

15. Burda, E. Útok, proti ktorému je prípustná nutná obrana. *Trestněprávní revue*. 2010, č. 2, s. 43-50.
16. Eichler, J. Legální a nelegální války v dnešním světě. *Vojenské rozhledy*. 2012, č. 3, s. 17-29.
17. Helebrant, M. Tlumiče potichu i nahlas. *Myslivost*. 2021, č. 2, s. 60.
18. Kamler, J. Tlumič hluku výstřelu. *Myslivost*. 2017, č. 4, s. 50.
19. Kirst, F., N. Firearms regulation in the european union: Striking a delicate balance between single Market and security. *Fordham International Law Journal*. 2020, č. 43, 855-900 s.
20. Pircher, B. Member States' Opposition in the Council of the European Union and its Impacts on the Implementation of Directives. *OZP – Austrian Journal of Political Science.* 2017, č. 43, s. 1-10.
21. Sauter, W. Proportionality in EU Law: A Balancing Act? *Cambridge Yearbook of European Legal Studies*. 2013, č. 15, s. 439-466.
22. Tessman, A., K. A Bright Day for the Black Market: Why Council Directive 2008/51/EC Will Lose the Battle against Illicit Firearm Trade in the European Union. *Georgia Journal of International and Comparative Law*. 2009, č. 38, s. 237-264.
23. Tuček, V. S osmapadesátkou na naháňky. *Myslivost.* 2013, č. 3, s. 64.

Elektronické prameny

24. Anketa: Jaké náboje 9 mm Luger nosíte? *zbranekvalitne.cz*. [online]. 31. 3. 2017. [cit. 14. 2. 2021] https://zbranekvalitne.cz/forum/viewtopic.php?f=28&t=8502
25. Caron, S. Regina v. Dudley and Stephens [online]. *casebriefs.com*. [cit. 7. 1. 2021]. https://www.casebriefs.com/blog/law/criminal-law/criminal-law-keyed-to-kadish/the-justification-of-punishment/regina-v-dudley-and-stephens/
26. Černý, W., D. a kol. Gun culture in the Czech republic. [online]. *reuters.com.* 9. 6. 2016. [cit. 27. 2. 2021]. https://widerimage.reuters.com/story/gun-culture-in-the-czech-republic
27. Divišová, Z. Automatická obranná zařízení, nástražné systémy a nutná obrana. [online]. *epravo.cz*. 17. 9. 2013 [cit. 25. 4. 2021].

https://www.epravo.cz/top/clanky/automaticka-obranna-zarizeni-nastrazne-systemy-a-nutna-obrana-92191.html

28. Dlubalová, K. Konec zbytečnému papírování. Vláda schválila novou zbraňovou legislativu. [online]. *mvcr.cz*. [cit. 8. 8. 2023]. https://www.mvcr.cz/clanek/konec-zbytecnemu-papirovani-vlada-schvalila-novou-zbranovou-legislativu.aspx
29. Firearms: Agreement on Commission proposal to increase citizens' security. [online]. *ec.europa.eu*. 20. 12. 2016. [cit. 14. 3. 2021]. https://ec.europa.eu/home-affairs/news/firearms-agreement-commission-proposal-increase-citizens-security_en
30. Floriánová, E. Přichází nová amnestie na nelegálně držené zbraně, začne platit v sobotu. [online]. *idnes.cz*. 29. 1. 2021. [cit. 29. 3. 2021]. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/novela-zakona-amnestie-nelegalne-drzene-zbrane-ministerstvo-vnitra-jan-hamacek.A210129_102926_domaci_flo
31. Gavron, T., Rozhovor – Dita Charanzová: Nerozumím, jak se Evropská komise vyhnula odpovědnosti za selhání při nevydání pravidel pro znehodnocování zbraní. [online]. *zbrojnice.com.* 18. 3. 2019. [cit. 18. 3. 2020]. https://zbrojnice.com/2019/03/18/rozhovor-dita-charanzova-nerozumim-jak-se-evropska-komise-vyhnula-odpovednosti-za-selhani-pri-nevydani-pravidel-pro-znehodnocovani-zbrani/
32. Gawron, T. Interview – Tomasz W. Stępień: Poles still believe the communist indoctrination that only criminals need guns. [online]. *zbrojnice.com*. 2. 4. 2019. [cit. 28. 5. 2021]. https://zbrojnice.com/2019/04/02/interview-tomasz-w-stepien-poles-still-believe-the-communist-indoctrination-that-only-criminals-need-guns/
33. Gawron, T. Nabývání a držení nově zakázaných zbraní v návrhu implementační novely. [online]. *epravo.cz*. 23. 7. 2018. [cit. 12. 4. 2021]. https://www.epravo.cz/top/clanky/nabyvani-a-drzeni-nove-zakazanych-zbrani-v-navrhu-implementacni-novely-107904.html
34. Gawron, T. Návrh nového zákona o zbraních I: implementace, zásobníky, tlumiče a expanzní střely. [online]. *zbrojnice.com.* 14. 1. 2019. [cit. 14. 2. 2021].

https://zbrojnice.com/2019/01/14/navrh-noveho-zakona-o-zbranich-i-implementace-zasobniky-tlumice-a-expanzni-strely/

35. Gawron, T. Neurčité právní pojmy a správní uvážení v návrhu novely implementující směrnici o zbraních. [online]. *epravo.cz*. 14. 11. 2018. [cit. 10. 1. 2021]. https://www.epravo.cz/top/clanky/neurcite-pravni-pojmy-a-spravni-uvazeni-v-navrhu-novely-implementujici-smernici-o-zbranich-108388.html?mail

36. Gawron, T. Ochrana života zdraví nebo majetku v citlivých prostorách, resp. výjimka pro ochranu měkkých cílů dle novely zákona o zbraních. [online]. *zbrojnice.com.* 30. 1. 2021. [cit. 18. 3. 2021]. https://zbrojnice.com/2021/01/30/ochrana-zivota-zdravi-nebo-majetku-v-citlivych-prostorach-resp-vyjimka-pro-ochranu-mekkych-cilu-dle-novely-zakona-o-zbranich/

37. Gawron, T. Rozhovor – poslankyně Černochová: obhajoba legální držby zbraní by neměla přestávat být principiální záležitostí ochrany svobody. [online]. *zbrojnice.com*. 26. 7. 2018. [cit. 28. 5. 2021]. https://zbrojnice.com/2018/07/26/rozhovor-poslankyne-cernochova-obhajoba-legalni-drzby-zbrani-by-nemela-prestavat-byt-principialni-zalezitosti-ochrany-svobody/

38. Hanák, J. Přeprava zbraně. [online]. *myslivost.cz.* [cit. 2. 4. 2021]. https://www.myslivost.cz/Poradny/Strelecka-poradna/Preprava-zbrane

39. Hanák, J. Tlumič hluku výstřelu. *myslivost.cz*. [online]. [cit. 1. 2. 2021]. https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2018/Srpen-2018/TLUMIC-HLUKU-VYSTRELU

40. Heinz, L. Řízená deformace? Více účinku, méně rizika!. *policista.cz*. [online]. 19. 4. 2008. [cit. 15. 3. 2021]. https://www.policista.cz/clanky/reportaz/rizena-deformace-vice-ucinku-mene-rizika-221/

41. Ježek, P. Zraněný samostřílem dostal 300 hodin veřejných prací. [online]. *idnes.cz*. 22. 4. 2006. [cit. 2. 3. 2021]. https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/zraneny-samostrilem-dostal-300-hodin-verejnych-praci.A060422_112312_krimi_jba

42. Jílek, J. Vybrané aspekty limitů nutné obrany. [online]. *epravo.cz*. 22. 7. 2019. [cit. 12. 2. 2021]. https://www.epravo.cz/top/clanky/vybrane-aspekty-limitu-nutne-obrany-109625.html

43. Jungová, I. Přístup k datům ve veřejné správě usnadněn. [online]. *mvcr.cz*. 2010. [cit. 12. 2. 2021]. https://www.mvcr.cz/clanek/pristup-k-datum-ve-verejne-sprave-usnadnen.aspx

44. Karásek, D. Informační leták a plná moc ke kategorii C-I. [online]. *gunlex.cz*. 12. 2. 2021. [cit. 13. 2. 2021]. https://gunlex.cz/zbrane-a-legislativa/legislativa/3822-informacni-letak-a-plna-moc-ke-kategorii-c-i

45. Karásek, D. Novela zákona o zbraních II: nová kategorie A-I a nadlimitní zásobníky. [online]. *gunlex.cz*. 3. 1. 2021. [cit. 12. 4. 2021]. https://gunlex.cz/zbrane-a-legislativa/legislativa/3793-novela-zakona-o-zbranich-ii-nova-kategorie-a-i-a-nadlimitni-zasobniky

46. Karásek, D. Novela zákona o zbraních III: nová kategorie C-I a změny v kategorii D. [online]. *gunlex.cz*. 28. 1. 2021. [cit. 29. 1. 2021]. https://gunlex.cz/zbrane-a-legislativa/legislativa/3805-novela-zakona-o-zbranich-iii-nova-kategorie-c-i-a-zmeny-v-kategorii-d

47. Karásek, D. Zbrojní zákony: Německo [online]. *gunlex.cz*. 8. 8. 2019. [cit. 13. 5. 2021]. https://gunlex.cz/clanky/hlavni-clanky/3513-zbrojni-zakony-nemecko

48. Kovárník, L. Otázky a odpovědi – vymezení pojmu zbraň. [online]. *bezpecnostni-sbory.wbs.cz.* [cit. 27. 9. 2020]. https://bezpecnostni-sbory.wbs.cz/clanky/5-2010/otazky a odpovedi vymezeni pojmu zbran.htm# ftn2

49. Linhart, M. Stanovisko odboru bezpečnostní politiky MV č. 42 k hlavním částem zbraně. [online]. *ASPI.* 8. 8. 2010. [cit. 12. 2. 2021].

50. Malá novela (2021) a Reenactment. [online]. *historienezabije.cz*. 17. 2. 2021. [cit. 21. 3. 2021]. https://historienezabije.cz/mala-novela-2021-a-reenactment/

51. Matocha, J. Tlumí tlumič? - procesní aspekty při dokazování. [online]. *ASPI*. 18. 4. 2019, [cit. 18. 4. 2021].

52. Miklánek, Ľ. Implementačná novela v ďalšej fáze. [online]. *legistelum.sk*. 13. 5. 2021. [cit. 13. 5. 2021]. https://legistelum.sk/implementacna-novela-v-dalsej-faze/

53. Moravčík, O. Novela zákona o zbraních a zbraňová amnestie. [online]. *policie.cz*. 30. 1. 2021. [cit. 12. 2. 2021]. https://www.policie.cz/clanek/novela-zakona-o-zbranich-a-zbranova-amnestie.aspx

54. Nauka o zbraních. [online]. *zbranekvalitne.cz*. [cit. 8. 5. 2021]. https://zbranekvalitne.cz/zbrojni-prukaz/nauka-o-zbranich

55. Nošení krátkých zbraní na veřejnosti vyvolalo v některých občanech obavy o jejich bezpečí. [online]. *policie.cz*. 30. 1. 2020. [cit. 17. 3. 2021]. https://www.policie.cz/clanek/noseni-kratkych-zbrani-na-verejnosti-vyvolalo-v-nekterych-obcanech-obavy-o-jejich-bezpeci.aspx

56. Nováková, L. Přehled možných dopadů revize evropské směrnice o zbraních. [online]. *mvcr.cz*. 2010. [cit. 1. 5. 2021]. https://www.mvcr.cz/clanek/prehled-moznych-dopadu-revize-evropske-smernice-o-zbranich.aspx

57. Obranné náboje s minimálním kolaterálem (legální). *zbranekvalitne.cz*. [online]. 29. 7. 2015. [cit. 14. 2. 2021]. https://zbranekvalitne.cz/forum/viewtopic.php?f=28&t=6352

58. Policie začala používat nové střely, nemají ohrozit lidi v okolí. *irozhlas.cz.* [online]. 14. 8. 2014. [cit. 14. 3. 2021]. https://www.irozhlas.cz/node/5943907

59. Regulatory fitness and performance programme. Refit scoreboard summary. [online]. *op.europa.eu*. 24. 10. 2017. [cit. 20. 4. 2021]. https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/3374f94d-c9ca-11e7-8e69-01aa75ed71a1/language-en

60. Samuel, H. Charlie Hebdo shootings: Automatic rifles used in Paris attacks traced to shop in Slovakia. [online]. *The Telegraph*. 18. 2. 2015. [cit. 12. 3. 2021]. https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/11420946/Charlie-Hebdo-shootings-Automatic-rifles-used-in-Paris-attacks-traced-to-shop-in-Slovakia.html

61. Singr, M. Myslivec při honu u Dalešic postřelil jiného myslivce. Mířil na zajíce. [online]. *denik.cz*. 6. 12. 2020. [cit. 13. 2. 2021].

https://www.denik.cz/nehody/myslivec-pri-honu-u-dalesic-postrelil-jineho-myslivce-miril-na-zajice-20201206.html

62. Smetánka, J. Novela zákona o zbraních: Grandfathering (aneb přechodná ustanovení). [online]. *gunlex.cz*. 27. 11. 2020. [cit. 10. 1. 2021]. https://gunlex.cz/zbrane-a-legislativa/legislativa/3784-novela-zakona-o-zbranich-grandfathering-aneb-prechodna-ustanoveni
63. Sojčák, L. Skryté nošení zbraní. [online]. *colosus.cz.* 26. 6. 2018, [cit. 2. 4. 2021]. https://www.colosus.cz/skryte-noseni-zbrani-x31342
64. Stanovisko ze dne 15. 4. 2021, čj. MV-61144-1/OBP-2021, ke střelbě z palné zbraně pro soupeřský systém výcviku s úsťovou energií střely nejvýše 20 J. [online]. *mvcr.cz.* [cit. 16. 2. 2021]. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiixtq8jPLxAhWpwQIHHWw9AS8QFjAAegQIBBAD&url=https%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsoubor%2Fstanovisko-ke-strelbe-z-palne-zbrane-pro-soupersky-system-vycviku-s-ustovou-energii-strely-nejvyse-20-j.aspx&usg=AOvVaw3z_upCiZZeTqQKWHpuP4_T
65. Statistika střelných zbraní. [online]. *policie.cz.* [cit. 2. 3. 2021]. https://www.policie.cz/clanek/statistika-strelnych-zbrani.aspx
66. Střelecký slovník. [online]. *gunlex.cz*. [cit. 30. 4. 2021]. https://gunlex.cz/zbrane-a-legislativa/strelecky-slovnik/tags/25
67. Šabatová, A. Zpráva o šetření z vlastní iniciativy ve věci úmrtí pacienta psychiatrického oddělení nemocnice v časové souvislosti s použitím donucovacího a omezovacího prostředku. [online]. *ochrance.cz.* 26. 5. 2017. [cit. 16. 2. 2021]. https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ESO/2618-16-VOP-z18.pdf
68. Vaculík, R. Léta vystavoval torza starých zbraní. Nedovolené ozbrojování, řekla najednou policie a obvinila ho. [online]. *novinky.cz*. 21. 3. 2021. [cit. 21. 3. 2021]. https://www.novinky.cz/krimi/clanek/leta-vystavoval-torza-starych-zbrani-nedovolene-ozbrojovani-rekla-najednou-policie-a-obvinila-ho-40354214

69. Veřejný pořádek. [online]. *mvcr.cz*. [cit. 12. 2. 2021]. https://www.mvcr.cz/webpm/clanek/verejny-poradek.aspx

70. Vinš, J. Polsko: mírné uvolnění šroubů. [online]. *gunlex.cz*. 17. 4. 2013 [cit. 17. 5. 2021]. https://gunlex.cz/48-zbrane-a-legislativa/legislativa/630-polsko-mirne-uvolneni-sroubu

71. Vinš, J. Slovensko: Údery zbrklých novel. [online]. *gunlex.cz*. 15. 3. 2013 [cit. 15. 5. 2021]. https://gunlex.cz/zbrane-a-legislativa/legislativa/680-slovensko-udery-zbrklych-novel

72. Weber, B. Jack Cover, 88, Physicist Who Invented the Taser Stun Gun, Dies. [online]. *nytimes.com.* 16. 2. 2009. [cit. 16. 2. 2021]. https://www.nytimes.com/2009/02/16/us/16cover.html

73. Witte, G., Adam, K. Getting a gun legally in Europe may be hard, but terrorists have little trouble. [online]. *washingtonpost.com.* 19. 2. 2015. [cit. 27. 9. 2018]. https://www.washingtonpost.com/world/europe/getting-a-gun-legally-in-europe-may-be-hard-but-terrorists-have-little-trouble/2015/02/19/9eb6bce2-b78b-11e4-bc30-a4e75503948a_story.html

74. Zbraně podléhající zákonu o zbraních a podmínky jejich nabývání a držení. [online]. *mvcr.cz.* 17. 2. 2021. [cit. 17. 2. 2021]. https://www.mvcr.cz/clanek/zbrane-podlehajici-zakonu-o-zbranich-a-podminky-jejich-nabyvani-a-drzeni.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D

75. Zbraňová petice předána ve Sněmovně. [online]. *myslivost.cz*. 8. 7. 2020 [cit. 18. 6. 2020]. https://myslivost.cz/Pro-myslivce/Aktuality/Zbranova-petice-predana-ve-Snemovne

76. Zranil výbušninou zloděje. Vyvázl bez trestu. [online]. *lidovky.cz*. 19. 6. 2006. [cit. 2. 3. 2021]. https://www.lidovky.cz/domov/zranil-vybusninou-zlodeje-vyvazl-bez-trestu.A060619_125603_ln_domov_fho

77. 32 nejlepších českých a slovenských úlovků: Úlovku z Kopřivnice neuvěříte! [online]. *magnetfishing.cz*. [cit. 12. 4. 2021]. https://magnetfishing.cz/32-nej-ulovku/

Kvalifikační práce

78. Flax, L. *Právní úprava zbraní a střeliva*. 2017, rigorózní práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta.
79. Lorenčík, J. *Právní úprava výkonu práva myslivosti a použití zbraní při lovu*. 2009, rigorózní práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta.
80. Macků, V. *Právní úprava držení a nošení střelných zbraní k ochraně života, zdraví a majetku z pohledu správního práva.* 2017, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta.
81. Novák, M. *Právní úprava držení a nošení střelných zbraní kochraně života, zdraví a majetku z pohledu správního práva*. 2014/2015, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta.
82. Patera, F. *Meze přiměřenosti a zdravotní rizika použití taseru jako donucovacího prostředku bezpečnostních sborů*. 2020, bakalářská práce, Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií.
83. Šmehlíková, M. *Nové trendy v bezpečnostních technologiích*. 2017, diplomová práce, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta aplikované informatiky.

Komentářová literatura

84. Kreml, A. a kol. *Zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních: komentář.* 1. vydání Praha: Wolters Kluwer, 2009, 548 s.
85. Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2010, 1213 s.
86. Ščerba, F. a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, 3376 s.
87. Teryngel, J., Kreml, A. *Zákon o zbraních. Komentář.* Praha: Wolters Kluwer, 2010. [ASPI].

Judikatura

88. Nález ÚS ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96.
89. Nález ÚS ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97.
90. Nález ÚS ze dne 3. 2. 1999 sp. zn. Pl. ÚS 19/98.

91. Nález ze dne 13. 6. 2006, sp. zn. I. ÚS 50/03.
92. Nález ÚS ze dne 8. 1. 2019, sp. zn. III. ÚS 1336/18.
93. Nález ÚS ze dne 28. 4. 2020, sp. zn. III. ÚS 2451/18.
94. Rozhodnutí NS Slovenské socialistické republiky ze dne 29. 6. 1978, sp. zn. 4 Tz 40/78.
95. Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 7. 8. 2023, čj. 43 A 97/2022-50.
96. Rozsudek NS ze dne 12. 9. 1919, sp. zn. Kr I 435/19.
97. Rozsudek NS ze dne 4. 3. 1931, sp. zn. Zm I 445/30.
98. Rozsudek NS ze dne 24. 6. 2010, sp. zn. 29 Cdo 4869/2009.
99. Rozsudek NSS ze dne 11. 2. 2021, čj. 8 As 380/2018-31.
100. Rozsudek NSS ze dne 23. 6. 2011, čj. 5 As 10/2011-111.
101. Rozsudek NSS ze dne 24. 10. 2007, čj. 2 Afs 109/2005-56.
102. Rozsudek NSS ze dne 26. 5. 2016, čj. 6 As 53/2016-48.
103. Rozsudek NSS ze dne 26. 7. 2006, čj. 5 As 35/2005-47.
104. Rozsudek NSS ze dne 30. 11. 2016, čj. 5 As 83/2016-32.
105. Rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 26. 10. 2005, čj. 1 Afs 86/2004-54.
106. Rozsudek SDEU (velkého senátu) ze dne 3. 12. 2019, ve věci C-482/17, Česká republika v. Evropský parlament a Rada Evropské unie.
107. Rozsudek SDEU ze dne 10. 12. 2002, ve věci C-491/01, British American Tobacco .
108. Rozsudek SDEU ze dne 4. 5. 2016, ve věci C-547/14, Philip Morris Brands.
109. Stanovisko NS ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. Tpjn 303/2008.
110. Usnesení NS ze dne 14. 2. 2018, čj. 3 Tdo 59/2018-17.
111. Usnesení NS ze dne 17. 12. 2014, čj. 8 Tdo 1417/2014-20.
112. Usnesení NS ze dne 17. 3. 2004, sp. zn. 5 Tdo 253/2004.
113. Usnesení NS ze dne 24. 3. 2008, sp. zn. Tdo 188/2020.
114. Usnesení NS ze dne 28. 11. 2002, sp. zn. 6 Tdo 851/2002.
115. Usnesení NS ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. 5 Tdo 162/2007.
116. Usnesení NS ze dne 28. 8. 2019, čj. 6 Tdo 984/2019-647.
117. Usnesení NS ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 7 Tdo 855/2002.
118. Usnesení NS ze dne 21. 4. 2016, sp. zn. 4 Tdo 443/2016.

119. Usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 23. 3. 2005, čj. 6 A 25/2002–42.
120. Usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 16. 11. 2010, čj. 7 Aps 3/2008-98.
121. Usnesení ÚS ze dne 7. 11. 2017, sp. zn. II. ÚS 3122/17.
122. Zhodnocení NS ze dne 2. 7. 1965, sp. zn. Pls 5/65.

Právní předpisy

Zákony, vyhlášky a nařízení

123. Nařízení vlády č. 203/2021 Sb., o určení národního kontaktního místa pro výměnu informací o souladu poplašných a signalizačních zbraní se stanovenými technickými specifikacemi.
124. Nařízení vlády č. 24/2021 Sb., o způsobu a rozsahu ohlašování nabytí nebo převodu vlastnictví ke zbrani kategorie C-I a vedení evidence takových zbraní držitelem zbrojní licence.
125. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.
126. Ustawa o broni i amunicji Dz. U. 1999 Nr 53 poz. 549, ve znění pozdějších předpisů.
127. Vyhláška č. 221/2017 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o zbraních, ve znění pozdějších předpisů.
128. Vyhláška č. 162/2021 Sb., o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně a expanzní zbraně a o technických požadavcích na plynové nábojky pro expanzní zbraně, ve znění pozdějších předpisů.
129. Waffengesetz ze dne 11. 11. 2002, ve znění pozdějších předpisů.
130. Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů.
131. Zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů.
132. Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
133. Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů.

134. Zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní a střeliva, ve znění pozdějších předpisů.
135. Zákon č. 190/2003 Z. z., o strelných zbraniach a strelive, ve znění pozdějších předpisů.
136. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
137. Zákon č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů, ve znění pozdějších předpisů.
138. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
139. Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů.
140. Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.
141. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
142. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.
143. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
144. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Právní předpisy EU

145. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. 5. 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní.
146. Prováděcí směrnice Komise (EU) 2019/69 ze dne 16. 1. 2019, kterou se stanoví technické specifikace pro poplašné a signální zbraně podle směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní.
147. Směrnice Rady (EU) 91/477/EEC ze dne 18. 6. 1991, o kontrole nabývání a držení zbraní.
148. Single European Act ze dne 29. 6. 1987.
149. Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. 6. 1985.
150. Směrnice EP a Rady (EU) 2008/51/ES ze dne 21. 5. 2008.
151. Smlouva o fungování Evropské unie.

152. Směrnice EP a Rady (EU) 2009/43/ES ze dne 6. 5. 2009.

Mezinárodní smlouvy

153. Rezoluce OSN č. 55/25 ze dne 15. 11. 2000, United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols Thereto.

154. Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť; Sbírka mezinárodních smluv částka 49, ročník 2001.

Ostatní

155. Důvodová zpráva k zákonu č. 13/2021 Sb., kterým se mění zákon o zbraních. [online]. Dostupné z: *ASPI*. [cit. 18. 3. 2021].

156. Důvodová zpráva k zákonu o zbraních ze dne 7. 12. 2015, [online]. Dostupné z: *ASPI*. [cit. 18. 11. 2020].

157. Důvodová zpráva Návrhu senátního návrhu ústavního zákona č. 135/2019. [online]. *Senat.cz*. [cit. 18. 6. 2021]. Dostupné z: https://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/92773/77778

158. Důvodová zpráva. [online]. *mvcr.cz*. [cit. 18. 5. 2021]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiFhZKuluzxAhVTIMUKHWtEBHAQFjAAegQIAxAD&url=https%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsoubor%2Finformace-podle-zakona-106-2017-duvodova-zprava-pdf.aspx&usg=AOvVaw082LUCGlimJ3-khbswUoE9

159. Horký, K. Myslivecké střelectví. *Českomoravská myslivecká jednota*. PPT prezentace. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwi02bbosefwAhWPlIsKHfB1AT0QFjAAegQIBBAD&url=http%3A%2F%2Fomstrebic.cz%2Fwp-content%2Fuploads%2F2020%2F02%2FMYSLIVECK%25C3%2589-ST%25C5%2598ELECTV%25C3%258D-%25C4%258CMMJ.pdf&usg=AOvVaw264zNrbAaFGnVN63WgJiwP

160. Rozhodnutí Ministerstva financí ze dne 1. 7. 2021, čj. MF-17750/2021/3503-4. [online]. *www.mfcr.cz*. [cit. 3. 7. 2023]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjDsZ_DkpiBAxV5gf0HHU_iDIIQFnoECBUQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.mfcr.cz%2Fassets%2Fcs%2Fmedia%2FRozhodnuti_2021-07-01_k-povinnosti-ridice-predkladat-zelenou-kartu.pdf&usg=AOvVaw0gJHtUR52-6DduZpU4M94M&opi=89978449

161. Stanovisko předsedy Legislativní rady vlády k návrhu zákona o zbraních a střelivu ze dne 18. 5. 2023, čj. 6/23. [online]. *www.odok.cz*. [cit. 4. 7. 2023]. Dostupné z: https://odok.cz/portal/veklep/material/ALBSCJRBT5UB/

162. Vládní návrh zákona o zbraních a střelivu, sněmovní tisk 465/0. 9. volební období [online]. *www.psp.cz*. [cit. 5. 7. 2023]. Dostupné z: https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=9&CT=465&CT1=0

Abstrakt

Název práce: Právní úprava střelných zbraní a střeliva ve světle práva Evropské unie

Tato rigorózní práce se zabývá problematikou právní úpravy střelných zbraní a střeliva v České republice, s akcentem na novelizaci, k níž došlo v důsledku přijetí příslušné evropské legislativy. Rozebrány jsou jednotlivé zásady a právní pojmy, jež se váží k oblasti zbraní a střeliva, přiblížena je příslušná evropská směrnice a vyzdviženy jsou novinky, modifikace, restrikce či naopak rozvolnění, které nová evropská právní úprava přináší. Těžiště práce představuje civilní nabývání, držení a nošení střelných zbraní a střeliva z pohledu správního práva.

V první kapitole jsou vymezeny základní definice a pojmy, které se váží k právní úpravě zbraní a střeliva v České republice. Druhá kapitola se věnuje evropské zbraňové směrnici, přiblížena je její historie a základy, na kterých nyní stojí, včetně jejích právních východisek. Třetí kapitola se věnuje současné podobě systematiky střelných zbraní v zákoně o zbraních. Čtvrtá kapitola se věnuje dopadům zbraňové směrnice na podobu právní úpravy zbraní a střeliva v České republice a jednotlivé dílčí změny kriticky hodnotí. Pátá kapitola se věnuje návrhu nového zákona o zbraních a střelivu, jenž ačkoli zachovává stěžejní koncepční prvky dosavadního předpisu, lze jej označit za modernizační předpis. Také tento práce hodnotí, věnuje se některým jeho nedostatkům a nabízí návrhy jejich řešení. Šestá kapitola se věnuje exkurzu do zahraničních právních úprav sousedních evropských států, konkrétně Spolkové republiky Německa, Slovenska a Polska.

Ze závěrů práce vyplývá, že ačkoli má evropská zbraňová směrnice spíše restriktivní charakter, z čehož by bylo možné *a priori* predikovat obdobný směr, kterým se budou jednotlivé národní právní normy ubírat, odpovídá právní úprava na úseku zbraní a střeliva v České republice všem moderním vědeckým nárokům a ve svém souhrnu se jeví jako vyvážená a optimální. Ze zahraničního srovnání vyplývá, že zůstává, a i dle Návrhu nového zákona nadále zůstane spíše liberální, což však současně zpravidla, vyjma jednotlivých zavrženíhodných a izolovaných incidentů, nezpůsobuje žádné sociální škody či problémy.

Klíčová slova: Střelná zbraň, střelivo, právo Evropské unie

Abstract

Thesis title: Firearms and ammunition legal regulation from the perspective of the law of the European Union

The thesis deals with the legal regulation on firearms and ammunition in the Czech Republic with an emphasis on the new legislation as a result of adoption of the relevant European Union legal framework. The individual principles and legal concepts related to firearms and ammunition are analyzed, the relevant European directive approach is illustrated and novelties, modifications, restrictions as well as mitigations incorporated by the new European legislation are highlighted there. The thesis focuses on civilian acquisition, possession and carrying of firearms from the administrative law point of view.

In the first chapter the basic definitions and concepts are defined. The second chapter is dedicated to the European legal regulation, its history and the legal basis on which it now stands. The third chapter deals with the current system of firearms in the Czech Republic. The fourth chapter deals with the effects of the European legal regulation on the legal framework in the Czech Republic and critically evaluates individual partial changes. The fifth chapter deals with the new legal draft. Although it preserves the key conceptual elements of the existing regulation, it can be characterized as a modernization regulation. This draft is also evaluated by the thesis, deals with some of its shortcomings and offers suggestions for their future improvement. The sixth chapter deals with an excursion into the foreign legal regulations of several European states, specifically Germany, Slovakia and Poland.

From the conclusions of the thesis follows that although the European legal regulation has a rather restrictive character, from which it would be possible to predict *a priori* a similar direction in which the individual national legal norms will tend, the legislation in the area of weapons and ammunition in the Czech Republic corresponds to all modern scientific requirements and in its summary it appears to be balanced and optimal. Foreign comparisons show that it remains and even according to the new legal draft it will in the future remain rather liberal. With the exception of individual reprehensible and isolated criminal incidents this does not cause any social problems.

Keywords: Firearm, ammunition, European union legislation